

PODPIS ZAUFANY

MICHAŁ

MROCZKOWSKI

28.08.2026 08:38:22 GMT+0200

Dokument podpisany elektronicznie
podpisem zaufanym

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU STRATEGII ROZWOJU GMINY DŁUTÓW NA LATA 2026–2036

Dłutów 2026

Opracowane przez:

www.CentrumFunduszyUE.pl

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	3
WPROWADZENIE	5
PODSTAWY PRAWNE I CEL PROGNOZY	5
ZAKRES MERYTORYCZNY PROGNOZY	5
METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	10
INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI	11
ZAWARTOŚĆ I GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	11
POWIĄZANIA STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI	14
ANALIZA I OCENA STANU ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ JEGO POTENCJALNYCH ZMIAN TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	27
CHARAKTERYSTYKA ELEMENTÓW ŚRODOWISKA GMINY DŁUTÓW	27
ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA GMINY DŁUTÓW	48
POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	54
ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY	59
Problemy dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody	60
Problemy gospodarki wodno-ściekowej	62
Problemy związane ze zmianami klimatu i zasobami wodnymi	63
Podsumowanie	63

CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU	65
Cele wynikające z polityki unijnej	65
Cele wynikające z polityki dokumentów krajowych	67
Cele wynikające z dokumentów regionalnych	71
PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	76
ODDZIAŁYWANIA NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA	76
INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	175
ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ...	176
ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W STRATEGII WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU ALBO WYJAŚNIENIA BRAKU ROZWIĄZŃ ALTERNATYWNYCH	184
PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	185
STRESZCZENIE W JĘZYKU NIEPECJALISTYCZNYM	188

WPROWADZENIE

PODSTAWY PRAWNE I CEL PROGNOZY

Konieczność sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko do projektów dokumentów strategicznych, w tym programów, planów i polityk wynika z art. 46 oraz 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r. poz. 670) [dalej: ustawa ooś]. Zgodnie z przepisami przedmiotowej ustawy, organ opracowujący projekt strategii jest zobowiązany do sporządzenia dokumentacji prognozy oddziaływania na środowisko oraz prowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko z udziałem społecznym.

Celem wykonania Prognozy oddziaływania na środowisko (dalej: Prognoza) projektu dokumentu Strategii Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026-2036 (dalej: Strategia) jest ocena aktualnego stanu środowiska przyrodniczego, problemów środowiskowych obszarów Gminy Dłutów, a także identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko będących efektem realizacji kierunków działań zaplanowanych w ramach projektu Strategii, ocena ich natężenia oraz wskazanie ewentualnych działań zapobiegających, minimalizujących lub kompensacyjnych. Opracowana Prognoza została wykonana na poziomie szczegółowości adekwatnym do poziomu szczegółowości projektu dokumentu Strategii.

ZAKRES MERYTORYCZNY PROGNOZY

Zakres Prognozy wynika z art. 51 ust. 2 ustawy ooś, zgodnie z którym zawiera następujące elementy:

- Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzenia,

- Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- Oświadczenie autora o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74 ust. 2, stanowiące załącznik nr 1 do Prognozy,
- Datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora.

Ponadto Prognoza określa, analizuje i ocenia:

- Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- Stan środowiska na obszarze objętym przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, unijnym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,

- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia również:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Przy opracowaniu Prognozy przyjęto przede wszystkim zakres określony w art. 51 ustawy ooś. Natomiast zgodnie z art. 52 stopień szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko dostosowany jest do stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu, w tym przypadku Strategii Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026-2036. Prognoza została opracowana stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metody oceny.

Zgodnie z wymogami ustawy ooś przed przystąpieniem do sporządzenia niniejszego opracowania wystąpiono o uzgodnienie stanowiska w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Zakres i stopień szczegółowości niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko został uzgodniony z:

- **Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Łodzi** (pismo z dnia 12 maja 2026 r., znak WOOŚ.411.165.2026.MGw) uzgodnił, że zakres prognozy oddziaływania na środowisko powinien być zgodny z art. 51 oraz 52 ustawy ooś. Ponadto, zgodnie z wytycznymi organu Prognoza powinna dodatkowo zawierać:

- Identyfikacją, analizę i ocenę oddziaływań generowanych zapisami projektu dokumentu na zasoby, twory i składniki przyrody, a także na cele ochrony przyrody wymienione w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz cele, przedmioty i zakazy obowiązujące w odniesieniu do form ochrony przyrody i otulin;
- Analizę możliwości negatywnego oddziaływania przewidywanych przez projekt dokumentu zapisów na możliwość przemieszczania się zwierząt korzystających z krajowych i lokalnych korytarzy ekologicznych w odniesieniu do ustaleń i rekomendacji w kwestii kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej gminy oraz planowanych w projekcie dokumentu działań;
- Szczegółową analizę możliwości negatywnego oddziaływania przewidywanych przez projekt dokumentu zapisów na cele ochrony, przedmioty ochrony, integralność obszarów i spójność Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 w kontekście zapisów art. 33 ustawy o ochronie przyrody;
- Analizę zgodności ustaleń projektowanego dokumentu z zapisami Audytu krajobrazowego województwa łódzkiego obowiązującego na mocy uchwały nr XIII/150/25 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 15 kwietnia 2025 r. w sprawie uchwalenia Audytu krajobrazowego województwa łódzkiego;
- Szczegółową analizę i ocenę, w jaki sposób zapisy Rozporządzenia (UE) 2024/1991 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 czerwca 2024 r. w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych i zmiany rozporządzenia (UE) 2022/869 (Dz. I. UE. L. z 2024 r. poz. 1991) nakładającego cele i obowiązki odbudowy m.in. ekosystemów lądowych, przybrzeżnych i śródlądowych, odbudowy ekosystemów miejskich, odbudowy naturalnej łączności rzek oraz naturalnych funkcji powiązanych równin zalewowych, odbudowy populacji owadów zapylających, odbudowy ekosystemów rolniczych oraz odbudowy ekosystemów leśnych, zostały uwzględnione w projekcie dokumentu oraz jak zapisy projektowanego dokumentu przyczyniły się do ograniczenia dokumentu działania są wystarczające do spełnienia założeń wynikających z ww. rozporządzenia;

- Identyfikację, analizę i ocenę oddziaływania generowanego zapisami projektu dokumentu na jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych oraz obejmować analizę możliwości nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza dla zidentyfikowanych części wód;
 - Analizę odporności ustaleń projektowanego dokumentu na zmiany klimatu ze szczególnym uwzględnieniem klęsk żywiołowych, jak i analizę oddziaływania zmieniających się warunków klimatycznych i środowiskowych na ustalenia projektowanego dokumentu, przy uwzględnieniu wpływu projektu dokumentu na różnorodność biologiczną i inne elementy środowiska.
- **Łódzkim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym** (pismo z dnia 1 lipca 2026 r., znak NS OZNS. 9022.496.2026.AK) uzgodnił zakres i stopień szczegółowości Prognozy, zgodnie z którym powinna uwzględniać między innymi:
 - Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami – spójność z dokumentami wyższego rzędu;
 - Rzetelnie sporządzone streszczenie w języku niespecjalistycznym pozwalające wszystkim zainteresowanym (także tym nieposiadającym specjalistycznej wiedzy z zakresu ochrony środowiska) zapoznać się z wynikami i wnioskami z oceny, a także uczestniczyć w dyskusji nad ustaleniami projektu i jego wpływem na zmiany stanu środowiska;
 - Przewidywane znaczące oddziaływania na ludzi, powietrze, wodę i powierzchnię ziemi w fazie realizacji, jak i eksploatacji planowanych przedsięwzięć, w tym oddziaływań bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, statycznych i chwilowych oraz pozytywnych i negatywnych na środowisko – zależności między poszczególnymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy, zwłaszcza oddziaływania na stan zdrowia ludzi zamieszkujących w sąsiedztwie planowanych do realizacji przedsięwzięć przede wszystkim w aspekcie narażenia na hałas, zanieczyszczenie powietrza;

- Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko (zdrowie ludzi), mogących być rezultatem realizacji Strategii - działania mające na celu zapewnienie standardów jakości środowiska;
- Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów chronionych – należy uwzględnić działania, które mogłyby utrudnić lub uniemożliwić realizację zapisów przedmiotowego dokumentu.

Ze względu na fakt, że realizacja części założeń dokumentu Strategii może wyznaczać ramy do późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, podczas analiz uwzględniono także zapisy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839) [dalej: Rozporządzenie ooś]. Ponadto w zakresie ochrony przyrody uwzględniono ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 13, 426).

METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Prognozę sporządzono przy zastosowaniu metody opisowej, polegającej na charakterystyce istniejących zasobów środowiska oraz łączeniu w logiczną całość posiadanych informacji o dotychczasowych mechanizmach funkcjonowania środowiska i wskazaniu, jakie potencjalne skutki mogą wystąpić w środowisku w wyniku realizacji ustaleń Strategii. Na etapie oceny potencjalnych oddziaływań zastosowano metodą porównawczą, wykorzystując wiedzę o funkcjonowaniu środowiska jako całości. Przy ocenie przewidywanych zmian w środowisku wywołanych realizacją postanowień Strategii oparto się również o metodę analizy trendu – umożliwiającą ocenę stanu zasobów i ekosystemu w danej perspektywie czasowej. Prognozę oddziaływania na środowisko przedstawiono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan dostępnej informacji o środowisku oraz w tym kontekście - stopień ogólności (lub szczegółowości) ustaleń Strategii.

INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

ZAWARTOŚĆ I GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Strategia Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026–2036 stanowi podstawowy dokument planistyczny określający kierunki, cele oraz priorytety rozwoju Gminy w perspektywie średnio- i długoterminowej. Dokument ten wyznacza ramy prowadzenia lokalnej polityki rozwojowej, umożliwiając podejmowanie skoordynowanych, spójnych i długofalowych działań samorządu terytorialnego w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej oraz klimatyczno-środowiskowej.

Dokument pełni funkcję narzędzia integrującego działania władz samorządowych oraz innych podmiotów zaangażowanych w rozwój lokalny, w tym instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, sektora gospodarczego oraz mieszkańców. Jej celem jest zapewnienie spójności podejmowanych interwencji publicznych oraz ukierunkowanie rozwoju Gminy w sposób odpowiadający na zidentyfikowane potrzeby i wyzwania rozwojowe.

Strategia została sporządzona na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2026 r. poz. 662). Ponadto podstawy prawne opracowania Strategii wynikają z przepisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198, 1846), która określa zasady planowania, realizacji oraz monitorowania polityki rozwoju na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Zgodnie z zapisami ustawy, strategia rozwoju ma charakter dokumentu kierunkowego, służącego koordynacji działań rozwojowych oraz koncentracji wysiłków różnych podmiotów wokół wspólnych celów.

Dokument ma charakter kierunkowy i nie wskazuje szczegółowych rozwiązań technicznych ani lokalizacji konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych. Wyznacza natomiast cele rozwojowe oraz kierunki działań, które będą stanowiły podstawę do opracowywania dokumentów wykonawczych i realizacji poszczególnych inwestycji w przyszłości. Cele strategiczne mają charakter ogólny, dlatego zostały doprecyzowane

poprzez określenie celów operacyjnych oraz wyznaczenie kierunków działań dla ich realizacji.

W kolejnej tabeli przedstawiono cele wyznaczone w Strategii Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026-2036.

Tabela 1 Cele strategiczne i cele operacyjne określone w Strategii Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026-2036

Wymiar społeczny	Podniesienie jakości życia mieszkańców Gminy Dłutów poprzez rozwój usług społecznych
	Poprawa dostępności i jakości usług opiekuńczych oraz wsparcia społecznego
	Wzmocnienie poziomu bezpieczeństwa poprzez ulepszenie funkcjonowania służb i systemów ochrony
	Rozwój oferty edukacyjnej, integracyjnej i aktywizującej mieszkańców
	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, cyfrowemu i transportowemu mieszkańców
Wymiar gospodarczy	Aktywizacja rozwoju gospodarczego Gminy Dłutów oraz tworzenie warunków dla przedsiębiorczości
	Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Dłutów
Wymiar przestrzenny	Kształtowanie funkcjonalnej, dostępnej i bezpiecznej przestrzeni Gminy Dłutów
	Poprawa dostępności i spójności układu komunikacyjnego Gminy
	Zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników przestrzeni publicznej
	Poprawa jakości i estetyki przestrzeni publicznych oraz terenów rekreacyjnych
Wymiar klimatyczno-środowiskowy	Wzmocnienie odporności Gminy Dłutów na zmiany klimatu oraz poprawa efektywności energetycznej
	Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej
	Poprawa bezpieczeństwa środowiskowego
	Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz kształtowanie postaw prośrodowiskowych
	Zapobieganie zagrożeniom powodziowym i suszy

Źródło: projekt Strategii Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026-2036

Działania przewidziane w projektowanym dokumencie mają charakter zarówno infrastrukturalny, jak i nieinfrastrukturalny. Ponadto, należy zaznaczyć, że ze względu na specyfikę dokumentu, jakim jest Strategia Rozwoju Gminy, przedsięwzięcia zostały ujęte w sposób jak najbardziej ogólny, tak by wyznaczały kierunek rozwoju Gminy Dłutów. W związku z tym na dzień sporządzenia projektu Strategii nie jest znana dokładna lokalizacja (nazwa miejscowości, ulica), a także skala przedsięwzięcia i wielkość zajmowanego terenu. Doprecyzowanie projektów będzie dokonane na etapie ich realizacji.

Istotną częścią Strategii Rozwoju Gminy są ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej, w tym określa:

- Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu;
- Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej;
- Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego;
- Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej;
- Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW;
- Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie stanowią wskazówki dla przyszłych decyzji dotyczących zagospodarowania terenów, ochrony środowiska, przyrody i dziedzictwa, rozwoju infrastruktury technicznej

i komunikacyjnej oraz innych elementów wpływających na rozwój społeczno-gospodarczy. Ich wdrożenie pozwala na integrację planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego, zapewnia przewidywalność decyzji oraz spójność działań strategicznych i przestrzennych, co wspiera harmonijny i zrównoważony rozwój Gminy.

POWIĄZANIA STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI

Strategia Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026–2036 została opracowana z uwzględnieniem dokumentów strategicznych i planistycznych obowiązujących na poziomie krajowym, regionalnym czy ponadlokalnym, co zapewnia spójność prowadzonej polityki rozwoju. Zachowanie zgodności z dokumentami wyższego rzędu umożliwia realizację działań wpisujących się w cele rozwojowe na każdym poziomie oraz stanowi podstawę skutecznego pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych i społecznych.

Analiza zgodności została przeprowadzona w celu oceny, czy cele i kierunki działań przyjęte w Strategii Rozwoju Gminy Dłutów pozostają spójne z priorytetami rozwojowymi w dokumentach wyższego rzędu oraz czy przyczyniają się do realizacji polityki całego kraju, w tym województwa łódzkiego i powiatu pabianickiego, w zakresie zrównoważonego rozwoju, ochrony środowiska, racjonalnego gospodarowania przestrzenią oraz poprawy jakości życia mieszkańców.

Dokumenty na poziomie krajowym

[Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2030 \(perspektywa do 2030 r.\)](#)
[\[dalej: SOR\]](#)

SOR została przyjęta uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. Celem głównym wskazanym w przedmiotowym dokumencie jest: **“Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym”**.

W Strategii przyjęto wizję rozwoju opartą na zapewnieniu wysokiej jakości życia mieszkańców, rozwoju infrastruktury, wspieraniu przedsiębiorczości, odpowiedzialnym gospodarowaniu przestrzenią i zasobami środowiska oraz zwiększaniu odporności na zmiany klimatu.

Zgodność przejawia się przede wszystkim w przyjęciu modelu rozwoju opartego na jednoczesnym wzmacnianiu potencjału gospodarczego, poprawie jakości życia mieszkańców, ograniczaniu nierówności społecznych i przestrzennych oraz odpowiedzialnym gospodarowaniu zasobami środowiska.

W wymiarze gospodarczym Strategia wspiera rozwój przedsiębiorczości, zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej oraz wykorzystanie lokalnego potencjału gospodarczego, co odpowiada założeniom SOR dotyczącym trwałego wzrostu gospodarczego i wzmacniania konkurencyjności przedsiębiorstw. W wymiarze społecznym i przestrzennym działania ukierunkowane na poprawę dostępności usług publicznych, przeciwdziałanie wykluczeniu, poprawę dostępności transportowej oraz rozwój infrastruktury odpowiadają celowi SOR dotyczącemu rozwoju społecznie wrażliwego i terytorialnie zrównoważonego.

Szczególnie istotna jest zgodność w obszarze klimatyczno-środowiskowym. Działania Gminy dotyczące poprawy efektywności energetycznej, rozwoju odnawialnych źródeł energii, rozwoju infrastruktury wodno-ściekowej, zwiększania retencji, przeciwdziałania skutkom suszy i powodzi oraz podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców wpisują się w środowiskowy wymiar SOR, obejmujący poprawę jakości środowiska, racjonalne gospodarowanie zasobami, ochronę wód, ograniczanie emisji oraz zwiększanie odporności na zmiany klimatu.

Zgodność występuje również w zakresie sprawnego zarządzania rozwojem i cyfryzacji usług publicznych. Strategia Gminy przewiduje rozwój e-usług, poprawę dostępności usług publicznych oraz system monitorowania i ewaluacji realizacji Strategii, co pozostaje spójne z założeniami SOR dotyczącymi wzmacniania sprawności instytucjonalnej i wykorzystania nowoczesnych technologii w administracji publicznej.

Tym samym Strategia Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026–2036 stanowi lokalne przełożenie najważniejszych założeń SOR, dostosowując je do specyfiki, potencjałów i potrzeb Gminy. Przyjęte cele i kierunki działań wspierają rozwój gospodarczy i społeczny, poprawę spójności przestrzennej oraz ochronę środowiska, przy jednoczesnym dążeniu do zwiększenia odporności Gminy na zmiany klimatu i zachowania zasobów dla przyszłych pokoleń.

Polityka Energetyczna Polski do 2040 r. (dalej: PEP2040)

Dokument przyjęto przez Radę Ministrów 2 lutego 2021 r. Jej głównym celem jest zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego przy jednoczesnym zachowaniu konkurencyjności gospodarki, poprawie efektywności energetycznej i ograniczaniu oddziaływania sektora energii na środowisko. Dokument obejmuje osiem kierunków polityki, w tym rozwój OZE, ciepłownictwa i kogeneracji oraz poprawę efektywności energetycznej.

Strategia Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026–2036 jest zgodna z kierunkami Polityki Energetycznej Polski do 2040 r., w szczególności w zakresie poprawy efektywności energetycznej, rozwoju odnawialnych źródeł energii, ograniczania negatywnego oddziaływania sektora energii na środowisko oraz zwiększania bezpieczeństwa energetycznego. Zgodność ta znajduje odzwierciedlenie przede wszystkim w celu strategicznym dotyczącym wzmocnienia odporności Gminy na zmiany klimatu oraz poprawy efektywności energetycznej, a także w działaniach ukierunkowanych na poprawę efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz ograniczenie zużycia energii.

Planowane działania w zakresie termomodernizacji, poprawy efektywności energetycznej oraz rozwoju OZE odpowiadają Kierunkowi 6 – Rozwój odnawialnych źródeł energii oraz Kierunkowi 8 – Poprawa efektywności energetycznej gospodarki PEP2040. Jednocześnie przyczyniają się do ograniczenia zużycia paliw konwencjonalnych, zmniejszenia emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych oraz poprawy jakości powietrza.

Zgodność występuje również w zakresie zwiększania bezpieczeństwa energetycznego. Chociaż Strategia nie obejmuje działań dotyczących krajowego systemu energetycznego, przewidziane w niej wykorzystanie lokalnego potencjału odnawialnych źródeł energii, poprawa efektywności energetycznej oraz ograniczanie zapotrzebowania na energię wspierają budowę bardziej odpornego i mniej emisyjnego lokalnego systemu energetycznego.

Tym samym Strategia stanowi lokalne przełożenie wybranych kierunków PEP2040, dostosowanych do kompetencji i uwarunkowań jednostki samorządu terytorialnego. Realizacja przyjętych celów i działań będzie wspierać transformację energetyczną,

poprawę efektywności wykorzystania energii oraz ograniczenie presji sektora energetycznego na środowisko.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r. (dalej: SRT2030)

SRT2030 została przyjęta przez Radę Ministrów 24 września 2019 r. Jej głównym celem jest zwiększenie dostępności transportowej przy jednoczesnej poprawie bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego poprzez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego. Wśród kierunków działań wskazano m.in. rozwój zintegrowanej sieci transportowej, poprawę bezpieczeństwa, promocję transportu zbiorowego i zrównoważonej mobilności oraz ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

Strategia Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026–2036 jest zgodna z kierunkami Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r., w szczególności w zakresie poprawy dostępności transportowej, zwiększania bezpieczeństwa uczestników ruchu, rozwoju zrównoważonej mobilności oraz ograniczania negatywnego wpływu transportu na środowisko.

Zgodność ta znajduje bezpośrednie odzwierciedlenie w celu strategicznym Gminy dotyczącym kształtowania funkcjonalnej, dostępnej i bezpiecznej przestrzeni oraz w celu operacyjnym obejmującym poprawę dostępności i spójności układu komunikacyjnego. Działania te odpowiadają głównemu celowi SRT2030, jakim jest zwiększenie dostępności transportowej przy jednoczesnej poprawie bezpieczeństwa i efektywności systemu transportowego.

Istotnym elementem zgodności jest również rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej, który wpisuje się w założenia SRT2030 dotyczące kształtowania zrównoważonej mobilności oraz promowania środków transportu o mniejszym oddziaływaniu na środowisko. Rozwój tego rodzaju infrastruktury przyczynia się do zwiększenia możliwości przemieszczania się mieszkańców bez wykorzystania indywidualnego transportu samochodowego, a tym samym może ograniczać emisję zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych oraz poprawiać jakość przestrzeni publicznych.

Strategia Gminy jest również zgodna z kierunkiem SRT2030 dotyczącym poprawy bezpieczeństwa transportowego. Cel operacyjny związany ze zwiększeniem

bezpieczeństwa użytkowników przestrzeni publicznej oraz planowane działania w zakresie infrastruktury komunikacyjnej tworzą warunki do poprawy bezpieczeństwa pieszych, rowerzystów i kierujących.

Jednocześnie działania transportowe Gminy są powiązane z jej celami klimatyczno-środowiskowymi, w szczególności z dążeniem do zwiększenia odporności na zmiany klimatu i poprawy efektywności energetycznej. W ten sposób rozwój lokalnego systemu transportowego uwzględnia potrzebę ograniczania jego presji na środowisko i klimat.

Należy uznać, że Strategia Rozwoju Gminy Dłutów stanowi lokalne przełożenie założeń SRT2030, dostosowane do skali, kompetencji i uwarunkowań Gminy. Przyjęte cele i kierunki działań wspierają rozwój dostępnego, bezpiecznego i bardziej zrównoważonego systemu transportowego, przy jednoczesnym uwzględnieniu potrzeb mieszkańców oraz wymagań ochrony środowiska.

[Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 \(dalej: KSRR 2030\)](#)

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030) jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa do 2030 r. Dokument rozwija założenia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, a jego głównym celem jest zwiększenie spójności rozwoju kraju, wzmacnianie konkurencyjności regionów oraz poprawa sprawności administracji samorządowej. KSRR opiera się na modelu rozwoju społecznie i terytorialnie zrównoważonego oraz zakłada dostosowanie interwencji publicznej do specyfiki i potrzeb poszczególnych terytoriów.

Strategia Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026–2036 wykazuje wysoki poziom zgodności z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030. Zgodność ta wynika przede wszystkim ze zbieżności obu dokumentów w zakresie dążenia do zrównoważonego rozwoju terytorialnego, poprawy jakości życia mieszkańców, wzmacniania lokalnych potencjałów gospodarczych, poprawy dostępności infrastrukturalnej i usług publicznych oraz zwiększania odporności środowiskowej i klimatycznej.

W wymiarze społecznym Strategia Gminy, poprzez rozwój usług społecznych, edukacyjnych i integracyjnych oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, cyfrowemu i transportowemu, wpisuje się w cel KSRR dotyczący zwiększania spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym. W wymiarze gospodarczym działania

ukierunkowane na rozwój przedsiębiorczości i zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy odpowiadają założeniom KSRR dotyczącym wzmacniania konkurencyjności terytoriów i wykorzystywania ich lokalnych potencjałów.

W wymiarze przestrzennym zgodność przejawia się w działaniach na rzecz poprawy dostępności i spójności układu komunikacyjnego, bezpieczeństwa przestrzeni publicznej oraz jakości zagospodarowania. Rozwój infrastruktury technicznej i cyfrowej wspiera natomiast ograniczanie barier dostępności i wzmacnianie powiązań funkcjonalnych Gminy.

Istotna jest również zgodność w wymiarze środowiskowym. Działania dotyczące poprawy efektywności energetycznej, rozwoju odnawialnych źródeł energii, infrastruktury wodno-ściekowej, retencji oraz przeciwdziałania skutkom suszy i powodzi wpisują się w założenia KSRR dotyczące prowadzenia polityki rozwoju z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych i zmian klimatu.

Strategia Rozwoju Gminy Dłutów stanowi tym samym lokalne przełożenie założeń KSRR 2030, dostosowane do skali, kompetencji oraz specyfiki Gminy. Przyjęte cele i kierunki działań wspierają rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony, wzmacniają lokalne potencjały oraz przyczyniają się do ograniczania barier rozwojowych i poprawy spójności Gminy z otoczeniem regionalnym.

[Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030 \(dalej: SZRWRI2030\)](#)

Jest to dokument określający kierunki rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa do 2030 r. Jej głównym celem jest wielofunkcyjny rozwój gospodarczy wsi zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe kraju i zwiększenie wartości dodanej z rolnictwa oraz trwały wzrost dochodów jej mieszkańców przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego, społecznego i terytorialnego oraz poprawie stanu środowiska naturalnego. Strategia została zaktualizowana w 2023 r., przede wszystkim w związku z potrzebą zwiększenia odporności sektora rolno-spożywczego na kryzysy i zmiany klimatu.

Strategia Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026–2036 wykazuje wysoki poziom zgodności ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030. Zgodność ta

wynika przede wszystkim ze zbieżności obu dokumentów w zakresie poprawy jakości życia mieszkańców obszarów wiejskich, rozwoju infrastruktury i usług publicznych, wspierania przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej, ochrony środowiska oraz zwiększania odporności na zmiany klimatu.

W wymiarze społecznym Strategia Gminy, poprzez rozwój usług społecznych, edukacyjnych, integracyjnych i opiekuńczych oraz działania na rzecz bezpieczeństwa mieszkańców, wpisuje się w założenia SZRWiR 2030 dotyczące poprawy jakości życia na obszarach wiejskich. Rozwój infrastruktury technicznej, komunikacyjnej i przestrzeni publicznych dodatkowo wspiera wyrównywanie poziomu dostępu mieszkańców do podstawowych usług i infrastruktury.

W wymiarze gospodarczym zgodność przejawia się w działaniach ukierunkowanych na rozwój przedsiębiorczości, zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy oraz tworzenie warunków dla aktywności gospodarczej mieszkańców. Kierunki te odpowiadają założeniom SZRWiR 2030 dotyczącym wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich, rozwoju przedsiębiorczości i tworzenia pozarolniczych miejsc pracy.

Istotna jest również zgodność w zakresie ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu. Działania Gminy dotyczące poprawy efektywności energetycznej, rozwoju odnawialnych źródeł energii, rozwoju infrastruktury wodno-ściekowej, zwiększania retencji oraz przeciwdziałania skutkom suszy i powodzi wpisują się w kierunki SZRWiR 2030 dotyczące poprawy stanu środowiska, racjonalnego gospodarowania zasobami oraz zwiększania odporności obszarów wiejskich na zmiany klimatu.

Strategia Gminy Dłutów wspiera również rozwój aktywnego społeczeństwa poprzez działania na rzecz integracji mieszkańców, edukacji, działalności organizacji społecznych oraz tworzenia warunków do aktywności lokalnej.

Należy zatem uznać, że Strategia Rozwoju Gminy Dłutów stanowi lokalne przełożenie wybranych założeń SZRWiR 2030, dostosowane do specyfiki i kompetencji Gminy. Przyjęte cele i kierunki działań wspierają wielofunkcyjny i zrównoważony rozwój obszaru wiejskiego, poprawę warunków życia mieszkańców, rozwój lokalnej gospodarki oraz ochronę zasobów środowiska i zwiększanie odporności Gminy na zmiany klimatu.

Dokumenty na poziomie regionalnym

Szczególne znaczenie dla opracowania Strategii mają **Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030** oraz **Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego**, które wyznaczają kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego regionu. Dokumenty te określają zasady prowadzenia polityki przestrzennej, ochrony środowiska, rozwoju infrastruktury technicznej i transportowej, wzmocnienia konkurencyjności gospodarczej oraz zwiększania odporności regionu na skutki zmian klimatu.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (dalej: SRWŁ 2030)

Dokument został zaktualizowany w 2025 r. – aktualizacja została przyjęta przez Sejmik Województwa Łódzkiego uchwałą nr XVIII/218/2025 z 23 września 2025 r.

Strategia Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026–2036 wykazuje wysoki poziom zgodności ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030. Zgodność ta przejawia się przede wszystkim w zbieżności celów dotyczących poprawy jakości życia mieszkańców, rozwoju usług publicznych, wzmocnienia aktywności gospodarczej i przedsiębiorczości, poprawy dostępności komunikacyjnej i przestrzennej, właściwego kształtowania przestrzeni oraz ochrony środowiska i zwiększania odporności na zmiany klimatu.

W wymiarze społecznym Strategia Gminy, poprzez rozwój usług społecznych, edukacyjnych, opiekuńczych i integracyjnych oraz działania na rzecz bezpieczeństwa i aktywizacji mieszkańców, wpisuje się w regionalne kierunki dotyczące poprawy jakości życia i wzmocnienia kapitału społecznego. W wymiarze gospodarczym działania ukierunkowane na rozwój przedsiębiorczości, zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i wykorzystanie lokalnych potencjałów gospodarczych odpowiadają celom SRWŁ 2030 dotyczącym wzmocnienia konkurencyjności regionu.

Istotna zgodność występuje również w wymiarze przestrzennym. Poprawa dostępności i spójności układu komunikacyjnego, rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej, poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz dążenie do zachowania ładu przestrzennego wspierają realizację regionalnych założeń dotyczących spójności terytorialnej i właściwego kształtowania przestrzeni.

Szczególnie wyraźna jest zgodność w zakresie ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu. Cele Strategii Gminy dotyczące poprawy efektywności energetycznej, rozwoju odnawialnych źródeł energii, rozwoju infrastruktury wodno-ściekowej, zwiększania retencji oraz przeciwdziałania skutkom suszy i powodzi wpisują się w kierunki rozwoju województwa związane z ochroną środowiska, racjonalnym gospodarowaniem zasobami oraz zwiększaniem odporności terytorialnej na zmiany klimatu.

Strategia Rozwoju Gminy Dłutów stanowi tym samym lokalne przełożenie celów i kierunków działań określonych w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030, dostosowane do skali, kompetencji oraz specyfiki Gminy. Realizacja przyjętych celów przyczyni się do wzmacniania spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy z otoczeniem regionalnym oraz do poprawy jakości życia mieszkańców przy zachowaniu walorów środowiskowych i przestrzennych.

[Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego \(dalej: PZPWŁ\)](#)

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego stanowi dokument określający politykę przestrzenną województwa oraz kierunki rozwoju jego struktury przestrzennej. Obowiązujący Plan został przyjęty przez Sejmik Województwa Łódzkiego uchwałą nr LV/679/18 z dnia 28 sierpnia 2018 r.

Strategia Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026–2036 wykazuje zgodność z kierunkami polityki przestrzennej określonymi w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego. Zgodność ta przejawia się przede wszystkim w podejściu do racjonalnego i zrównoważonego kształtowania przestrzeni, poprawy dostępności komunikacyjnej, rozwoju infrastruktury technicznej, wzmacniania powiązań funkcjonalnych oraz ochrony zasobów przyrodniczych i krajobrazowych.

W wymiarze przestrzennym Strategia Gminy, poprzez cel dotyczący kształtowania funkcjonalnej, dostępnej i bezpiecznej przestrzeni, poprawę dostępności i spójności układu komunikacyjnego oraz podnoszenie jakości przestrzeni publicznych, wpisuje się w regionalne założenia dotyczące kształtowania spójnej i funkcjonalnej struktury przestrzennej województwa.

Zgodność występuje również w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej. Planowane działania dotyczące infrastruktury wodno-ściekowej, poprawy bezpieczeństwa wodnego,

rozwoju retencji oraz poprawy efektywności energetycznej wspierają realizację regionalnych kierunków rozwoju infrastruktury przy jednoczesnym uwzględnieniu wymagań ochrony środowiska.

Istotnym elementem spójności obu dokumentów jest ochrona środowiska i krajobrazu. Strategia Gminy zakłada zachowanie terenów leśnych, rolniczych i cennych przyrodniczo, ochronę powiązań ekologicznych, przeciwdziałanie fragmentacji siedlisk oraz ochronę walorów krajobrazowych. Działania te odpowiadają założeniom PZPWŁ dotyczącym zachowania wartości przyrodniczych i krajobrazowych województwa oraz kształtowania rozwoju przestrzennego z poszanowaniem uwarunkowań środowiskowych.

Strategia Rozwoju Gminy Dłutów uwzględnia również funkcjonalne powiązania Gminy z Łodzią i jej obszarem funkcjonalnym, co znajduje odzwierciedlenie w działaniach ukierunkowanych na poprawę dostępności komunikacyjnej, rozwój infrastruktury i usług oraz wzmacnianie lokalnego potencjału gospodarczego.

Należy zatem uznać, że Strategia Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026–2036 jest spójna z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego, a przyjęte w niej cele i kierunki działań stanowią lokalne przełożenie regionalnej polityki przestrzennej, dostosowane do uwarunkowań, potencjałów i potrzeb Gminy.

Dokumenty na poziomie ponadlokalnym

[Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego na lata 2021-2027](#)

Dokument został przyjęty 7 czerwca 2024 r. uchwałą nr 5/2024 Rady Stowarzyszenia Łódzki Obszar Metropolitalny. Jest dokumentem strategicznym i operacyjnym, który określa kierunki zintegrowanego rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego oraz stanowi podstawę wdrażania instrumentu ZIT w perspektywie finansowej 2021–2027.

Zgodność dokumentów wynika zarówno z przynależności Gminy Dłutów do Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego, jak i ze zbieżności kierunków rozwoju obu dokumentów. Strategia ZIT stanowi dokument strategiczny i operacyjny służący zintegrowanemu rozwojowi ŁOM oraz określający ramy wykorzystania instrumentu ZIT w perspektywie finansowej 2021–2027.

Najsilniejsza zgodność występuje w zakresie rozwoju zrównoważonego transportu, ochrony środowiska, poprawy jakości powietrza, efektywności energetycznej, wykorzystania odnawialnych źródeł energii, adaptacji do zmian klimatu, gospodarki wodnej oraz ochrony bioróżnorodności. Kierunki te znajdują bezpośrednie odzwierciedlenie w celach klimatyczno-środowiskowych Strategii Gminy Dłutów, obejmujących poprawę efektywności energetycznej, rozwój infrastruktury wodno-ściekowej, zwiększanie retencji, przeciwdziałanie skutkom suszy i powodzi oraz podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Zgodność występuje również w zakresie transportu i mobilności. Strategia Gminy zakłada poprawę dostępności i spójności układu komunikacyjnego, rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej oraz zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników przestrzeni publicznej, co wpisuje się w kierunek Strategii ZIT dotyczący rozwoju zrównoważonego transportu publicznego i poprawy dostępności transportowej Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego.

Istotnym elementem spójności jest także ochrona różnorodności biologicznej i zasobów przyrodniczych. Strategia Gminy zakłada ochronę ekosystemów, siedlisk, terenów leśnych i zadrzewień oraz zachowanie powiązań ekologicznych, co odpowiada kierunkom Strategii ZIT dotyczącym bioróżnorodności, zielono-niebieskiej infrastruktury i ochrony środowiska.

Strategia Gminy uwzględnia również potrzebę wykorzystania lokalnych walorów kulturowych, krajobrazowych i rekreacyjnych, co pozostaje zgodne z kierunkiem Strategii ZIT dotyczącym rozwoju dziedzictwa kulturowego i promowania walorów turystycznych Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego.

Należy zatem uznać, że Strategia Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026–2036 stanowi lokalne przełożenie kierunków Strategii ZIT Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego, dostosowane do skali, kompetencji i specyfiki Gminy. Przyjęte cele i kierunki działań wspierają zintegrowany rozwój obszaru funkcjonalnego Łodzi, poprawę jakości życia mieszkańców, zwiększenie dostępności komunikacyjnej oraz ochronę środowiska i zwiększanie odporności Gminy na zmiany klimatu.

W przypadku Gminy Dłutów kluczowe są trzy przedsięwzięcia wpisane na listę podstawową Projektów zaplanowanych do wsparcia w ramach działań Programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027:

- Edukacja środowiskowa mieszkańców Gminy Dłutów,
- Modernizacja uzbrojenia sieci wodociągowej na terenie Gminy Dłutów poprzez wymianę hydrantów i zasuw wodociagowych,
- Rozbudowa i przebudowa budynku Biblioteki i Ośrodka Kultury w Dłutowie.

Ponadto kilka przedsięwzięć znajduje się na liście rezerwowej – w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury, zakupu sprzętu ratowniczego czy rozwoju infrastruktury kulturalnej.

Strategia Rozwoju Powiatu Pabianickiego 2030

Strategia Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026–2036 jest spójna ze Strategią Rozwoju Powiatu Pabianickiego 2030, zarówno pod względem przyjętej wizji rozwoju, jak i celów strategicznych oraz kierunków działań. Strategia Powiatu zakłada rozwój wykorzystujący potencjał wewnętrzny i możliwości zewnętrzne, oparty na współpracy gmin wchodzących w skład Powiatu. Jednocześnie zakłada zapewnienie mieszkańcom dostępu do wysokiej jakości usług publicznych i wsparcie przedsiębiorczości, przy poszanowaniu lokalnego środowiska życia i zamieszkania.

Pierwszy cel strategiczny Powiatu, dotyczący rozwoju i modernizacji infrastruktury technicznej w zgodzie z Europejskim Zielonym Ładem, znajduje odzwierciedlenie w działaniach Strategii Gminy dotyczących poprawy dostępności i spójności układu komunikacyjnego, rozwoju infrastruktury pieszej i rowerowej, poprawy jakości przestrzeni publicznych oraz zwiększania efektywności energetycznej. Działania te uzupełniają się na poziomie lokalnym i ponadlokalnym, przyczyniając się do poprawy dostępności oraz jakości infrastruktury na terenie Powiatu.

Drugi cel strategiczny Powiatu, odnoszący się do poprawy, rozwoju i podniesienia jakości usług publicznych, jest spójny z celem Strategii Gminy dotyczącym podniesienia jakości życia mieszkańców poprzez rozwój usług społecznych. Działania w zakresie edukacji,

usług społecznych, aktywizacji mieszkańców, bezpieczeństwa oraz przeciwdziałania wykluczeniu wzajemnie uzupełniają zakres usług realizowanych przez Gminę i Powiat.

Trzeci cel strategiczny Powiatu, dotyczący prowadzenia polityki rozwoju w oparciu o potencjały endogeniczne, pozostaje zgodny z działaniami Gminy na rzecz aktywizacji rozwoju gospodarczego i tworzenia warunków dla przedsiębiorczości. W szczególności wspieranie aktywności gospodarczej mieszkańców, zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej oraz wykorzystanie potencjału turystyczno-rekreacyjnego Gminy wpisują się w powiatowy kierunek wzmacniania przedsiębiorczości i lokalnych potencjałów rozwojowych.

Istotna zgodność występuje również w zakresie ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu. Strategia Powiatu zakłada prowadzenie rozwoju z poszanowaniem lokalnego środowiska życia i zamieszkania, natomiast Strategia Gminy przewiduje konkretne działania dotyczące poprawy efektywności energetycznej, rozwoju odnawialnych źródeł energii, gospodarki wodno-ściekowej, retencji oraz zwiększania odporności na suszę i powódź.

Strategie obu jednostek są również spójne w zakresie współpracy samorządowej i wykorzystywania potencjałów terytorialnych. Gmina Dłutów, jako jedna z jednostek tworzących Powiat Pabianicki, realizuje działania o charakterze lokalnym, które jednocześnie przyczyniają się do osiągnięcia celów rozwojowych Powiatu.

Należy zatem uznać, że Strategia Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026–2036 jest komplementarna względem Strategii Rozwoju Powiatu Pabianickiego 2030. Przyjęte cele i kierunki działań wzajemnie uzupełniają się, wspierając rozwój infrastruktury, poprawę jakości usług publicznych, rozwój przedsiębiorczości, wykorzystanie lokalnych potencjałów oraz ochronę środowiska i zwiększanie odporności terytorium na zmiany klimatu.

ANALIZA I OCENA STANU ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ JEGO POTENCJALNYCH ZMIAN TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTY

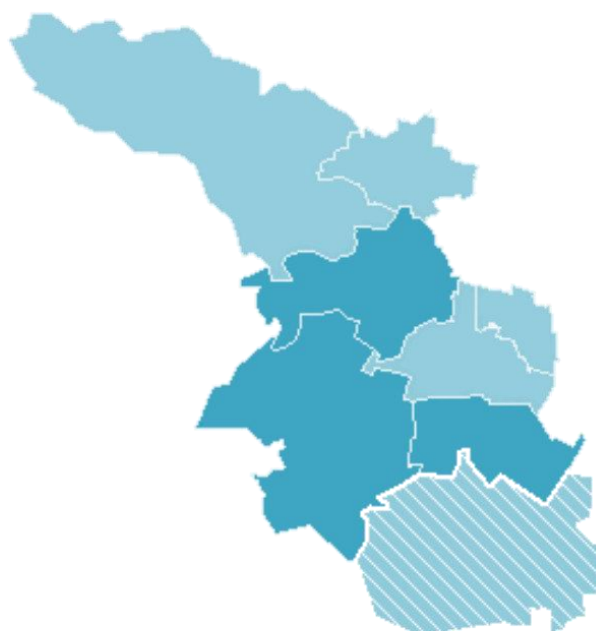
CHARAKTERYSTYKA ELEMENTÓW ŚRODOWISKA GMINY DŁUTÓW

Położenie administracyjne

Gmina Dłutów położona jest w centralnej Polsce, w środkowej części województwa łódzkiego, na terenie powiatu pabianickiego. Graniczy z sześcioma gminami: gminą Pabianice, gminą Tuszyn, gminą Grabica, gminą Drużbice, gminą Żelów oraz gminą Dobroń.

Mapa przedstawia położenie Gminy Dłutów w stosunku do pozostałych gmin powiatu pabianickiego (oznaczone kreskami).

Rysunek 1 Położenie Gminy Dłutów w powiecie pabianickim

Źródło: <https://wybory2010.pkw.gov.pl> (dostęp: 14.10.2025)

W skład powiatu pabianickiego wchodzi:

- 4 gminy wiejskie: Dłutów, Dobroń, Ksawerów, Lutomiersk, Pabianice

- 3 miasta: Konstantynów Łódzki, Pabianice, Lutomiersk

Gmina Dłutów stanowi 20,57% powierzchni powiatu pabianickiego.

Kolejne mapy przedstawiają lokalizację Gminy Dłutów na mapie Polski i województwa.

Rysunek 2 Położenie Gminy Dłutów na mapie Polski

Źródło: <https://pogoda.livecity.pl> (dostęp 14.10.2025)

W skład Gminy Dłutów wchodzi 24 miejscowości tworzących 20 sołectw: Budy Dłutowskie, Czyżemin, Dąbrowa, Dłutów, Dłutówek, Drzewociny, Huta Dłutowska, Lesieniec, Leszczyny Duże, Leszczyny Małe, Łaziska, Mierzączka Duża, Orzk, Pawłówek, Piętków, Redociny, Stoczki-Porąbki, Ślądkowice, Świerczyna, Tążewy.

Rysunek 3 Położenie Gminy Dłutów na mapie województwa łódzkiego

Źródło: <https://pl.wikipedia.org> (dostęp: 19.11.2025)

Dostępność komunikacyjna

Gmina Dłutów posiada dobrze rozwiniętą sieć układu komunikacyjnego obejmującą drogę wojewódzką nr 485 Pabianice – Betchatów, drogę powiatową nr 3313E oraz drogi gminne (wymienione w następnej tabeli), które zapewniają sprawną komunikację zarówno wewnątrz Gminy, jak i z terenami sąsiednich gmin — Tuszyn, Dobroń, Grabica, Żelów oraz Pabianice. Podstawowy układ komunikacyjny Gminy tworzą drogi gminne o łącznej długości ok. 105 km, za których bieżące utrzymanie i naprawę odpowiada Gmina Dłutów.

Układ drogowy Gminy charakteryzuje się dobrą dostępnością do poszczególnych sołectw oraz do terenów produkcyjnych i rolnych. Część dróg posiada nawierzchnię bitumiczną, a pozostałe granitową lub gruntową — w większości w zadowalającym stanie technicznym. Drogi położone na terenach miejscowości Dłutów, Huta Dłutowska i Budy Dłutowskie pełnią funkcję ulic lokalnych z infrastrukturą towarzyszącą, taką jak chodniki, odwodnienie i oświetlenie.

Rozmieszczenie sieci drogowej umożliwia efektywne połączenia pomiędzy sołectwami a głównymi trasami o znaczeniu regionalnym i ponadlokalnym. Szczególne znaczenie ma droga wojewódzka nr 485, łącząca Pabianice z Betchatowem, przebiegająca przez Dłutów i stanowiąca oś komunikacyjną Gminy.

Położenie fizyczno-geograficzne

Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym Polski, jej teren należy do: Obszaru Europy Zachodniej, Podobszaru Pozaalpejskiej Europy Zachodniej, Prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, Podprowincji Nizin Środkowoeuropejskich.

Zachodni obszar Gminy zlokalizowany jest na terenie Wysoczyzny Łaskiej, będącej denudowaną peryglacjalnie równiną morenową. Wschodni obszar Gminy przynależy do Wysoczyzny Bełchatowskiej. Mezuregion Wysoczyzny Bełchatowskiej stanowi wododział między dorzeciami Warty i Pilicy. Obszar ten obejmuje maksymalny zasięg zlodowacenia warciańskiego. Tereny wysoczyzny rozcinane są dolinami rzeki Grabi i jej dopływów Matej Widawki, Jesionki oraz innych cieków bez określonej nazwy. Na tym obszarze występują także rzeźby terenu w postaci wydym, zlokalizowane są one w większości na terenach leśnych.

Klimat

Klimat Gminy Dłutów jest umiarkowanie ciepły i przejściowy, kształtowany przez napływ mas powietrza oceanicznego i kontynentalnego. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi około 8–9°C, a roczna suma opadów utrzymuje się na poziomie 550–600 mm. Okres wegetacyjny trwa przeciętnie 210–220 dni, co sprzyja rozwojowi rolnictwa oraz utrzymaniu zieleni. Wiatry dominujące wieją z kierunków zachodnich i południowo-zachodnich, a ich umiarkowana prędkość korzystnie wpływa na rozpraszanie zanieczyszczeń powietrza. Stabilne warunki termiczno-wilgotnościowe sprzyjają rozwojowi działalności rolniczej i gospodarczej.

Budowa geologiczna

Gmina Dłutów położona jest na obszarze synklinorium łódzkiego składającego się z osadów kredy dolnej i górnej. Osady te tworzone są głównie przez piaski, piaskowce, mułowce, wapienie i margle. Na terenie Gminy nie występują większe złoża surowców mające znaczenie gospodarcze.

Na obszarze Gminy nie występują utwory trzeciorzędowe. Na całości obszaru zlokalizowane są osady czwartorzędowe, o miąższości od ok. 25 m w rejonie wsi Mierzączka Duża do ok. 45 m w Dłutówce i Piętkowie oraz ok. 50 m w Hucie Dłutowskiej.

Mięszczość tych utworów w obszarze Gminy nie przekracza 100 m. Osady te budowane są przez gliny zwałowe, piaski fluwioglacjalne, mułki oraz torfy wytworzone w poszczególnych etapach czwartorzędu. Na powierzchni występują głównie utwory powstałe podczas działalności wód roztopowych lądolodu warciańskiego oraz wytworzone w okresach późniejszych osady rzeczne zastoiskowe i eoliczne. W północno-wschodniej części Gminy zlokalizowane są złoża surowców naturalnych (piaski i piasku ze żwirem).

Gleby

Na obszarze Gminy Dłutów gleby pochodzą z utworów wodnolodowcowych będących skałą macierzystą. W Gminie występują głównie gleby niższych klas bonitacyjnych (V i VI) wytworzone na pisakach i lekkich glinach. Występują głównie gleby płowe, a także gleby brunatne wyługowane. Gleby te obejmują ok. 79% powierzchni użytków rolnych. Pozostała część obejmuje gleby III i IV klasy bonitacyjnej. W Gminie nie stwierdzono kompleksów gleb I i II klasy. Znaczna część gleb na obszarze Gminy to gleby organiczne. W dolinach rzecznych Grabi i Jesionki znajdują się gleby mułowo-bagienne

Zasoby wodne

Na terenie Gminy Dłutów sieć hydrograficzna jest rozwinięta w niewielkim stopniu. Cały obszar Gminy zlokalizowany jest w zlewni Warty, dorzeczu Odry. Największym ciekim zlokalizowanym na obszarze Gminy jest rzeka Grabia, której bieg przez teren Gminy rozpoczyna się w pobliżu kompleksu łąk „Łoszkowskie”, a kończy się przy północno-zachodniej granicy wsi Drzewociny. Na obszarze Gminy rzeka Grabia posiada naturalne, silnie meandrujące koryto. Największe dopływy stanowią rzeka Jesionka i Mała Widawka. Przez obszar Gminy Dłutów rzeka Jasionka przebiega ze wschodu na zachód na odcinku 15,6 km. Na obszarze Gminy występują także zbiorniki wód stojących. Największe zbiorniki związane są z rzeką Jasionką i zlokalizowane są po obu stronach Dłutowa, w szczególności staw „Torfianka” oraz kompleks zbiorników na terenie leśnictwa Borkowice. Mała Widawka w obszarze Gminy przebiega na długości ok. 2,6 km, w kierunku z północy na południe. W północnym obszarze Gminy zlokalizowana jest rzeka Bychlewka, stanowiąca dopływ Dobrzyńki.

Jednolite Części Wód

Obszar Gminy Dłutów położony jest w dorzeczu Odry, w regionie wodnym Warty, a przez jej teren i w bezpośrednim sąsiedztwie przebiegają jednolite części wód powierzchniowych (dalej: JCWP) i podziemnych (dalej: JCWPd).

W kolejnych tabelach zaprezentowano dane określone na podstawie Kart Charakterystyk Jednolitych Części Wód znajdujących się w granicach Gminy.

Tabela 2 Jednolite Części Wód Powierzchniowych na terenie Gminy Dłutów

kod JCWP	nazwa JCWP	stan/potencjał			status	zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych
		ekologiczny	Chemiczny	Wód		
RW600009182869	Pałusznica	słaby stan	poniżej dobrego	zły	NAT ¹	Zagrożona
RW600010182853	Grabia do Dłutówki	umiarkowany stan	poniżej dobrego	zły	NAT	Zagrożona
RW600010183229	Dobrzynka	umiarkowany potencjał	brak danych	zły	SZCW ²	Zagrożona

¹ NAT – naturalna część wód

² SZCW – silnie zmieniona część wód

kod JCWP	nazwa JCWP	stan/potencjał			status	zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych
		ekologiczny	Chemiczny	Wód		
RW600011182873	Grabia od Dłutówki do Dopywu z Anielina	słaby stan	dobry	zły	NAT	Zagrożona

Źródło: www.apgw.gov.pl – Karty Charakterystyk JCWP (dostęp: 20.10.2025 r.)

Wody powierzchniowe na terenie Gminy Dłutów znajdują się w niekorzystnym stanie środowiskowym – wszystkie jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) zostały sklasyfikowane jako złe. W większości przypadków odnotowano słaby lub umiarkowany stan ekologiczny oraz stan chemiczny poniżej dobrego, co wskazuje na przekroczenia wartości dopuszczalnych substancji biogennych i chemicznych. Główne presje oddziałujące na stan wód mają charakter antropogeniczny, w tym odpływy miejskie, zanieczyszczenia obszarowe z rolnictwa, budowle hydrotechniczne oraz przekształcenia koryt rzecznych.

Tabela 3 Jednolite Części Wód Podziemnych na terenie Gminy Dłutów

kod JCWPd	stan		status	ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
	Chemiczny	ilościowy		
GW600072	Dobry	Dobry	dobry stan	niezagrożona
GW600083	Dobry	Słaby	słaby stan	zagrożona ilościowo

Źródło: www.apgw.gov.pl – Karty Charakterystyk JCWPd (dostęp: 20.10.2025 r.)

Wody podziemne na obszarze Gminy Dłutów charakteryzują się generalnie dobrym stanem chemicznym, ale są zróżnicowane pod względem ilościowym, co przekłada się na umiarkowane ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych. Zasoby wodne wykorzystywane są w sposób racjonalny i poniżej poziomu granicznego, jednak na obszarach oddziaływania odwodnień górniczych Kopalni Węgla Brunatnego Bełchatów obserwuje się pogorszenie bilansu ilościowego i potencjalne deficyty.

Zagrożenie powodzią

Na terenie Gminy Dłutów występują lokalne obszary zagrożenia powodziowego, koncentrujące się w dolinach rzek Grabi i Dłutówki. Mają one charakter nizinny i okresowo wylewowy. W czasie intensywnych opadów lub roztopów dochodzi do krótkotrwałych podtopień terenów rolnych, łąk oraz nisko położonych zabudowań.

Zgodnie z danymi systemu ISOK w Gminie Dłutów wyróżnia się trzy poziomy prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi:

- niskie – szacowane raz na 500 lat (0,2%),
- średnie – raz na 100 lat (1%),
- wysokie – raz na 10 lat (10%).

Zasięg potencjalnych wód powodziowych obejmuje głównie tereny rolne i nieużytki, a ryzyko zalania zabudowy mieszkaniowej jest niewielkie.

Szczegółowe informacje nt. granic obszarów zagrożonych powodzią znajdują się na stronie Hydroportal w części dotyczącej Mapa zagrożenia powodziowego: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpMZP.

Zagrożenie suszą

Zgodnie z danymi z Hydroportal-u ISOK – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (stan na dzień 02.04.2026), w Gminie Dłutów kwestia występowania zjawiska suszy prezentuje się następująco:

- susza atmosferyczna – cały obszar Gminy Dłutów znajduje się w klasie III zagrożenia, co oznacza wysoką podatność na długotrwały brak opadów i wysokie temperatury;
- susza rolnicza – większość Gminy jest ekstremalnie zagrożona suszą rolniczą (IV klasa), na pozostałych obszarach występuje zarówno I, II, jak i III stopień zagrożenia - szczególnie wysoką podatność notuje się w północno-zachodniej i wschodniej części Gminy, gdzie występują gleby o niskiej pojemności wodnej;
- susza hydrologiczna – cały obszar Gminy jest umiarkowanie zagrożony tym rodzajem suszy (II klasa); zjawisko nasila się po okresach długotrwałych niedoborów opadów;
- susza hydrogeologiczna – cały teren Gminy wykazuje umiarkowane zagrożenie suszą hydrogeologiczną (II klasa), jednak jej skutki mogą być odczuwalne w rejonach o płytszych ujęciach wód podziemnych.

Lesistość

Lesistość Gminy Dłutów na koniec 2025 r. wynosiła 37,7%. Lasy na terenie Gminy w większości stanowią własność Skarbu Państwa będące w zarządzie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Łodzi. W Gminie gospodarowaniem lasami Skarbu Państwa zarządza Nadleśnictwo Kolumna. Zgodnie z danymi GUS w 2025 r. na terenie Gminy Dłutów 713,68 ha lasów prywatnych ogółem oraz 12,00 ha gruntów leśnych gminnych. Powierzchnia gruntów leśnych publicznych Skarbu Państwa wynosiła w 2025 r. 3177,83 ha.

Pod względem „Regionalizacji przyrodniczo-leśnej opartej na podstawach ekologiczno-fizjograficznych” z 1990 r. obszar Gminy Dłutów zlokalizowany jest w granicach VI Krainy Małopolskiej, w Dzielnicy Łódzko-Opoczyńskiej w Mezuregionie Sieradzko-Łódzkim.

Tereny Gminy znajdują się w naturalnym zasięgu występowania głównych lasotwórczych gatunków drzew: sosny pospolitej, świerka pospolitego, jodły pospolitej i buka zwyczajnego. Gatunkiem panującym jest sosna pospolita. W składzie drzewostanów znaczący udział mają również brzoza, olsza, dęby, świerk, jodła, buk, grab i osika.

Dominującymi siedliskami w lasach prywatnych są siedliska boru świeżego, boru mieszanego świeżego oraz boru mieszanego wilgotnego. Podstawowym gatunkiem budującym drzewostany jest sosna pospolita, dąb szypułkowy, olsza i jodła. Pozostałe gatunki jak dąb bezszypułkowy, świerk, modrzew, buk stanowią w drzewostanach domieszki. W przeważającej części są to lasy średniowiekowe.

Fauna w Gminie Dłutów jest charakterystyczna dla dużych kompleksów leśnych. Główne gatunki łowne to sarna, jeleni i dzik. Tereny rolne są ubogie w gatunki charakterystyczne dla agrocenoz. Stosunkowo bogatym siedliskiem jest rzeka Grabia i tereny jej doliny.

Ochrona gatunkowa

Z uwagi na występowanie obszarów objętych ochroną prawną a także możliwość migracji, można stwierdzić, że obszarze Gminy Dłutów mogą pojawiać się chronione gatunki bezkręgowców, chronione siedliska przyrodnicze, chronione gatunki (w szczególności ptaków) w rozumieniu następujących przepisów:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000,
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin,
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt,
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów.

Obszary podlegające ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Na terenie Gminy Dłutów występuje kilka form ochrony przyrody, które tworzą lokalny system ochrony zasobów środowiska i krajobrazu:

- Obszar Natura 2000 „Grabia” – obejmujący dolinę rzeki Grabi i chroniący cenne siedliska przyrodnicze oraz gatunki,
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Borkowice”,
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dąbrowa I”,
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dąbrowa II”,
- Pomniki przyrody – 6 obiektów, głównie okazałe drzewa (dęby, lipy, buki) zlokalizowane m.in. w parkach wiejskich w Dłutowie, Hucie Dłutowskiej oraz w leśnictwie Dąbrowa, w tym jeden nazwany „Grzegorz” (pozostałym pomnikom nie nadano nazwy w akcie prawnym).

Obszar Natura 2000 „Grabia”

Zgodnie z dokumentem Standardowego Formularza Danych dla przedmiotowego obszaru „obszar Natura 2000 Grabia PLH100021 położony jest w województwie łódzkim, na terenie powiatów: łaskiego, gminy Widawa, Sędziejowice, Łask, powiatu pabianickiego gminy Dłutów i Dobroń oraz powiatu bełchatowskiego gmina Żelów. Obszar zajmuje

powierzchnię 1670,48 ha i obejmuje środkowy i dolny bieg rzeki Grabi wraz z przylegającymi ekosystemami łąkowymi i leśnymi, charakterystycznymi dla niewielkich rzek nizinnych Polski. Teren objęty granicami obszaru ciągnie się wzdłuż rzeki od miejscowości Kolonia Karczmy do ujścia, a jego granice wyznacza terasa zalewowa. Długość Grabi objętej granicami obszaru Natura 2000 wynosi około 50 km, co stanowi nieco ponad połowę całkowitej długości rzeki wynoszącej 81,1 km. Źródła Grabi zlokalizowane są w okolicy wsi Dziwle na wysokości 229 m n.p.m. - mają charakter wysięków o wydajności 0,2 l/s, wysychających w okresie letnim. Początkowy odcinek rzeki jest strumieniem okresowym i charakteru stałego nabiera dopiero po około 0,5 km, gdzie przepływa przez nieckowate obniżenie z wydajnymi źródłami w okolicy wsi Kolonia Grabica. Stąd rzeka biegnie w kierunku południowym aż do miejscowości Mzurki. Średnia szerokość cieku wynosi 2,5 m, przy głębokości około 0,5 m. Osady denne mają głównie charakter piaszczysty i żwirowo-piaszczysty. Szerokość doliny rzecznej wynosi około 100 m. Począwszy od Mzurek, Grabia płynie w kierunku północno zachodnim, aż do miejscowości Barycz. Wzrastają średnie szerokości i głębokości rzeki od początkowych 3 m i 1 m, aż do 20 m szerokości i 0,7 m głębokości w okolicach Baryczy. Szerokość doliny rzecznej wzrasta stopniowo od 100 m do 1 km. Taka charakterystyka doliny rzecznej właściwa jest dla początkowej części wyznaczonego obszaru, od miejscowości Karczmy. Dno jest piaszczyste, tylko w nielicznych miejscach gdzie koryto Grabi przecina wychodnie skał kredowych bywa pokryte rumoszem wapiennym. W Baryczy rzeka skręca w kierunku zachodnim. Dolina utrzymuje szerokość około 1 km. Szerokość koryta waha się od 10 do 20 m, głębokość około 0,8 m. Dno jest głównie piaszczyste. W okolicach Łasku następuje zmiana kierunku biegu rzeki z zachodniego na południowozachodni, który utrzymuje się aż do ujścia. Szerokość zwiększa się stopniowo od 15 do 30 m, średnia głębokość wynosząca około 1 m może przy wysokich stanach wód przekraczać 2 m. W dolnym biegu rzeki dno jest piaszczyste, często mocno zamulone. Dolina w większej części rozległa o szerokości 1-2 km. Grabia uchodzi do Widawki w okolicach wsi Łęg Widawski na wysokości 143 m n.p.m.

Według regionalizacji fizycznogeograficznej Polski (Kondracki 2000) opisywany obszar leży w obrębie mezoregionów: Wysoczyzny Łaskiej oraz Kotliny Szczercowskiej. Mezoregiony te wchodzą w skład makroregionu Niziny Południowowielkopolskiej, która

należy do podprowincji Niziny Środkowopolskiej, prowincji Niż Środkowoeuropejskiego. Podział geobotaniczny Polski J. Matuszkiewicza (2008) lokuje opisywany obszar w Prowincji Środkowoeuropejskiej w Dziale Wyżyn Południowopolskich w granicach Krainy Wysoczyzn Łódzko-Wieluńskich, Okręgu Szczercowsko-Łaskim - Podokręgi: Kolumnowski, Żelowski oraz Szczercowski, w Okręgu Zduńskowolsko-Strykowski Podokręg Zduńskowolski.

Powierzchnię terenu stanowią głównie gleby klasy IV, V i VI powstałe na piaskach gliniastych. Tylko niewielkie obszary stanowią gleby II i III klasy bonitacji. Ponad 55% stanowią grunty V i VI klasy bonitacyjnej, natomiast około 42 % stanowią grunty III i IV klasy bonitacyjnej.

Obszar położony jest w regionie klimatycznym zwanym Regionem Środkowopolskim. Ogólna charakterystyka tego regionu to:

- średnioroczna prędkość wiatrów 3 - 5 m/s;
- średnioroczna suma opadów atmosferycznych 580 mm/m²;
- średnioroczne parowanie terenowe 510 mm/ m²;
- średnioroczna temperatura dobową 7,7 °C;
- okres wegetacyjny trwa około 215 dni (od początku kwietnia do początku listopada).

Obszar leży w zlewni Warty. Grabia jest prawobrzeżnym dopływem Widawki, która uchodzi do Warty. Powierzchnia zlewni rzeki Grabi wynosi 813,4 km². Przeważają grunty orne i użytki zielone. Zalesienie górnej i środkowej części zlewni nie przekracza 10%. Charakterystyczny dla zlewni jest znaczny odpływ podziemny wynoszący 14% wartości opadów atmosferycznych przy spływie powierzchniowym równym 16% opadów.

Obszar Natura 2000 Grabia PLH100021 nie sąsiaduje bezpośrednio z innymi obszarami Natura 2000.

Obszar częściowo obejmuje tereny Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki, Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego Dolina Grabi oraz Obszaru Chronionego Krajobrazu Środkowej Grabi. Ponadto zgodnie z ww. dokumentem „liczne starorzecza,

małe zbiorniki wodne oraz lasy łęgowe w dolinie rzeki Grabi nadają dolinie szczególny charakter.

Obszary bezpośrednio przylegające do koryta rzeki miejscami porośnięte są lasem sosnowym, a rozległe łąki - różnogatunkową roślinnością. W dolinie dominuje mozaikowy, ekstensywny krajobraz rolniczy. 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*. Powierzchnia - 4,67 ha. Reprezentatywność – B. Powierzchnia względna – C. Stan zachowania – C. Ogólna ocena – C. Siedlisko stanowi istotny przedmiot ochrony w obszarze. Jest dobrze zachowane, reprezentowane przez różne stadia rozwojowe. Ogólna ocena stanu ochrony w skali obszaru, ze względu na obniżone oceny części wskaźników struktury i funkcji siedliska (m.in. charakterystycznej kombinacji zbiorowisk w obrębie transektu) jest niezadowalająca - U1 [36]. 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*). Powierzchnia - 151,91 ha. Reprezentatywność – C. Powierzchnia względna – C. Stan zachowania – C. Ogólna ocena – C. Płaty ekstensywnie użytkowanych łąk świeżych są dość często odnotowywane na badanym obszarze. Łąki te są najczęściej fragmentem większych kompleksów użytków zielonych - głównie intensywnie użytkowanych, nawożonych i podsiewanych. Płaty te często tworzą atrakcyjne wizualnie, kolorowe, sezonowe aspekty. Przedmiot ochrony o średniej istotności w obszarze, zajmuje stosunkowo niewielkie powierzchnie, w jego obrębie występują także gatunki owadów stanowiące przedmioty ochrony. Ogólna ocena stanu ochrony ze względu na niską ocenę wskaźników struktury i funkcji siedliska znajduje się w kategorii U2 – zły. Wynika to przede wszystkim ze zbyt intensywnej gospodarki pastwiskowej w wielu płatach *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe. Powierzchnia - 47,39 ha. Reprezentatywność – C. Powierzchnia względna – C. Stan zachowania – C. Ogólna ocena – C. Ranga siedliska w obszarze jest wysoka. Spośród zbiorowisk leśnych płaty łęgów olszowo-jesionowych są najczęściej odnotowanym zbiorowiskiem w obszarze. Stanowią w krajobrazie element wyraźnie wyróżniający się walorami estetycznymi, a także różnorodnością biologiczną. Odnotowane płaty łęgów są różnie wykształcone, od typowych z dobrze zachowaną strukturą i składem gatunkowym, do zdegenerowanych i zubożonych wykształconych jako zadrzewienia przywodne, czy też niewielkie śródpolne lasy olszowe. Ogólna ocena

stanu ochrony siedliska w obszarze U2 – stan zły (głównie ze względu na silnie zaburzoną strukturę i funkcję siedliska).1337 Bóbr *Castor fiber*. rPopulacja – ocena C. Stopień zachowania – ocena C. Izolacja – ocena C. Ocena ogólna – C. Gatunek występuje w obszarze na całej długości rzeki, a także w wielu starorzeczach wykorzystując je jako miejsca żerowania i budowy żeremi w których stacjonują grupy rodzinne. W obrębie samego koryta rzeki bóbr nie tworzy tam, a kopie nory w naturalnych skarpach brzegowych Grabi. W wielu miejscach powalone do wody duże drzewa tworzą boczne odnogi ze spokojniejszym nurtem i roślinnością szuwarową. Grabia ze względu na wysokie pokrycie skarp brzegowych roślinnością wysoką, a także naturalne brzegi rzeki i towarzyszące jej starorzecza stanowi optymalne siedlisko dla gatunku.1355 Wydra *Lutra lutra*. Populacja – ocena C. Stopień zachowania – ocena C. Izolacja – ocena C. Ocena ogólna – C. Wydra występuje na całym odcinku Grabi w granicach obszaru. Gatunek wykorzystuje zarówno koryto rzeki, jak i przyległe starorzecza, które pełnią przede wszystkim funkcje żerowisk. Naturalne skarpy brzegowe, ich wysoki stopień pokrycia roślinnością drzewiastą oraz obecność starorzeczy zapewniają wysoką dostępność miejsc do założenia schronień jak i obfitą bazę żerowiskową gatunku.1188 Kumak nizinny *Bombina orientalis*. Populacja – ocena C. Stopień zachowania – ocena B. Izolacja – ocena C. Ocena ogólna – C. Kumak nizinny stanowi istotny przedmiot ochrony w obszarze. W badaniach wykonanych w 2016 roku na potrzeby opracowania pt. „Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiotach ochrony na terenie obszarów Natura 2000 w województwie łódzkim. Część IV. Grabia PLH100021” w granicach obszaru zinwentaryzowano liczne populacje tego gatunku, liczące po co najmniej kilkaset osobników (Łask, Okup Fabryczny i Zieleńcice). Stan zachowania gatunku w obszarze jest niezadowolający - U1, głównie ze względu na niezadowalającą ocenę parametru perspektywy ochrony. 2484 Minóg ukraiński *Eudontomyzon mariae* – w poprzednich wersjach SDF wykazywany szerzej jako 1098 Minogi czarnomorskie *Eudontomyzon spp.* Populacja – ocena C. Stopień zachowania – ocena B. Izolacja – ocena C. Ocena ogólna – B. Grabia stanowi jedną z najważniejszych ostoi minoga ukraińskiego *Eudontomyzon mariae* w zlewni rzeki Warty. Gatunek prawdopodobnie występuje na całym odcinku rzeki w granicach obszaru Natura 2000 Grabia, na co wskazują również wyniki badań Kruka i in. Stan zachowania gatunku w obszarze jest niezadowolający - U1, głównie ze względu na zaburzoną ciągłość ekologiczną rzeki. 1096 Minóg strumieniowy *Lampetraplaneri*. Populacja minoga

strumieniowego Lampetraplaneri jest niezbyt liczebnym elementem ichtiofauny Grabi. W badaniach Kruka i in. minoga strumieniowego stwierdzano nielicznie i tylko na krótkim odcinku w pobliżu miejscowości Łask. W badaniach wykonanych w 2016 roku na potrzeby opracowania pt. „Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiotach ochrony na terenie obszarów Natura 2000 w województwie łódzkim. Część IV. Grabia PLH100021” gatunek stwierdzono na dwóch stanowiskach w głównym korycie Grabi (Łdzań i Łask, ul. Plażowa), na których obserwowano znaczny udział mikrosiedlisk stosownych do wzrostu larw (piaszczysto-muliste odsypiska), ale deficyt miejsc tarliskowych, który wydaje się być poważnym ograniczeniem dla występowania tego gatunku. Z powyższych względów populację minoga strumieniowego w obszarze należy uznać jako nieistotną - ocena populacji D. 1149 Koza Cobitistaenia. Populacja – ocena C. Stopień zachowania – ocena B. Izolacja – ocena C. Ocena ogólna – B. Rzeka Grabia stanowi ważną ostoję gatunku, który tworzy tu bardzo liczną populację. Wysoka liczebność względna i znaczny udział w zespole minogów i ryb sugeruje, że populacje kozy są w dobrym stanie, znajdując w Grabi dobre warunki siedliskowe. Stan ochrony oceniono jako właściwy - FV.1145 Piskorz Misgurnus fossilis. Populacja – ocena C. Stopień zachowania – ocena C. Izolacja – ocena C. Ocena ogólna – C. W badaniach wykonanych w 2016 roku na potrzeby opracowania pt. „Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiotach ochrony na terenie obszarów Natura 2000 w województwie łódzkim. Część IV. Grabia PLH100021” gatunek został stwierdzony na dwóch stanowiskach w głównym korycie Grabi (Łask, ul. Plażowa i ul. Armii Krajowej) oraz w starorzeczu (Kustrzyce). Na obu stanowiskach na Grabi piskorz występował bardzo nielicznie, natomiast w starorzeczu stwierdzona liczebność była właściwa. 1037 Trzepla zielona Ophiogomphuscecilia. Populacja – ocena C. Stopień zachowania – ocena A. Izolacja – ocena C. Ocena ogólna – B. Trzepla zielona występuje na całej długości rzeki Grabi w obszarze - znanych jest kilkadziesiąt stanowisk gatunku. Obszar jest ważną ostoją gatunku w Polsce Środkowej. Stan zachowania gatunku w niniejszym obszarze jest niezadowolający - U1 ze względu na umiarkowaną liczebność i zagęszczenie wylinek na kontrolowanych stanowiskach. 1042 Żalotka większa Leucorrhiniapectoralis. Populacja – ocena C. Stopień zachowania – ocena C. Izolacja – ocena C. Ocena ogólna – C. Ranga gatunku w obszarze jest mało istotna, znane jest tylko jedno stanowisko gatunku. Stan zachowania gatunku w obszarze jest niezadowolający - U1. 1060 Czerwończyk nieparek Lycaenadis par. Populacja – ocena C. Stopień zachowania – ocena B. Izolacja – ocena C.

Ocena ogólna – C. Podczas wykonanej w 2016 r. inwentaryzacji stwierdzono, że gatunek występuje równomiernie w całym obszarze Natura 2000 Grabia PLH100021. Na podstawie ocen trzech reprezentatywnych stanowisk, na których wykonano badania zgodnie ze zmodyfikowaną metodyką monitoringu, biorąc pod uwagę także inne, mniejsze powierzchnie, na których stwierdzono jego obecność, stan zachowania gatunku w obszarze oceniono jako właściwy – FV.1032 Skójka gruboskorupowa Unio Krassus. Populacja – ocena C. Stopień zachowania – ocena C. Izolacja – ocena C. Ocena ogólna – C. Dotychczasowe dane o występowaniu skójki gruboskorupowej w Grabi pochodzą z lat 60-tych, z opracowania Piechockiego. W 2012 r. w ramach prac nad dokumentacją planu zadań ochronnych obszaru skontrolowano większość podawanych przez Piechockiego stanowisk. Skójki gruboskorupowe odnotowano powyżej i poniżej Kozub (łącznie kilkanaście osobników). Podczas wykonanej w 2016 r. inwentaryzacji gatunek stwierdzono w dolnym biegu Grabi, na wysokości miejscowości Nowe Kozuby. Stan zachowania gatunku w obszarze oceniono jako zły - U2. W poprzednich wersjach SDF wykazywany był gatunek 4056 Zatokczek łamliwy Anisusvorticulus - w oparciu o badania z 2016 r. stwierdzono, że uznanie gatunku za przedmiot ochrony obszaru był pierwotnym błędem naukowym - w 2019 r. Komisja Europejska zaakceptowała usunięcie gatunku z listy przedmiotów ochrony w obszarze.

Dla obszaru określono plan zadań ochronnych, zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 21 lutego 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Grabia PLH100021 (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2014 r. poz. 785). Niniejsze zarządzenie było zmieniane poprzez zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 3 marca 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Grabia PLH100021 (Dziennik Urz. Woj. Łódzkiego z 2016 r., poz. 1100) oraz zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 20 czerwca 2018 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Grabia PLH100021 (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2018 r., poz. 3236).

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Borkowice”

Powierzchnia: 507,38 ha, położony na terenie gminy Dłutów, na który składają się: fragment Leśnictwa Borkowice oddz. 215; 224; 225 a, b, d, f, h; 231 c, d; 232; 233; 234;

235; 240; 244; 245; 246; 247; 248; 251; 252; 253; 256; 257; 258; 259; 260; 263; 264; 265; oraz działka nr 1 na gruntach wsi Orzk.

Przedmiotem ochrony jest kompleks lasów o wyjątkowo cennej mozaice siedlisk leśnych z dużym udziałem lasów wodochronnych i lasów pełniących funkcję glebochronną położony na obszarze wydmy; fragmenty naturalnych drzewostanów jodłowych i bukowych położonych na północnej granicy zasięgu gatunków oraz śródleśne zbiorniki wodne.

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dąbrowa I”

Obejmuje swoim zasięgiem drzewostany jodłowo-sosnowe o powierzchni 55,98 ha, położone w całości na terenie administrowanym przez Nadleśnictwo Kolumna, leśnictwo Dąbrowa w oddziałach. 187, 188 i 189.

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dąbrowa II”

Obejmuje swoim zasięgiem drzewostany jodłowo- sosnowo- dębowe o powierzchni 142,84 ha, położone w całości na terenie administrowanym przez Nadleśnictwo Kolumna, leśnictwie Dąbrowa w oddz. 215, 216, I 217 oraz w leśnictwie Borkowice w oddziałach 225 b, 226 i 227. ZPK „Dąbrowa I” i „Dąbrowa II” zostały utworzone na mocy Rozporządzenia Wojewody Piotrkowskiego Nr 4/96 z dnia 4 listopada 1996 r.

Pomniki przyrody

Na terenie gminy Dłutów występują następujące pomniki przyrody:

- Wieloobiektowy składający się z następujących obiektów: dąb szypułkowy - *Quercus robur* o wysokości 34 m, obwodzie 745 cm oraz pierścienicy 237 cm; dąb szypułkowy - *Quercus robur* o wysokości 34 m, obwodzie 704 cm oraz pierścienicy 224 cm; dąb szypułkowy - *Quercus robur* o wysokości 34 m, obwodzie 468 cm oraz pierścienicy 149 cm; dąb szypułkowy - *Quercus robur* o wysokości 31 m, obwodzie 452 cm oraz pierścienicy 144 cm; Lipa drobnolistna - *Tiliacordata* o wysokości 31 m, obwodzie 591 cm oraz pierścienicy 188 cm; Kasztanowieczwyczajny (Kasztanowiec biały) - *Aesculus hippocastanum* o wysokości 29 m, obwodzie 342 cm oraz pierścienicy 109 cm, zlokalizowany w Parku w miejscowości Dłutów;
- Wieloobiektowy składający się z następujących obiektów: Lipa drobnolistna - *Tiliacordata* o wysokości 32 m, obwodzie 613 cm oraz pierścienicy 195 cm; Lipa drobnolistna - *Tiliacordata* o wysokości 32 m, obwodzie 553 cm oraz pierścienicy

176 cm; Lipa drobnolistna - *Tiliacordata* o wysokości 30 m, obwodzie 528 cm oraz pierścienicy 168 cm; dąb czerwony - *Quercus rubra* o wysokości 3 m, obwodzie 314 cm oraz pierścienicy 100 cm, zlokalizowany przy kościele w miejscowości Dłutów Poduchowny;

- Wieloobiektowy składający się z następujących obiektów: dąb szypułkowy - *Quercus robur* o wysokości 29 m, obwodzie 311 cm oraz pierścienicy 99 cm; dąb szypułkowy - *Quercus robur* o wysokości 30 m, obwodzie 368 cm oraz pierścienicy 117 cm; dąb szypułkowy - *Quercus robur* o wysokości 31 m, obwodzie 371 cm oraz pierścienicy 18 cm; dąb szypułkowy - *Quercus robur* o wysokości 28 m, obwodzie 292 cm oraz pierścienicy 93 cm; dąb szypułkowy - *Quercus robur* o wysokości 32 m, obwodzie 390 cm oraz pierścienicy 124 cm; dąb szypułkowy - *Quercus robur* o wysokości 29 m, obwodzie 283 cm oraz pierścienicy 90 cm; dąb szypułkowy - *Quercus robur* o wysokości 29 m, obwodzie 276 cm oraz pierścienicy 88 cm, zlokalizowany na cmentarzu rzymsko katolickim w miejscowości Dłutów;
- Buk pospolity (Buk zwyczajny) - *Fagussylvatica* o wysokości 31 m, pierścienicy 96 cm, zlokalizowany w Drzewocinach, Leśnictwo Dąbrowa oddz. 216 c;
- Wieloobiektowy składający się z dwóch dębów szypułkowych - *Quercus robur*, zlokalizowany w parku w miejscowości Huta Dłutowska.

Krajobraz

Zgodnie z Audytem Krajobrazowym Województwa Łódzkiego, przyjętego uchwałą nr XIII/150/25 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 15 kwietnia 2025 r. wyznaczono krajobraz priorytetowy na terenie Gminy Dłutów – Dolina Grabi (Drużbice – Kolonia Ldzań – Łask.

Na terenie Gminy Dłutów występuje krajobraz o kodzie 10-318.19-124, zaliczony do grupy krajobrazów przyrodniczych, typu 2. Bagienno-łakowe – głównie bezleśne, podtypu 2a. Z udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk. Krajobraz ten zajmuje powierzchnię 2441,85 ha i obejmuje m.in. teren Gminy Dłutów. Związany jest z obszarem Wysoczyzny Łaskiej i Wysoczyzny Bełchatowskiej, a jego rzeźba obejmuje tereny równinne, faliste, pagórkowate oraz dolinne. W strukturze krajobrazu istotną rolę odgrywają tereny łąkowe i bagienne, w tym ekstensywnie użytkowane łąki, a także tereny związane z dolinami cieków.

Analizowany krajobraz został zakwalifikowany jako krajobraz priorytetowy, co wskazuje na jego szczególne znaczenie dla ochrony walorów krajobrazowych. Z punktu widzenia zagospodarowania przestrzennego istotne jest zachowanie jego otwartego charakteru, terenów łąkowych i podmokłych oraz elementów przyrodniczych kształtujących jego strukturę. Szczególnej uwagi wymagają działania mogące prowadzić do przekształcenia terenów otwartych, zmiany stosunków wodnych, fragmentacji przestrzeni oraz wprowadzania obiektów niedostosowanych do charakteru krajobrazu.

Dziedzictwo i zasoby kulturowe

Na terenie Gminy Dłutów występują miejsca o znaczeniu historycznym, kulturowym i religijnym. Wiele z nich jest objętych ochroną konserwatorską – w rejestrze zabytków województwa łódzkiego ujęto następujące obiekty nieruchome:

- **Dłutów**
 - zespół dworski – dwór drewn. (nie istnieje), oficyna, park,
- **Huta Dłutowska**
 - park przy Domu Dziecka,
 - park leśny.

Zespół dworsko-parkowy w Dłutowie znajduje się na liście zabytków reprezentatywnych oraz w zbiorze obiektów zagrożonych.

Podworski budynek mieszkalny otoczony parkiem znajduje się na liście, jednak już nie istnieje. W dłutowskim kompleksie pozostała dawna oficyna dworska na ulicy Główniej 6.

Ponadto w Gminie znajduje się 5 obiektów sakralnych, stanowiących istotny element dziedzictwa regionu. Część z nich wymaga odnowienia i zabezpieczenia przed degradacją. Są to m.in.:

- Kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa i Trzech Króli w Dłutowie
- Kaplica Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Tążewach,
- Kaplica św. Floriana w Hucie Dłutowskiej,

- Kaplica św. Antoniego w Redocinach,
- Cmentarz rzymskokatolicki w Dłutowie.

Miejsca upamiętniające ważne wydarzenia historyczne stanowią ważny element lokalnej tożsamości i pamięci zbiorowej, pełniąc funkcję edukacyjną i patriotyczną. Wyróżnione punkty w Gminie Dłutów to:

- Mogiła Powstańców Styczniowych z 1863 roku,
- Grób 4 lotników poległych we wrześniu 1939 roku,
- Grób Żołnierzy Polskich Armii Łódź,
- Grób poległych i pomordowanych w latach 1939–1945 mieszkańców Gminy Dłutów,
- Cmentarz z okresu I wojny światowej pomiędzy Ślądkowicami a Pawlikowicami,
- Makieta samolotu PZL-37B „Łoś” w Dłutówku.

Korytarze ekologiczne

W obrębie Gminy Dłutów brak jest korytarzy i węzłów ekologicznych o znaczeniu międzynarodowym. Jednakże, zgodnie ze strukturą ekologiczną województwa łódzkiego, na jej terenie występuje korytarz regionalny Tuszyńsko-Dłutowski.

ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA GMINY DŁUTÓW

Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych

W celu analizy i oceny stanu wód powierzchniowych i podziemnych, istotne jest między innymi zbadanie stopnia zwodociągowania i skanalizowania Gminy.

Zgodnie z danymi zawartymi w Raporcie o stanie Gminy Dłutów za 2025 rok (dalej: Raport), na terenie Gminy Dłutów funkcjonuje rozwinięta sieć wodociągowa o łącznej długości 113,8 km, obejmująca trzy stacje uzdatniania wody (SUW): w Dłutowie, Ślądkowicach i Czyżeminie. Liczba stałych mieszkańców korzystających z wody z wodociągu wynosi łącznie 4 601 osób, co stanowi około 97% mieszkańców Gminy.

Na terenie Gminy funkcjonuje sieć kanalizacyjna obsługiwana przez oczyszczalnię ścieków w Dłutowie. Sieć kanalizacji sanitarnej, zgodnie z Raportem, ma długość ok. 11,7 km. Miejscowości, w których występują gospodarstwa domowe nieobjęte kanalizacją gminną to: Budy Dłutowskie, Czyżemin, Dąbrowa, Dłutówek, Borkowice, Drzewociny, Huta Dłutowska, Lesieniec, Leszczyny Duże, Leszczyny Małe, Łaziska, Mierzączka Duża, Orzk, Pawłówek, Piętków, Redociny, Stoczki-Porąbki, Ślądkowice, Świerczyna, Tążewy. Na obszarach nieobjętych kanalizacją sanitarną nieczystości ciekłe gromadzone są w bezodpływowych zbiornikach lub odprowadzane do przydomowych oczyszczalni ścieków.

Oceny jakości wód powierzchniowych i podziemnych dokonuje się w odniesieniu do Jednolitych Części Wód na podstawie wyników badań przeprowadzonych w ramach państwowego monitoringu środowiska.

Szczegółowa diagnoza i analiza JCW została przedstawiona w podrozdziale: „Charakterystyka elementów środowiska Gminy Dłutów”.

Wody powierzchniowe na terenie Gminy Dłutów znajdują się w niekorzystnym stanie środowiskowym – wszystkie jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) zostały sklasyfikowane jako złe. W większości przypadków odnotowano słaby lub umiarkowany stan ekologiczny oraz stan chemiczny poniżej dobrego, co wskazuje na przekroczenia wartości dopuszczalnych substancji biogennych i chemicznych. Główne presje oddziałujące na stan wód mają charakter antropogeniczny, w tym odpływy miejskie, zanieczyszczenia obszarowe z rolnictwa, budowle hydrotechniczne oraz przekształcenia koryt rzecznych.

Wody podziemne na obszarze Gminy Dłutów charakteryzują się generalnie dobrym stanem chemicznym, ale są zróżnicowane pod względem ilościowym, co przekłada się na umiarkowane ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych. Zasoby wodne wykorzystywane są w sposób racjonalny i poniżej poziomu granicznego, jednak na obszarach oddziaływania odwodnień górniczych Kopalni Węgla Brunatnego Bełchatów obserwuje się pogorszenie bilansu ilościowego i potencjalne deficyty.

Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego

Do głównych źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego na terenie Gminy Dłutów należy emisja niska z indywidualnych źródeł ciepła, głównie ze spalania węgla kamiennego. Z uwagi na brak lokalizacji istotnych szlaków komunikacyjnych oraz brak dużych zakładów przemysłowych, podstawowe źródło zanieczyszczeń to emisja z indywidualnych źródeł ciepła, której natężenie zwiększa się w sezonie grzewczym.

Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim za 2025 r. została wykonana na podstawie badań przeprowadzonych w 2025 roku w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w oparciu o układ stref. Ocenę wykonano według kryteriów dotyczących ochrony zdrowia oraz kryteriów określonych w celu ochrony roślin.

Według rocznej oceny jakości powietrza przeprowadzonej przez WIOŚ w 2025 roku obszar Gminy Dłutów został zaliczony do strefy łódzkiej. Strefę, scharakteryzowano w odniesieniu do: SO₂, NO₂, PM₁₀, CO, benzen, ołów, arsen, nikiel, kadm i benzo(a)piren.

Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w rocznej ocenie jakości powietrza za 2025 r., dokonanej w oparciu o kryteria ustanowione w celu ochrony zdrowia przedstawiono w tabeli.

Tabela 4 Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2025 r. , dokonanej w oparciu o kryteria ustanowione w celu ochrony zdrowia

Kod strefy	Nazwa strefy	SO2	NO2	C6H6	CO	O3 ³	PM10	Pb	As	Cd	Ni	BaP	PM2,5 ⁴
PL1002	Strefa łódzka	A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	C	C1

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim z 2025 r., Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Łódź 2026

Przeprowadzone badania wskazują na przekroczenia dopuszczalnych stężeń w zakresie poziomu docelowego benzo(a)pirenu, pyłu zawieszonego PM2,5 oraz PM10. Ponadto doszło również do przekroczenia poziomu celu długoterminowego ozonu.

Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w rocznej ocenie jakości powietrza za 2025 r., dokonanej w oparciu o kryteria ustanowione w celu ochrony roślin, przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 5 Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2025 r., dokonanej w oparciu o kryteria ustanowione w celu ochrony roślin

Kod strefy	Nazwa strefy	SO2	NO2	O3 ⁵
PL1002	Strefa łódzka	A	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim z 2025 r., Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Łódź 2026

³ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, obie strefy uzyskały klasę D2

⁴ Dla pyłu zawieszonego PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, obie strefy uzyskały klasę A

⁵ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego – strefa łódzka uzyskała klasę D2

W roku 2025 strefa łódzka otrzymała klasę wynikową A dla wszystkich branych do oceny zanieczyszczeń. Jedynie dla osobnej klasyfikacji ozonu (poziom celu długoterminowego), strefa łódzka otrzymała klasę D2.

Należy zaznaczyć, że w porównaniu do 2024 r. nastąpiło pogorszenie jakości powietrza, co wynika głównie z niekorzystnych warunków meteorologicznych, panujących w danym roku, zwłaszcza w miesiącach zimowych styczeń-marzec. Mała suma opadów, mała prędkość wiatru, inwersja temperatury powietrza sprzyjały kumulacji zanieczyszczeń w atmosferze.

Zagrożenie hałasem

Na obszarze gminy Dłutów nie występują istotne źródła hałasu o charakterze przesyłowym. Ponadto na terenie gminy nie występują źródła hałasu drogowego i kolejowego.

Zagrożenie promieniowaniem elektromagnetycznym

Źródłami pól elektromagnetycznych w województwie łódzkim są m.in.:

- linie elektroenergetyczne o napięciu znamionowym 110 kV, 220 kV, 400 kV, których szkodliwy wpływ rozciąga się odpowiednio od 12 do 37 m od osi linii w obie strony,
- stacje nadajników radiowo telewizyjnych zlokalizowane w gminach i miejscowościach,
- bazowe stacje telefonii komórkowej rozmieszczone na obszarze całego województwa na specjalnie wykonanych masztach, jak również umieszczone na kominach, budynkach użyteczności publicznej i wysokich budynkach mieszkalnych,
- stacje bazowe sieci łączności radiotelefonicznej,
- cywilne stacje radiowe CB o mocy do 10 W,
- radiostacje amatorskie kat. 1 i 2,0 o mocach od 15-759 W,
- szereg urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne, pracujących w przemyśle, ośrodkach medycznych, wojsku, policji, straży pożarnej.

Ostatnie pomiary poziomu pól elektromagnetycznych w ramach Programu Państwowego Monitoringu Środowiska, na terenie województwa łódzkiego zostały przeprowadzone w 2022 roku. Punkt pomiarowy nie został zlokalizowany na terenie Gminy Dłutów.

Obecnie obowiązujące poziomy dopuszczalne określone są w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2019 r. poz. 2448) i obowiązują od początku 2020 roku. Rozporządzenie to określa zróżnicowane dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i miejsc dostępnych dla ludności poprzez wskazanie zakresów częstotliwości pól elektromagnetycznych oraz wartości dopuszczalnych parametrów fizycznych dla poszczególnych tych zakresów. Zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem, minimalna wartość dopuszczalna dla zakresu częstotliwości objętej monitoringiem (80 MHz – 40 GHz) wynosi 28 V/m.

W wyniku wszystkich pomiarów przeprowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

Zagrożenie przez odpady

System gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Dłutów funkcjonuje w oparciu o przepisy ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz lokalną Uchwałę Rady Gminy Dłutów w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku. Urząd Gminy w Dłutowie koordynuje współpracę z przedsiębiorstwem EKO-REGION z Bełchatowa realizującym odbiór i transport odpadów komunalnych. W Dłutowie mieści się również nieodpłatny Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK).

W roku 2025 z odpadów zebranych z terenu Gminy Dłutów po wysortowaniu i mechaniczno-biologicznym przetworzeniu zeskładowano łącznie 315,8532 Mg odpadów, w tym:

- pozostałości powstałe po sortowaniu i przetworzeniu odpadów komunalnych zebranych selektywnie: 4,1818 Mg;

- pozostałości powstałe po sortowaniu i przetworzeniu niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych: 311,6714 Mg.

W rocznym sprawozdaniu Wójta Gminy z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za rok 2025, składanym do Marszałka Województwa Łódzkiego oraz do Łódzkiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Łodzi, obliczone i przedstawione zostały następujące poziomy:

- poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych – 57,61%;
- poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania – 0,00%;
- poziom składowania odpadów komunalnych – 18,80%.

Na terenie Gminy Dłutów nie występują istniejące i zamknięte składowiska odpadów lub ich części oraz tereny, na których gromadzone były odpady, na których może wystąpić zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, bezpieczeństwa mienia lub środowiska.

Zagrożenie poważnymi awariami

Na terenie gminy Dłutów nie występują zakłady zwiększonego ryzyka (ZZR) ani zakłady dużego ryzyka (ZDR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Odstąpienie od realizacji Strategii Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026–2036 oznaczałoby brak skoordynowanej realizacji określonych w dokumencie celów i kierunków działań, w tym przedsięwzięć dotyczących ochrony środowiska, gospodarki wodnej, efektywności energetycznej oraz adaptacji do zmian klimatu. Należy jednak podkreślić, że brak realizacji Strategii nie oznacza całkowitego zatrzymania procesów zachodzących w środowisku. Zmiany jego stanu nadal następowałyby pod wpływem istniejącego sposobu zagospodarowania terenu, presji antropogenicznej, zmian klimatycznych oraz innych działań podejmowanych niezależnie od Strategii.

W przypadku braku realizacji Strategii można przewidywać przede wszystkim utrzymanie lub stopniowe pogłębianie części obecnie występujących problemów środowiskowych, szczególnie tych, których ograniczenie wymaga skoordynowanych działań inwestycyjnych i organizacyjnych.

Jednym z istotnych skutków braku realizacji Strategii byłoby ograniczenie możliwości poprawy stanu gospodarki wodno-ściekowej. Strategia zakłada rozwój i modernizację infrastruktury kanalizacyjnej, modernizację oczyszczalni ścieków, budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach nieskanalizowanych oraz rozwój i modernizację infrastruktury wodociągowej. Brak realizacji tych działań może skutkować utrzymywaniem się niedostatecznego poziomu wyposażenia części obszaru Gminy w infrastrukturę kanalizacyjną, a tym samym zwiększać ryzyko niewłaściwego gospodarowania ściekami i przedostawania się zanieczyszczeń do środowiska gruntowo-wodnego. W konsekwencji może to negatywnie wpływać na jakość wód powierzchniowych i podziemnych.

Problem ten ma szczególne znaczenie w odniesieniu do doliny rzeki Grabi oraz obszaru Natura 2000 „Grabia”. Brak poprawy gospodarki wodno-ściekowej może utrudniać ograniczanie presji na ekosystemy wodne i siedliska zależne od wód. Jednocześnie należy zaznaczyć, że skala i charakter ewentualnych zmian zależałyby od dalszego sposobu zagospodarowania poszczególnych terenów oraz intensywności presji antropogenicznej.

Brak realizacji Strategii może również ograniczyć tempo poprawy efektywności energetycznej i ograniczania emisji zanieczyszczeń do powietrza. W dokumencie przewidziano działania termomodernizacyjne oraz rozwój odnawialnych źródeł energii. W przypadku ich niezrealizowania istniejące budynki mogą w dalszym ciągu charakteryzować się podwyższonym zapotrzebowaniem na energię, a lokalne źródła ciepła mogą nadal stanowić źródło emisji zanieczyszczeń. W dłuższej perspektywie może to ograniczać możliwości poprawy jakości powietrza oraz zmniejszania emisji gazów cieplarnianych.

Brak realizacji działań związanych z odnawialnymi źródłami energii, termomodernizacją i poprawą efektywności energetycznej oznaczałby również wolniejsze dostosowywanie

Gminy do wymagań związanych z transformacją energetyczną oraz mniejsze możliwości ograniczenia zużycia energii.

Kolejnym potencjalnym skutkiem byłoby ograniczenie zdolności Gminy do przystosowania się do zmian klimatu. Strategia zakłada rozwijanie systemu retencji, wzmacnianie odporności na powódzie i podtopienia oraz działania na rzecz utrzymania i poprawy funkcjonowania systemów gospodarki wodnej. Brak realizacji tych działań może oznaczać wolniejsze zwiększanie odporności Gminy na okresowe susze, intensywne opady i związane z nimi podtopienia. Może również ograniczać możliwości zatrzymywania wód opadowych i przeciwdziałania nadmiernemu odpływowi wód z terenów zurbanizowanych.

Niepodejmowanie działań w zakresie retencji i adaptacji do zmian klimatu może mieć szczególne znaczenie dla ekosystemów zależnych od wód, w tym terenów położonych w dolinie Grabi. W warunkach występowania okresowych niedoborów wody brak działań zwiększających retencję może sprzyjać pogłębianiu deficytów wodnych i pogarszaniu warunków funkcjonowania części siedlisk.

Brak realizacji Strategii może mieć również wpływ na ochronę zasobów przyrodniczych i krajobrazowych Gminy. Dokument zakłada utrzymanie i odtwarzanie korytarzy ekologicznych, ochronę różnorodności biologicznej oraz zachowanie terenów pełniących funkcje klimatyczne i biocenotyczne. Przewidziano również działania na rzecz wspierania powoływania nowych form ochrony przyrody, w tym analizę możliwości objęcia ochroną obszaru wskazanego jako OChK Tuszyńsko-Dłutowski. Brak realizacji tych kierunków oznaczałby mniejsze możliwości systemowego wzmacniania ochrony terenów cennych przyrodniczo i krajobrazowo.

W przypadku braku realizacji Strategii istniejące formy ochrony przyrody nadal podlegałyby ochronie na zasadach wynikających z obowiązujących przepisów, jednak brak dodatkowych działań strategicznych może ograniczyć możliwości ich wspierania poprzez odpowiednie kształtowanie zagospodarowania przestrzennego, działania edukacyjne, poprawę warunków wodnych czy rozwój zielonej infrastruktury.

Szczególne znaczenia nabierałoby to w odniesieniu do obszaru Natura 2000 „Grabia” oraz zespołów przyrodniczo-krajobrazowych „Borkowice”, „Dąbrowa I” i „Dąbrowa II”.

Brak działań ukierunkowanych na ochronę zasobów przyrodniczych nie musi bezpośrednio prowadzić do pogorszenia ich stanu, jednak może ograniczać możliwości przeciwdziałania presjom wynikającym z rozwoju zabudowy, infrastruktury oraz zmian warunków środowiskowych.

Brak realizacji Strategii może także zwiększać ryzyko niekontrolowanego kształtowania przestrzeni i dalszego rozpraszania zabudowy. Dokument wskazuje na potrzebę zachowania równowagi pomiędzy rozwojem zabudowy mieszkaniowej, funkcjami rolniczymi oraz ochroną walorów środowiskowych i krajobrazowych. W ostatnich latach rozwój przestrzenny Gminy koncentrował się przede wszystkim na funkcji mieszkaniowej. Brak realizacji kierunków związanych z właściwym kształtowaniem przestrzeni może sprzyjać dalszemu zajmowaniu terenów otwartych, zwiększaniu powierzchni uszczelnionych oraz nasilaniu presji na tereny o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych.

W konsekwencji może następować stopniowe pogarszanie ciągłości terenów przyrodniczych i ich funkcji ekologicznych, w szczególności w wyniku rozwoju zabudowy i infrastruktury na terenach dotychczas niezainwestowanych. Szczególnie istotne jest to w kontekście doliny Grabi oraz pozostałych lokalnych powiązań przyrodniczych.

Brak realizacji Strategii może również ograniczyć możliwości ochrony walorów krajobrazowych Gminy, w tym krajobrazu priorytetowego „Dolina Grabi (Drużbice – Kolonia Ldzań – Łask)”. Strategia wskazuje na potrzebę zachowania charakterystycznych cech krajobrazu wiejskiego, obejmujących m.in. otwarte tereny rolnicze, mozaikę pól uprawnych, zadrzewienia śródpolne oraz historyczny układ przestrzenny miejscowości. Brak skoordynowanych działań w tym zakresie może zwiększać ryzyko stopniowego przekształcania krajobrazu poprzez rozproszoną zabudowę, niejednorodne zagospodarowanie terenów oraz utratę części walorów widokowych.

Istotnym skutkiem braku realizacji Strategii byłoby także ograniczenie działań edukacyjnych dotyczących ochrony środowiska. Strategia przewiduje upowszechnianie wiedzy dotyczącej właściwego odprowadzania ścieków, ochrony wód, ograniczania ilości odpadów i ich prawidłowej segregacji oraz prowadzenie działań z zakresu edukacji ekologicznej. Brak tych działań może utrudniać kształtowanie prośrodowiskowych

zachowań mieszkańców i ograniczanie presji na środowisko wynikającej z codziennego funkcjonowania gospodarstw domowych.

ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

Na terenie Gminy Dłutów występują cenne zasoby przyrodnicze i krajobrazowe, których ochrona stanowi istotne uwarunkowanie dalszego rozwoju przestrzennego i społeczno-gospodarczego Gminy. Wśród istniejących form ochrony przyrody znajdują się: obszar Natura 2000 „Grabia”, Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Borkowice”, Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Dąbrowa I”, Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Dąbrowa II” oraz 6 pomników przyrody. Istotnym elementem ochrony walorów krajobrazowych jest również wyznaczony na terenie Gminy krajobraz priorytetowy „Dolina Grabi (Drużbice – Kolonia Ldzań – Łask)”.

Jednocześnie wskazano potrzebę wspierania działań na rzecz powoływania nowych form ochrony przyrody, w szczególności w odniesieniu do Obszaru Chronionego Krajobrazu Tuszyńsko-Dłutowskiego, wskazanego jako obszar wymagający przeprowadzenia analiz w kierunku możliwości objęcia go formą ochrony przyrody zgodnie z ustawą o ochronie przyrody. Należy podkreślić, że obszar ten nie stanowi obecnie ustanowionej formy ochrony przyrody, lecz jest proponowanym kierunkiem dalszych działań ochronnych.

Jednym z podstawowych problemów środowiskowych istotnych z punktu widzenia realizacji Strategii jest presja związana z rozwojem zabudowy i zagospodarowaniem przestrzennym. Na terenie Gminy w ostatnich latach obserwowany jest przede wszystkim rozwój funkcji mieszkaniowej. Dalszy rozwój zabudowy, przy braku właściwego ukierunkowania przestrzennego, może prowadzić do przekształcania terenów otwartych, zwiększania powierzchni uszczelnionych oraz wzrostu presji na tereny o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Szczęólnego znaczenia wymaga zatem zachowanie równowagi pomiędzy rozwojem zabudowy, funkcjami rolniczymi oraz ochroną walorów środowiskowych i krajobrazowych.

Problem ten jest szczególnie istotny w kontekście obszaru Natura 2000 „Grabia” oraz krajobrazu priorytetowego „Dolina Grabi”. Rozwój zabudowy lub infrastruktury w niewłaściwych lokalizacjach może prowadzić do przekształcenia terenów cennych przyrodniczo, ograniczenia powierzchni siedlisk, pogorszenia ich warunków funkcjonowania oraz zmiany charakterystycznych cech krajobrazu.

Problemy dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody

Obszar Natura 2000 „Grabia”

Szczególne znaczenia wymaga obszar Natura 2000 „Grabia”, obejmujący dolinę rzeki Grabi. Obszar ten charakteryzuje się występowaniem cennych ekosystemów związanych ze środowiskiem wodnym oraz mozaikowym krajobrazem doliny rzecznej. Występują tu m.in. starorzecza, małe zbiorniki wodne, tereny łąkowe oraz zadrzewienia i kompleksy leśne związane z doliną rzeki.

Jednym z najważniejszych problemów z punktu widzenia zachowania wartości tego obszaru jest presja na środowisko wodne, w tym możliwość pogarszania jakości wód oraz zmiany naturalnych warunków wodnych. Stan wód ma bezpośrednie znaczenie dla funkcjonowania siedlisk i gatunków związanych z doliną Grabi. Istotnym wyzwaniem pozostaje zatem ograniczanie dopływu zanieczyszczeń, prawidłowe gospodarowanie ściekami oraz zachowanie naturalnych elementów doliny rzecznej.

Zagrożenie może stanowić również lokalizacja nowych przedsięwzięć infrastrukturalnych i budowlanych w granicach obszaru Natura 2000 lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie. W zależności od rodzaju i skali inwestycji potencjalne oddziaływania mogą obejmować zajęcie lub przekształcenie siedlisk, usunięcie roślinności, zmianę stosunków wodnych, zwiększenie antropopresji oraz płoszenie zwierząt.

Dlatego jednym z istotnych problemów ochrony środowiska jest konieczność takiego prowadzenia rozwoju Gminy, aby nie dochodziło do pogorszenia stanu siedlisk i gatunków stanowiących przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 „Grabia”.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

Istniejące na terenie Gminy Zespoły Przyrodniczo-Krajobrazowe „Borkowice”, „Dąbrowa I” i „Dąbrowa II” stanowią element lokalnego systemu ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych. Problemem z punktu widzenia ich ochrony może być presja wynikająca ze zmian sposobu użytkowania terenów, prowadzenia prac budowlanych i infrastrukturalnych oraz przekształcania roślinności i warunków siedliskowych.

Potencjalne zagrożenia mogą dotyczyć w szczególności inwestycji realizowanych w obrębie lub bezpośrednim sąsiedztwie tych obszarów. Niewłaściwie zlokalizowane przedsięwzięcia mogą prowadzić do usuwania roślinności, przekształcania powierzchni terenu, pogorszenia warunków siedliskowych lub zwiększenia presji antropogenicznej.

Istotnym problemem jest zatem konieczność uwzględniania istniejących zespołów przyrodniczo-krajobrazowych w procesach planowania przestrzennego i lokalizacji przedsięwzięć, tak aby rozwój infrastruktury i zabudowy nie prowadził do pogorszenia ich walorów.

Pomniki przyrody

Na terenie Gminy znajduje się 6 pomników przyrody, obejmujących przede wszystkim okazałe drzewa, w tym dęby, lipy i buki, zlokalizowane m.in. w parkach wiejskich w Dłutowie i Hucie Dłutowskiej oraz w leśnictwie Dąbrowa.

W przypadku pomników przyrody głównym potencjalnym problemem jest możliwość uszkodzenia drzew lub pogorszenia warunków ich funkcjonowania w związku z pracami budowlanymi i infrastrukturalnymi. Szczęólnego znaczenia wymaga ochrona pni, koron oraz systemów korzeniowych, a także zachowanie odpowiednich warunków glebowych i wodnych w ich bezpośrednim otoczeniu.

Przy lokalizacji inwestycji należy zatem uwzględniać położenie pomników przyrody oraz ograniczać ingerencję w ich otoczenie.

Krajobraz priorytetowy

Istotnym elementem uwarunkowań środowiskowych Gminy jest krajobraz priorytetowy „Dolina Grabi (Drużbice – Kolonia Łdzań – Łask)”, wyznaczony na terenie Gminy.

W związku z jego występowaniem istotnym problemem jest zachowanie charakterystycznych cech krajobrazu doliny Grabi w warunkach rozwoju zabudowy i infrastruktury.

Potencjalnym zagrożeniem jest przede wszystkim rozpraszanie zabudowy oraz lokalizacja obiektów niedostosowanych skalą, formą lub charakterem do istniejącego krajobrazu. Przekształcenia tego rodzaju mogą prowadzić do stopniowego ograniczania walorów widokowych oraz utraty charakterystycznego charakteru krajobrazu wiejskiego.

Z tego względu problemem wymagającym uwzględnienia w realizacji Strategii jest zachowanie otwartych terenów rolniczych, mozaiki pól uprawnych, zadrzewień śródpolnych oraz charakterystycznych elementów układu przestrzennego, a także ochrona istotnych panoram i osi widokowych. Strategia wskazuje te elementy jako istotne dla zachowania walorów krajobrazowych Gminy.

Potencjalne formy ochrony przyrody

Istotnym problemem, a jednocześnie wyzwaniem dla dalszego rozwoju Gminy, jest potrzeba wzmocnienia ochrony terenów posiadających wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe.

W tym kontekście wskazano możliwość podjęcia działań na rzecz powołania Obszaru Chronionego Krajobrazu Tuszyńsko-Dłutowskiego. Obszar ten został wskazany jako wymagający przeprowadzenia analiz w kierunku możliwości objęcia go formą ochrony przyrody.

Ewentualne ustanowienie OChK Tuszyńsko-Dłutowskiego może przyczynić się do wzmocnienia ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych Gminy oraz stworzenia dodatkowych możliwości ochrony terenów cennych przyrodniczo. Na obecnym etapie nie można jednak przesądzać o jego ostatecznym ustanowieniu, granicach ani szczegółowych zasadach ochrony. Wymaga to przeprowadzenia odpowiednich analiz przyrodniczych i przestrzennych.

Problemy gospodarki wodno-ściekowej

Jednym z istotnych problemów środowiskowych pozostaje niedostateczny rozwój infrastruktury kanalizacyjnej w stosunku do infrastruktury wodociągowej. Może to

zwiększać ryzyko przedostawania się zanieczyszczeń do środowiska wodnego, zwłaszcza w przypadku niewłaściwego funkcjonowania indywidualnych systemów gromadzenia lub odprowadzania ścieków.

Problem ten ma szczególne znaczenie dla ochrony obszaru Natura 2000 „Grabia”, ponieważ zachowanie właściwego stanu środowiska wodnego jest jednym z podstawowych warunków prawidłowego funkcjonowania ekosystemów doliny rzeki.

Problemy związane ze zmianami klimatu i zasobami wodnymi

Istotnym wyzwaniem jest również zwiększająca się presja na zasoby wodne oraz podatność środowiska na okresowe niedobory wody. Zjawiska suszy mogą negatywnie wpływać na ekosystemy zależne od wód, w szczególności doliny rzeczne, tereny podmokłe i zbiorniki wodne.

Jednocześnie uszczelnianie powierzchni oraz ograniczanie naturalnej retencji może powodować przyspieszenie odpływu wód opadowych i ograniczenie możliwości ich zatrzymywania w środowisku. Z punktu widzenia ochrony przyrody istotne jest zatem zachowanie naturalnych terenów retencyjnych i ograniczanie przekształceń terenów podmokłych oraz dolin cieków.

Podsumowanie

Do najważniejszych istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji Strategii Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026–2036 należy zaliczyć:

- presję urbanizacyjną i ryzyko rozpraszania zabudowy na tereny otwarte i przyrodniczo cenne;
- możliwość wystąpienia konfliktów pomiędzy lokalizacją przedsięwzięć a istniejącymi formami ochrony przyrody;
- presję na obszar Natura 2000 „Grabia”, w szczególności poprzez możliwość pogorszenia jakości wód, zmianę warunków wodnych i przekształcenie siedlisk;
- konieczność zachowania walorów przyrodniczych Zespołów Przyrodniczo-Krajobrazowych „Borkowice”, „Dąbrowa I” i „Dąbrowa II”;

- potrzebę ochrony 6 pomników przyrody przed uszkodzeniami i pogorszeniem warunków siedliskowych;
- presję na walory krajobrazu priorytetowego „Dolina Grabi (Družbice – Kolonia Ldzań – Łask)”;
- niewystarczający rozwój infrastruktury kanalizacyjnej w stosunku do sieci wodociągowej i wynikające z tego zagrożenia dla środowiska wodnego;
- podatność ekosystemów wodnych na skutki suszy i zmian klimatu;
- potrzebę zachowania naturalnej retencji i ograniczania nadmiernego uszczelniania powierzchni;
- potrzebę wzmocnienia systemu ochrony przyrody, w tym poprzez możliwość ustanowienia OChK Tuszyńsko-Dłutowskiego;
- presję wynikającą z rozwoju infrastruktury, w szczególności przedsięwzięć liniowych, mogących powodować lokalne przekształcenia siedlisk i krajobrazu.

Zidentyfikowane problemy stanowią istotne uwarunkowania realizacji Strategii, jednak jednocześnie przyjęte w niej kierunki działań mogą przyczyniać się do ich ograniczenia. Szczególne znaczenie będą miały działania związane z poprawą gospodarki wodno-ściekowej, ochroną zasobów wodnych, poprawą efektywności energetycznej, ograniczaniem emisji, ochroną istniejących form ochrony przyrody, zachowaniem walorów krajobrazowych oraz wspieraniem działań zmierzających do ustanowienia nowych form ochrony.

Przy realizacji poszczególnych przedsięwzięć konieczne będzie każdorazowe uwzględnienie ich lokalizacji względem aktualnych form ochrony przyrody wskazanych w Strategii, a także uwzględnienie wartości przyrodniczych i krajobrazowych terenów sąsiadujących. Szczególnej uwagi wymagają przedsięwzięcia mogące oddziaływać na obszar Natura 2000 „Grabia” oraz na krajobraz priorytetowy „Dolina Grabi”.

CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Zgodnie z art. 51 ust. 2 ustawy ooś, Prognoza powinna identyfikować cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, unijnym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu. Należy również dokonać odniesienia celów ustalonych w Strategii do kierunków działań w dokumentach równoległych oraz określonych na szczeblu regionu. Od komplementarności i zharmonizowania tych celów w znacznym stopniu zależy możliwość osiągnięcia sukcesu polityki ekologicznej obszaru Gminy.

Cele wynikające z polityki unijnej

Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju

Dokument stanowi globalny plan działań na rzecz zrównoważonego rozwoju, obejmujące 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju. Cele te odnoszą się do wymiaru społecznego, gospodarczego i środowiskowego, a ich realizacja zakłada wzajemne powiązanie poprawy jakości życia, wzrostu gospodarczego, ochrony środowiska oraz odpowiedzialnego kształtowania przestrzeni.

Zapisy Strategii pozostają spójne z celami określonymi w dokumencie Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju, ponieważ obejmuje ona działania ukierunkowane zarówno na poprawę jakości życia mieszkańców i rozwój usług publicznych, jak i na wzmacnianie lokalnej gospodarki, poprawę jakości przestrzeni oraz ochronę środowiska. Najsilniejsze powiązania występują w zakresie dostępu do usług społecznych, edukacji, gospodarki wodno-ściekowej, efektywności energetycznej, ochrony klimatu, ochrony różnorodności biologicznej czy zrównoważonego kształtowania przestrzeni.

Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030

Ramy wyznaczają kierunki działań UE w zakresie ograniczania zmian klimatu, redukcji emisji gazów cieplarnianych, zwiększania udziału OZE oraz istotnym elementem ram jest również zwiększanie odporności gospodarki i społeczeństwa na skutki zmian klimatu oraz wspieranie transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej. poprawy efektywności energetycznej.

Zapisy Strategii są zgodne z kierunkami Ram, przede wszystkim poprzez działania dotyczące poprawy efektywności energetycznej, termomodernizacji budynków, rozwoju OZE czy ograniczania emisji zanieczyszczeń do powietrza. Istotnym elementem Strategii jest również zwiększanie odporności Gminy na zmiany klimatu poprzez rozwój retencji, racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi oraz ograniczanie zagrożeń związanych z suszą, powodzią i podtopieniami. Zgodność występuje również w zakresie ochrony terenów zieleni i zasobów przyrodniczych, które pełnią istotną funkcję w adaptacji do zmian klimatu, m.in. poprzez zatrzymywanie wody, ograniczanie skutków wysokich temperatur oraz wspieranie różnorodności biologicznej. Uzupełnieniem działań klimatyczno-energetycznych są kierunki dotyczące rozwoju zrównoważonego transportu, w tym infrastruktury pieszej i rowerowej, a także poprawy gospodarki wodno-ściekowej.

Rozporządzenie (UE) 2024/1991 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 czerwca 2024 r. w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych i zmiany rozporządzenia (UE) 2022/869 (Dz.U. EU. L. z 2024 r. poz. 2992)

Przedmiotowe rozporządzenie ustanawia ramy działań na rzecz długoterminowej i trwałej odbudowy różnorodnych biologicznie i odpornych ekosystemów. Jego celem jest m.in. przywracanie zdegradowanych ekosystemów, poprawa ich stanu, wzmacnianie różnorodności biologicznej i odporności przyrody oraz wspieranie działań związanych z łagodzeniem i adaptacją do zmian klimatu. Rozporządzenie zakłada podjęcie działań, które do 2030 r. obejmą co najmniej 20% obszarów lądowych i morskich Unii, a do 2050 r. wszystkie ekosystemy wymagające odbudowy. Szczególne znaczenie przypisano również obszarom Natura 2000, ekosystemom wodnym, leśnym i rolniczym oraz poprawie ciągłości ekologicznej.

Strategia jest zgodna z kierunkami rozporządzenia, przede wszystkim poprzez działania na rzecz ochrony i zachowania różnorodności biologicznej, cennych siedlisk oraz terenów pełniących funkcje przyrodnicze. Szczególne znaczenie ma ochrona istniejących form ochrony przyrody, w tym obszaru Natura 2000 „Grabia”, oraz działania ukierunkowane na zachowanie doliny Grabi, terenów podmokłych, lasów, zadrzewień i innych elementów lokalnego systemu przyrodniczego.

Istotnym obszarem zgodności są również działania dotyczące ochrony i poprawy stanu ekosystemów wodnych. Rozporządzenie wskazuje na potrzebę poprawy warunków hydrologicznych ekosystemów, odtwarzania naturalnych funkcji rzek i terenów podmokłych oraz wzmacniania odporności ekosystemów zależnych od wody. W Strategii przewidziano działania związane z poprawą gospodarki wodnej, rozwojem retencji, ochroną zasobów wodnych oraz ograniczaniem presji na środowisko wodne. Działania te mogą wspierać zachowanie wartości przyrodniczych doliny Grabi i zwiększać odporność lokalnych ekosystemów na skutki zmian klimatu.

Zgodność występuje również w zakresie ochrony terenów zieleni, lasów i różnorodności biologicznej, a także zachowania i odtwarzania powiązań ekologicznych. Rozporządzenie podkreśla znaczenie odpornych ekosystemów oraz ich funkcji, w tym regulacji klimatu i wody, ochrony gleb oraz ograniczania skutków zagrożeń naturalnych. Kierunki działań Strategii związane z ochroną zasobów przyrodniczych, zachowaniem terenów zieleni oraz wzmacnianiem odporności środowiska są zatem komplementarne z celami rozporządzenia.

Cele wynikające z polityki dokumentów krajowych

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Dokument określa cele i kierunki rozwoju Polski w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym, zakładając model rozwoju odpowiedzialnego oraz społecznie i terytorialnie zrównoważonego. Głównym celem SOR jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym zwiększaniu spójności społecznej, ekonomicznej, środowiskowej i terytorialnej.

Strategia Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026–2036 jest zgodna z założeniami SOR, przede wszystkim poprzez przyjęcie zintegrowanego podejścia do rozwoju Gminy, łączącego wymiar społeczny, gospodarczy, przestrzenny oraz klimatyczno-środowiskowy. Zgodność widoczna jest w działaniach ukierunkowanych na poprawę jakości życia mieszkańców, rozwój infrastruktury i usług publicznych, wspieranie lokalnej przedsiębiorczości, zwiększanie dostępności komunikacyjnej oraz wzmacnianie aktywności i integracji społecznej.

Istotnym obszarem zgodności jest również zrównoważony rozwój terytorialny, polegający na wykorzystywaniu lokalnych potencjałów przy jednoczesnym ograniczaniu różnic w dostępie do infrastruktury i usług. Strategia Gminy zakłada rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, poprawę dostępności usług oraz racjonalne kształtowanie przestrzeni, co odpowiada założeniu SOR dotyczącemu zwiększania spójności terytorialnej i wykorzystywania potencjałów poszczególnych obszarów.

Zgodność występuje także w zakresie ochrony środowiska i odpowiedzialnego gospodarowania zasobami. Strategia Gminy przewiduje działania dotyczące poprawy gospodarki wodno-ściekowej, efektywności energetycznej, rozwoju odnawialnych źródeł energii, ograniczania emisji zanieczyszczeń, adaptacji do zmian klimatu, ochrony różnorodności biologicznej i walorów krajobrazowych. Kierunki te odpowiadają modelowi rozwoju promowanemu przez SOR, w którym wzrost gospodarczy powinien być prowadzony z uwzględnieniem wymogów ochrony środowiska i racjonalnego wykorzystania zasobów.

Strategia Gminy pozostaje również spójna z podejściem SOR do wzmacniania potencjału gospodarczego i konkurencyjności, poprzez tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości, poprawę infrastruktury oraz wykorzystanie lokalnych zasobów i potencjałów. Istotne znaczenie ma przy tym rozwój w sposób uwzględniający uwarunkowania przestrzenne i środowiskowe Gminy.

Polityka ekologiczna państwa 2030

Polityka ekologiczna państwa 2030 jest najważniejszym krajowym dokumentem strategicznym w obszarze ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Jej głównym celem jest rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, przy

jednoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa ekologicznego i wysokiej jakości życia. Dokument określa trzy podstawowe cele szczegółowe dotyczące poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska oraz łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do nich. Uzupełniają je cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz sprawnego zarządzania ochroną środowiska.

Strategia Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026–2036 jest spójna z założeniami Polityki, przede wszystkim w zakresie poprawy jakości środowiska, racjonalnego gospodarowania jego zasobami oraz zwiększania odporności Gminy na zmiany klimatu. Zgodność widoczna jest w działaniach dotyczących poprawy jakości powietrza, ograniczania emisji zanieczyszczeń, poprawy efektywności energetycznej i rozwoju odnawialnych źródeł energii.

Szczególnie istotna jest zgodność w zakresie gospodarowania wodami. Strategia zakłada rozwój i modernizację infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej, poprawę gospodarki ściekowej, ochronę zasobów wodnych oraz rozwój retencji. Kierunki te odpowiadają założeniom Polityki dotyczącym zrównoważonego gospodarowania wodami, poprawy jakości wód oraz zapewnienia bezpieczeństwa wodnego.

Strategia pozostaje również zgodna z Polityki w zakresie ochrony różnorodności biologicznej, zasobów przyrodniczych i krajobrazu. Działania dotyczące zachowania istniejących form ochrony przyrody, ochrony cennych siedlisk, terenów zieleni oraz walorów krajobrazowych, a także wspierania analiz dotyczących ustanowienia nowych form ochrony przyrody, wpisują się w kierunki Polityki dotyczące zarządzania zasobami dziedzictwa przyrodniczego oraz poprawy stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu.

Istotnym obszarem zgodności jest także adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem zagrożeń naturalnych. Rozwój retencji, ochrona terenów zieleni, racjonalne gospodarowanie wodami oraz działania zwiększające odporność Gminy na suszę, podtopienia i inne ekstremalne zjawiska pogodowe odpowiadają kierunkom Polityki dotyczącym adaptacji do zmian klimatu. Dokument krajowy wskazuje w tym zakresie m.in. na znaczenie małej retencji, renaturyzacji rzek i ich dolin, ochrony mokradeł oraz rozwoju zielonej i niebieskiej infrastruktury.

Zgodność występuje również w zakresie edukacji ekologicznej i kształtowania odpowiedzialnych postaw mieszkańców. Działania Strategii związane z podnoszeniem świadomości ekologicznej, prawidłowym gospodarowaniem odpadami, ochroną wód, oszczędzaniem zasobów oraz ograniczaniem presji na środowisko odpowiadają horyzontalnemu celowi PEP2030 dotyczącemu rozwijania kompetencji, wiedzy i postaw ekologicznych społeczeństwa.

Aktualność Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.) [dalej: KPOP]

Aktualizacja jest dokumentem określającym działania naprawcze służące poprawie jakości powietrza w perspektywie krótkoterminowej, średnioterminowej i długoterminowej. Dokument integruje działania dotyczące jakości powietrza z politykami odnoszącymi się m.in. do sektora bytowo-komunalnego, czystej energii, ciepłownictwa, odnawialnych źródeł energii oraz transportu.

Strategia Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026–2036 jest zgodna z kierunkami Aktualizacji Krajowego Programu Ochrony Powietrza, przede wszystkim poprzez działania ukierunkowane na ograniczanie emisji zanieczyszczeń do powietrza, poprawę efektywności energetycznej oraz zwiększanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Szczególne znaczenie mają działania dotyczące termomodernizacji budynków, modernizacji źródeł ciepła oraz ograniczania energochłonności obiektów.

Zgodność występuje również w zakresie rozwoju czystej energii i OZE, które pozwalają ograniczać wykorzystanie wysokoemisyjnych paliw oraz zmniejszać emisję zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych. Uzupełnieniem tych działań są przedsięwzięcia związane z rozwojem bardziej zrównoważonych form transportu, w tym infrastruktury pieszej i rowerowej, które mogą przyczyniać się do ograniczenia emisji pochodzących z transportu.

Istotnym elementem zgodności jest także poprawa jakości powietrza w sektorze bytowo-komunalnym, szczególnie w kontekście ograniczania tzw. niskiej emisji. Działania Strategii dotyczące poprawy efektywności energetycznej i ograniczania emisji z indywidualnych źródeł ciepła odpowiadają kierunkowi działań KPOP ukierunkowanemu na zmniejszenie emisji z sektora komunalno-bytowego.

Cele wynikające z dokumentów regionalnych

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 jest najważniejszym dokumentem określającym kierunki polityki rozwoju województwa łódzkiego w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. W 2025 r. dokument został zaktualizowany, przede wszystkim poprzez uzupełnienie go o model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa oraz ustalenia i rekomendacje dotyczące kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej. Zaktualizowana Strategia została przyjęta przez Sejmik Województwa Łódzkiego 23 września 2025 r.

Strategia Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026–2036 jest spójna z celami i kierunkami działań Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030, ponieważ uwzględnia zarówno rozwój społeczny i gospodarczy, jak i ochronę środowiska oraz właściwe kształtowanie przestrzeni. Zgodność przejawia się przede wszystkim w działaniach ukierunkowanych na poprawę jakości życia mieszkańców, rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, zwiększanie dostępności transportowej, wspieranie lokalnej przedsiębiorczości oraz poprawę jakości i dostępności usług publicznych.

Istotny obszar zgodności dotyczy ochrony środowiska, przeciwdziałania zmianom klimatu i adaptacji do ich skutków. Strategia Gminy przewiduje działania związane z poprawą efektywności energetycznej, rozwojem odnawialnych źródeł energii, ograniczaniem emisji zanieczyszczeń, ochroną zasobów wodnych, rozwojem retencji oraz zwiększaniem odporności Gminy na suszę, podtopienia i inne skutki zmian klimatycznych. Kierunki te wpisują się w regionalne podejście do wzmacniania odporności województwa i poprawy jakości środowiska.

Spójność występuje również w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych i krajobrazowych oraz zrównoważonego kształtowania przestrzeni. Strategia Gminy zakłada ochronę istniejących form ochrony przyrody, zachowanie cennych siedlisk i różnorodności biologicznej, ochronę walorów krajobrazowych oraz uwzględnianie uwarunkowań przyrodniczych w procesach planowania przestrzennego. Jest to zgodne z uzupełnionym w ramach aktualizacji wymiarem przestrzennym Strategii wojewódzkiej,

której model struktury funkcjonalno-przestrzennej ma integrować zagadnienia społeczno-gospodarcze z przestrzennymi.

Strategie są również zgodne w zakresie rozwoju infrastruktury i poprawy dostępności transportowej, w tym rozwoju infrastruktury pieszej i rowerowej, modernizacji infrastruktury drogowej oraz poprawy dostępności komunikacyjnej mieszkańców. Działania te wspierają jednocześnie cele związane z poprawą jakości życia i zrównoważonym rozwojem przestrzennym.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego oraz Plan zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi

Plan określa kierunki gospodarki przestrzennej województwa łódzkiego. Zadaniem Planu jest koordynowanie zagospodarowania przestrzennego na poziomie regionalnym, w szczególności w zakresie rozwoju sieci osadniczej, powiązań komunikacyjnych i infrastrukturalnych, ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, ochrony dziedzictwa kulturowego, gospodarowania zasobami oraz lokalizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

Strategia Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026–2036 jest spójna z kierunkami polityki przestrzennej województwa, przede wszystkim poprzez dążenie do harmonijnego rozwoju przestrzennego Gminy, poprawy dostępności komunikacyjnej i infrastrukturalnej oraz zapewnienia odpowiednich warunków rozwoju zabudowy przy jednoczesnym uwzględnianiu uwarunkowań środowiskowych i krajobrazowych. Zgodność występuje również w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej, w tym wodociągowej, kanalizacyjnej i transportowej.

Istotnym obszarem zgodności jest ochrona środowiska i zasobów przyrodniczych. Plan obejmuje system obszarów chronionych oraz zagadnienia ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, natomiast Strategia Gminy przewiduje ochronę istniejących form ochrony przyrody, zachowanie różnorodności biologicznej, ochronę cennych siedlisk i walorów krajobrazowych oraz uwzględnianie uwarunkowań przyrodniczych w procesach zagospodarowania przestrzennego.

Spójność występuje także w zakresie gospodarki wodnej i przeciwdziałania zagrożeniom środowiskowym. Strategia Gminy zakłada poprawę gospodarki wodno-ściekowej, ochronę zasobów wodnych, rozwój retencji oraz zwiększanie odporności na suszę, podtopienia i inne skutki zmian klimatu. Kierunki te pozostają zgodne z regionalnym podejściem do kształtowania przestrzeni, które uwzględnia m.in. obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz ochronę zasobów środowiska.

Istotna jest również zgodność w zakresie rozwoju transportu i poprawy dostępności komunikacyjnej. Strategia Gminy przewiduje działania związane z modernizacją infrastruktury drogowej oraz rozwojem infrastruktury pieszej i rowerowej, co wpisuje się w regionalne działania służące poprawie dostępności transportowej i wzmocnieniu powiązań pomiędzy poszczególnymi częściami województwa.

Strategia Gminy pozostaje również zgodna z Planem w zakresie racjonalnego kształtowania struktury osadniczej i ograniczania konfliktów przestrzennych. Rozwój zabudowy powinien następować z uwzględnieniem istniejących uwarunkowań przyrodniczych, krajobrazowych, komunikacyjnych i infrastrukturalnych. Takie podejście ogranicza ryzyko nadmiernego rozpraszania zabudowy i przekształcania terenów otwartych, a jednocześnie pozwala na wykorzystanie istniejącej infrastruktury i potencjału rozwojowego Gminy.

Program ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032

Jego celem jest prowadzenie działań służących ograniczeniu emisji zanieczyszczeń, poprawie stanu środowiska oraz racjonalnemu wykorzystywaniu zasobów naturalnych. Program obejmuje m.in. ochronę klimatu i jakości powietrza, gospodarowanie wodami, ochronę zasobów przyrodniczych, gospodarkę odpadami, ochronę gleb i zasobów geologicznych oraz zagadnienia związane z adaptacją do zmian klimatu.

Strategia Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026–2036 jest spójna z kierunkami Programu, przede wszystkim w zakresie poprawy jakości powietrza, ograniczania emisji zanieczyszczeń, zwiększania efektywności energetycznej oraz rozwoju odnawialnych źródeł energii. Przewidziane w Strategii działania dotyczące termomodernizacji budynków, poprawy efektywności energetycznej oraz ograniczania emisji

z indywidualnych źródeł ciepła odpowiadają celowi Programu dotyczącemu poprawy jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu.

Istotna zgodność występuje również w zakresie ochrony zasobów wodnych i gospodarki wodno-ściekowej. Działania Strategii dotyczące rozwoju i modernizacji sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, poprawy gospodarowania ściekami, ochrony wód oraz rozwoju retencji wspierają regionalne działania ukierunkowane na poprawę stanu wód, racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi oraz zwiększanie bezpieczeństwa wodnego.

Strategia jest także zgodna z Programem w zakresie ochrony przyrody, różnorodności biologicznej i krajobrazu. Działania dotyczące ochrony istniejących form ochrony przyrody, zachowania cennych siedlisk, ochrony terenów zieleni i walorów krajobrazowych oraz wspierania działań zmierzających do ustanawiania nowych form ochrony przyrody wpisują się w regionalne cele dotyczące zachowania zasobów przyrodniczych i ograniczania presji na środowisko.

Kolejnym obszarem spójności jest adaptacja do zmian klimatu i zwiększanie odporności środowiska. Strategia przewiduje działania związane z rozwojem retencji, ochroną zasobów wodnych, ograniczaniem skutków suszy, podtopień i innych ekstremalnych zjawisk pogodowych, a także zachowaniem terenów zieleni i elementów przyrodniczych pełniących funkcje klimatyczne. Są one zgodne z podejściem Programu, który uwzględnia adaptację do zmian klimatu jako jeden z istotnych elementów regionalnej polityki środowiskowej.

Zgodność obejmuje również racjonalne gospodarowanie zasobami i ograniczanie presji na środowisko, w tym działania związane z gospodarką odpadami, edukacją ekologiczną oraz kształtowaniem właściwych postaw mieszkańców. Strategia zakłada podnoszenie świadomości ekologicznej oraz promowanie zachowań sprzyjających ochronie zasobów naturalnych.

Audyt Krajobrazowy Województwa Łódzkiego

Audyt Krajobrazowy Województwa Łódzkiego jest dokumentem służącym ochronie, gospodarowaniu i planowaniu krajobrazu na poziomie regionalnym. Jego podstawowym

celem jest identyfikacja, klasyfikacja i ocena krajobrazów województwa, ze szczególnym uwzględnieniem krajobrazów priorytetowych, wymagających zachowania ich wartości oraz określenia zasad i warunków ich kształtowania. Audyt wskazuje również zagrożenia dla zachowania walorów krajobrazowych oraz rekomendacje i wnioski dotyczące ich ochrony i kształtowania.

Strategia Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026–2036 jest zgodna z założeniami Audytu Krajobrazowego Województwa Łódzkiego, przede wszystkim poprzez uwzględnienie potrzeby ochrony walorów krajobrazowych oraz właściwego kształtowania przestrzeni. Szczególne znaczenie ma w tym zakresie krajobraz priorytetowy „Dolina Grabi (Drużbice – Kolonia Ldzań – Łask)”, obejmujący część obszaru Gminy. Strategia wskazuje na konieczność uwzględniania jego wartości przyrodniczych, krajobrazowych i widokowych w procesach rozwoju przestrzennego.

Zgodność widoczna jest również w podejściu do ograniczania presji urbanizacyjnej i ochrony terenów otwartych. Strategia zakłada zachowanie równowagi pomiędzy rozwojem zabudowy mieszkaniowej, funkcjami rolniczymi oraz ochroną walorów środowiskowych i krajobrazowych. Istotne znaczenie ma zachowanie charakterystycznego krajobrazu wiejskiego, w tym otwartych terenów rolniczych, mozaiki pól uprawnych, zadrzewień śródpolnych oraz elementów historycznego układu przestrzennego. Takie podejście odpowiada celowi Audytu, jakim jest zachowanie najcenniejszych krajobrazów oraz kształtowanie ich w sposób uwzględniający ich charakter i wartości.

Strategia pozostaje także spójna z Audytem w zakresie ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych dolin rzecznych. Doliny rzek, w tym dolina Grabi, stanowią szczególnie wartościowe krajobrazy województwa łódzkiego, łączące walory przyrodnicze, krajobrazowe i retencyjne. Ochrona terenów podmokłych, łąk, zadrzewień i innych elementów doliny Grabi, a także działania na rzecz poprawy gospodarki wodnej i zwiększania retencji, wspierają zachowanie charakterystycznych cech tego krajobrazu.

Istotnym elementem zgodności jest również uwzględnianie ochrony krajobrazu w polityce przestrzennej Gminy. Strategia zakłada prowadzenie rozwoju przestrzennego z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych i krajobrazowych, co ogranicza ryzyko

niekontrolowanego rozpraszania zabudowy oraz lokalizacji obiektów mogących negatywnie wpływać na walory widokowe i charakter krajobrazu. Szczególnego znaczenia nabiera ochrona panoram, osi widokowych oraz zachowanie czytelności charakterystycznych elementów krajobrazu.

PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

ODDZIAŁYWANIA NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA

W przedmiotowym rozdziale dokonano identyfikacji, analizy oraz oceny potencjalnych znaczących oddziaływań na środowisko, które mogą wynikać z realizacji założeń dokumentu Strategii Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026-2036. Oceną objęto oddziaływania bezpośrednie i pośrednie, wtórne i skumulowane, a także oddziaływania krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe, jak również oddziaływania pozytywne i negatywne.

Analiza została przeprowadzona w odniesieniu do podstawowych komponentów środowiska, w tym: różnorodności biologicznej, roślin, zwierząt, wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza atmosferycznego, powierzchni ziemi, krajobrazu, zasobów naturalnych, zabytków i dóbr materialnych oraz zdrowia i warunków życia ludzi, a także w kontekście celów i przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000 i innych form ochrony przyrody w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody.

W analizie uwzględniono wzajemne powiązania pomiędzy poszczególnymi elementami środowiska oraz możliwość występowania oddziaływań pośrednich i kumulujących się w czasie.

Z uwagi na strategiczny charakter ocenianego dokumentu oraz brak jednoznacznych ustaleń dotyczących skali i parametrów technicznych przyszłych przedsięwzięć, ocena oddziaływań została oparta na założeniach hipotetycznych i orientacyjnych. Szczególną uwagę poświęcono potencjalnym oddziaływaniom działań o charakterze inwestycyjnym

jako tym, które mogą generować istotniejsze skutki środowiskowe, natomiast kierunki działań o charakterze „miękkim”, ze względu na ich neutralny lub pośrednio pozytywny wpływ na środowisko, nie były przedmiotem szczegółowej analizy.

Przyjęto, że stopień oraz zakres możliwych oddziaływań będą w znacznym stopniu uzależnione od przyszłej lokalizacji przedsięwzięć, w szczególności od ich sytuowania na terenach już przekształconych antropogenicznie, terenach otwartych lub w sąsiedztwie obszarów cennych przyrodniczo i objętych ochroną prawną. Z tego względu w niniejszej prognozie ograniczono się do omówienia typowych i potencjalnych oddziaływań, jakie mogą wystąpić w związku z realizacją działań wynikających z założeń Strategii, zarówno na etapie realizacji inwestycji, jak i w fazie ich funkcjonowania.

Należy również podkreślić, że zapisy Strategii nie przesądzają o realizacji konkretnych przedsięwzięć ani o ich ostatecznym kształcie, a wskazane w dokumencie przykładowe działania pełnią wyłącznie funkcję pomocniczą i planistyczną. W związku z tym przedstawione w niniejszym rozdziale analizy mają charakter ogólny i prognostyczny. Analizy przedstawione w niniejszym rozdziale uwzględniają dostępne informacje o planowanych działaniach na obecnym etapie. Szczegółowa identyfikacja oraz ocena oddziaływań poszczególnych przedsięwzięć na środowisko będzie możliwa jednak dopiero na etapie ich dalszego uszczegółowienia, w ramach odrębnych procedur oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli będą one wymagane przepisami prawa.

Oddziaływania celów i kierunków działań określonych w Strategii na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego

Formy ochrony przyrody

Realizacja ustaleń dokumentu Strategii będzie oddziaływać na formy ochrony przyrody w sposób pośredni, wynikający z kierunków rozwoju Gminy Dłutów. Analiza założeń Strategii, w szczególności modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz celów operacyjnych i kierunków działań wskazuje, że nie przewiduje ona przedsięwzięć pozostających w sprzeczności z celami i zakazami obowiązującymi dla form ochrony przyrody zlokalizowanych na terenie Gminy Dłutów.

Strategia jako nadrzędną zasadę rozwoju przyjmuje zachowanie walorów środowiskowych i ładu przestrzennego, odpowiedzialne gospodarowanie przestrzenią i zasobami środowiska oraz zwiększanie odporności Gminy na zmiany klimatu.

Najistotniejszym obszarem chronionym z punktu widzenia realizacji Strategii jest obszar Natura 2000 „Grabia”, obejmujący dolinę rzeki Grabi. W Strategii wskazano, że dla odcinka Grabi od Dłutówki obowiązuje obszar Natura 2000 „Grabia”, dla którego określono działania ochronne. Jednocześnie wody powierzchniowe związane z rzeką Grabi znajdują się w niekorzystnym stanie środowiskowym, co dodatkowo podkreśla znaczenie działań ukierunkowanych na ograniczenie presji na środowisko wodne.

Pozytywnego oddziaływania na obszar Natura 2000 można oczekiwać przede wszystkim w związku z realizacją działań dotyczących rozwoju i modernizacji infrastruktury wodno-ściekowej, poprawy jakości wód, rozwoju retencji oraz ograniczania emisji zanieczyszczeń do środowiska. Działania te mogą pośrednio przyczyniać się do poprawy warunków funkcjonowania siedlisk i gatunków związanych z doliną Grabi oraz ograniczenia presji antropogenicznej na obszar chroniony.

Jednocześnie potencjalne negatywne oddziaływania mogą wystąpić w przypadku realizacji konkretnych przedsięwzięć infrastrukturalnych w granicach lub bezpośrednim sąsiedztwie obszaru Natura 2000. Dotyczyć to może w szczególności inwestycji drogowych, wodociągowych, kanalizacyjnych i innych przedsięwzięć liniowych. Możliwe oddziaływania obejmują m.in. czasowe zajęcie terenu, usunięcie roślinności, przekształcenie siedlisk, zaburzenie stosunków wodnych, zwiększenie presji antropogenicznej oraz płoszenie zwierząt. Na etapie przygotowania konkretnych inwestycji konieczne będzie zatem każdorazowe uwzględnienie celów i przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 oraz przeprowadzenie wymaganych prawem procedur, jeżeli charakter i lokalizacja przedsięwzięcia będą tego wymagały.

W kolejnej tabeli przeanalizowano oddziaływanie Strategii na Obszar Natura 2000 „Grabia”.

Tabela 6 Analiza oddziaływania na Obszar Natura 2000

Przedmiot ochrony	Najważniejsze zagrożenia w kontekście Strategii	Rodzaj działań mających ewentualny wpływ na Obszar	Potencjalny mechanizm oddziaływania	Charakter możliwego oddziaływania	Możliwość ograniczenia oddziaływania
3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	Zmiany stosunków wodnych, pogorszenie jakości wód, zanieczyszczenie wód powierzchniowych, przekształcenia brzegów i bezpośredniego otoczenia zbiorników	Budowa i modernizacja dróg, rozwój i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnych, modernizacja oczyszczalni ścieków, rozwijanie systemu retencji, wzmacnianie odporności Gminy	Ewentualne roboty prowadzone w sąsiedztwie cieków i zbiorników mogą powodować krótkotrwałe naruszenie powierzchni terenu, wzrost zamulenia lub sptyw zanieczyszczeń. Z drugiej strony uporządkowanie	Potencjalnie negatywne na etapie realizacji, przy jednoczesnym potencjalnie pozytywnym oddziaływaniu długoterminowym	Prowadzenie prac poza bezpośrednim sąsiedztwem zbiorników, zabezpieczenie przed sptywem zanieczyszczeń i zawiesiny, zachowanie roślinności przybrzeżnej, właściwe gospodarowanie

Przedmiot ochrony	Najważniejsze zagrożenia w kontekście Strategii	Rodzaj działań mających ewentualny wpływ na Obszar	Potencjalny mechanizm oddziaływania	Charakter możliwego oddziaływania	Możliwość ograniczenia oddziaływania
		na powodzie i podtopienia	gospodarki ściekowej i rozwój retencji mogą ograniczać presję na siedlisko i poprawiać warunki wodne		ściekami i wodami opadowym
6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	Przekształcenie i zajęcie powierzchni siedliska, intensyfikacja użytkowania, fragmentacja siedliska, zmiana	Przygotowanie i porządkowanie terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą; budowa dróg; infrastruktura	Zajęcie powierzchni siedliska, jego fragmentacja lub zwiększenie presji antropogenicznej w wyniku lokalizacji	Potencjalnie negatywne, zależne od lokalizacji inwestycji	Lokalizowanie inwestycji poza płacami siedliska, ograniczanie zajęcia terenu, zachowanie powierzchni biologicznie

Przedmiot ochrony	Najważniejsze zagrożenia w kontekście Strategii	Rodzaj działań mających ewentualny wpływ na Obszar	Potencjalny mechanizm oddziaływania	Charakter możliwego oddziaływania	Możliwość ograniczenia oddziaływania
	stosunków wodnych	piesza i rowerowa; budowa miejsc rekreacji; zagospodarowanie przestrzeni publicznych	inwestycji i infrastruktury. Siedlisko jest już oceniane jako niezadowalające, m.in. w związku z intensywnym użytkowaniem części łąk.		czynnej oraz ograniczenie prac do niezbędnego zakresu
91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe oraz olsy źródliskowe	Przekształcenie siedlisk nadrzecznych, usuwanie drzew i roślinności, zmiany stosunków	Budowa i remont dróg; infrastruktura piesza i rowerowa; rozwój kanalizacji; wodociągi;	Możliwe uszkodzenie roślinności i systemów korzeniowych oraz lokalne zmiany	Potencjalnie negatywne, lokalne i zależne od lokalizacji; możliwe również oddziaływania	Unikanie lokalizacji inwestycji w płatach siedliska, ochrona drzew i roślinności

Przedmiot ochrony	Najważniejsze zagrożenia w kontekście Strategii	Rodzaj działań mających ewentualny wpływ na Obszar	Potencjalny mechanizm oddziaływania	Charakter możliwego oddziaływania	Możliwość ograniczenia oddziaływania
	wodnych, fragmentacja siedliska	retencja; działania przeciwpowodziowe; przygotowanie terenów inwestycyjnych	warunków wodnych podczas robót. Siedlisko ma wysoką rangę w obszarze, a jego stan oceniono jako zły, głównie z uwagi na zaburzoną strukturę i funkcję.	pozytywne związane z poprawą gospodarki wodno-ściekowej	nadrzecznej, ograniczenie ingerencji w doliny rzeczne, prowadzenie prac poza okresem zwiększonej aktywności fauny
Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	Przekształcenie brzegów cieków, utrata roślinności nadrzecznej, zaburzenie	Drogi; infrastruktura piesza i rowerowa; kanalizacja; retencja; działania	Roboty w dolinie rzecznej mogą czasowo powodować płoszenie oraz	Potencjalnie negatywne, krótkotrwałe i lokalne; możliwe pozytywne skutki	Zachowanie naturalnych brzegów i roślinności, ograniczenie

Przedmiot ochrony	Najważniejsze zagrożenia w kontekście Strategii	Rodzaj działań mających ewentualny wpływ na Obszar	Potencjalny mechanizm oddziaływania	Charakter możliwego oddziaływania	Możliwość ograniczenia oddziaływania
	warunków wodnych, płoszenie	przeciwpowodzio we	naruszenie siedlisk brzegowych. Bóbr wykorzystuje koryto Grabi, starorzecza i naturalne skarpy brzegowe.	działań retencyjnych	ingerencji w koryto i skarpy, zabezpieczenie miejsc występowania przed robotami
Wydra <i>Lutra lutra</i>	Pogorszenie jakości wód, utrata siedlisk nadrzecznych, przekształcenie brzegów, płoszenie	Kanalizacja; oczyszczalnia; przydomowe oczyszczalnie; drogi; retencja; działania	Zanieczyszczenie wód mogłoby ograniczać bazę pokarmową gatunku, natomiast roboty w dolinie rzecznej	Potencjalnie negatywne podczas realizacji; w długim okresie możliwe oddziaływanie pozytywne dzięki	Ochrona cieków i ich brzegów, ograniczenie zrzutów zanieczyszczeń, prawidłowa gospodarka

Przedmiot ochrony	Najważniejsze zagrożenia w kontekście Strategii	Rodzaj działań mających ewentualny wpływ na Obszar	Potencjalny mechanizm oddziaływania	Charakter możliwego oddziaływania	Możliwość ograniczenia oddziaływania
		przeciwpowodzio we	mogą powodować czasowe płoszenie. Wydra wykorzystuje koryto Grabi i starorzecza jako miejsca żerowania	poprawie jakości wód	ściekowa, ograniczenie prowadzenia prac w bezpośrednim sąsiedztwie miejsc występowania
Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	Utrata lub przekształcenie małych zbiorników wodnych i terenów podmokłych, zmiana stosunków wodnych, fragmentacja	Drogi; infrastruktura piesza i rowerowa; miejsca rekreacji; tereny gospodarcze; kanalizacja; retencja	Roboty ziemne mogą powodować bezpośrednie zagrożenie dla osobników oraz niszczenie miejsc rozrodu. Gatunek jest istotnym	Potencjalnie negatywne, zależne od lokalizacji i terminu prac	Rozpoznanie siedlisk płazów przed realizacją inwestycji, zabezpieczenie wykopów, umożliwienie migracji,

Przedmiot ochrony	Najważniejsze zagrożenia w kontekście Strategii	Rodzaj działań mających ewentualny wpływ na Obszar	Potencjalny mechanizm oddziaływania	Charakter możliwego oddziaływania	Możliwość ograniczenia oddziaływania
	siedlisk, śmiertelność podczas prac ziemnych		przedmiotem ochrony obszaru, a jego stan zachowania oceniono jako niezadowalający.		prowadzenie prac poza okresem rozrodu oraz zachowanie zbiorników i terenów podmokłych
Minóg ukraiński <i>Eudontomyzon mariae</i>	Zaburzenie ciągłości ekologicznej rzeki, przekształcenie koryta, pogorszenie jakości wody, zamulenie siedlisk	Budowa dróg, kanalizacja; działania retencyjne i przeciwpowodziowe	Prace ingerujące w koryto lub brzegi mogą pogarszać warunki siedliskowe. Szczególne znaczenie ma zachowanie	Potencjalnie negatywne, szczególnie przy ingerencji w koryto; możliwe pozytywne przez poprawę jakości wód	Unikanie ingerencji w koryto, zachowanie ciągłości ekologicznej, ograniczenie zamulania i

Przedmiot ochrony	Najważniejsze zagrożenia w kontekście Strategii	Rodzaj działań mających ewentualny wpływ na Obszar	Potencjalny mechanizm oddziaływania	Charakter możliwego oddziaływania	Możliwość ograniczenia oddziaływania
			ciągłości ekologicznej rzeki, która została wskazana jako jeden z czynników obniżających stan zachowania gatunku.		zanieczyszczenia wód, stosowanie rozwiązań bezwypokowych tam, gdzie jest to możliwe
Koza <i>Cobitis taenia</i>	Pogorszenie jakości wód, zamulenie i przekształcenie siedlisk dennych, zaburzenie	Kanalizacja; oczyszczalnia; drogi; retencja; działania przeciwpowodzio we	Zmiana jakości wody i warunków w korycie może wpływać na siedliska gatunku. Grabia stanowi ważną ostoję kozy,	Potencjalnie negatywne w przypadku ingerencji w koryto; potencjalnie pozytywne	Ograniczenie ingerencji w koryto i dno rzeki, zabezpieczenie przed sptywem zawiesiny, poprawa

Przedmiot ochrony	Najważniejsze zagrożenia w kontekście Strategii	Rodzaj działań mających ewentualny wpływ na Obszar	Potencjalny mechanizm oddziaływania	Charakter możliwego oddziaływania	Możliwość ograniczenia oddziaływania
	ciągłości ekologicznej rzeki		której stan ochrony oceniono jako właściwy.	poprzez poprawę jakości wód	gospodarki ściekowej
Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	Przekształcenie starorzeczy i siedlisk o spokojnym przepływie, zmiany warunków wodnych, pogorszenie jakości wody	Retencja; działania przeciwpowodziowe; kanalizacja; drogi	Zmiany warunków wodnych lub ingerencja w starorzecza mogą pogarszać warunki siedliskowe. Gatunek występuje zarówno w głównym korycie, jak i starorzeczach.	Potencjalnie negatywne, zależne od lokalizacji	Zachowanie starorzeczy i naturalnych stosunków wodnych, ograniczenie ingerencji w dolinę rzeczną, ochrona jakości wód

Przedmiot ochrony	Najważniejsze zagrożenia w kontekście Strategii	Rodzaj działań mających ewentualny wpływ na Obszar	Potencjalny mechanizm oddziaływania	Charakter możliwego oddziaływania	Możliwość ograniczenia oddziaływania
Trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i>	Pogorszenie jakości wód, przekształcenie naturalnych brzegów i siedlisk rzecznych	Drogi; infrastruktura piesza i rowerowa; kanalizacja; retencja	Roboty w dolinie rzecznej mogą czasowo oddziaływać na siedliska gatunku, natomiast poprawa jakości wód może ograniczać presję	Potencjalnie negatywne lokalnie oraz potencjalnie pozytywne w długim okresie	Zachowanie naturalnych brzegów i roślinności, ograniczenie zamulania i zanieczyszczania wód
Zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Utrata lub przekształcenie małych zbiorników wodnych i terenów podmokłych,	Retencja; działania przeciwpowodziowe; miejsca rekreacji;	Przekształcenie zbiorników i terenów podmokłych może ograniczać siedliska gatunku	Potencjalnie negatywne, zależne od lokalizacji	Zachowanie zbiorników wodnych i ich roślinności, unikanie

Przedmiot ochrony	Najważniejsze zagrożenia w kontekście Strategii	Rodzaj działań mających ewentualny wpływ na Obszar	Potencjalny mechanizm oddziaływania	Charakter możliwego oddziaływania	Możliwość ograniczenia oddziaływania
	zmiana warunków wodnych	zagospodarowanie przestrzeni			ingerencji w miejsca rozrodu
Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	Utrata i fragmentacja siedlisk łąkowych, zmiana sposobu użytkowania terenów, przekształcenie roślinności	Przygotowanie terenów gospodarczych; drogi; infrastruktura piesza i rowerowa; miejsca rekreacji	Zajęcie lub przekształcenie siedlisk może ograniczać dostępność roślin żywicielskich i siedlisk gatunku. Gatunek występuje równomiernie w obszarze, a jego stan zachowania	Potencjalnie negatywne, lokalne i zależne od lokalizacji	Unikanie zajmowania siedlisk, zachowanie terenów łąkowych i roślinności, ograniczenie fragmentacji

Przedmiot ochrony	Najważniejsze zagrożenia w kontekście Strategii	Rodzaj działań mających ewentualny wpływ na Obszar	Potencjalny mechanizm oddziaływania	Charakter możliwego oddziaływania	Możliwość ograniczenia oddziaływania
			oceniono jako właściwy.		
Skójka gruboskorupowa <i>Unio crassus</i>	Pogorszenie jakości wód, zamulenie dna, zmiany warunków hydromorfologicznych, zaburzenie ciągłości ekologicznej	Kanalizacja; oczyszczalnia; drogi; retencja; działania przeciwpowodziowe	Zanieczyszczenie i zamulenie wód oraz ingerencja w koryto mogą negatywnie wpływać na siedlisko gatunku. Stan zachowania skójki w obszarze oceniono jako zły.	Potencjalnie negatywne przy ingerencji w środowisko wodne; potencjalnie pozytywne dzięki poprawie jakości wód	Bezwzględne ograniczanie zanieczyszczenia i zamulenia wód, unikanie prac w korycie, zachowanie naturalnych warunków hydromorfologicznych

Źródło: opracowanie własne

Analiza potencjalnych mechanizmów oddziaływania wskazuje, że największe znaczenie dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 „Grabia” PLH100021 mogą mieć kierunki związane z realizacją inwestycji liniowych, zagospodarowaniem terenów oraz działaniami ingerującymi w środowisko wodne. Szczególnej uwagi wymagają przedsięwzięcia realizowane w dolinie rzeki Grabi, w sąsiedztwie jej koryta, starorzeczy, terenów podmokłych oraz siedlisk nadrzecznych. Potencjalne negatywne oddziaływania mogą obejmować przede wszystkim czasowe przekształcenie siedlisk, płoszenie zwierząt, uszkodzenie roślinności, zmiany warunków wodnych, wzrost zamulenia oraz ryzyko przedostawania się zanieczyszczeń do wód.

Jednocześnie należy podkreślić, że część kierunków Strategii, w szczególności rozwój i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej, modernizacja oczyszczalni ścieków, budowa przydomowych oczyszczalni oraz rozwijanie systemu retencji, może pośrednio przyczyniać się do poprawy warunków funkcjonowania ekosystemu rzeczno i ograniczenia presji na przedmioty ochrony. W przypadku działań związanych z retencją i ochroną przeciwpowodziową ich realizacja powinna uwzględniać naturalne procesy hydrologiczne doliny Grabi, tak aby ograniczanie zagrożenia powodziowego nie prowadziło do niekorzystnego przekształcenia siedlisk zależnych od wód.

Z uwagi na ogólny charakter Strategii, brak wskazania konkretnych lokalizacji i parametrów technicznych poszczególnych inwestycji oraz założenie prowadzenia inwestycji z zachowaniem wymogów ochrony przyrody, nie stwarza się na poziomie strategicznym podstaw do przyjęcia wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na integralność obszaru Natura 2000 „Grabia” ani na cele jego ochrony. Ewentualne oddziaływania będą zależne od szczegółowej lokalizacji, skali i sposobu realizacji poszczególnych przedsięwzięć i powinny być oceniane na etapie ich przygotowania, z uwzględnieniem obowiązujących planów zadań ochronnych oraz przepisów dotyczących ochrony obszaru Natura 2000.

Na poziomie szczegółowości Strategii nie stwierdzono podstaw do przewidywania znaczącego negatywnego oddziaływania na cele i przedmioty ochrony oraz integralność Obszaru Natura 2000 pod warunkiem respektowania zasad ochrony doliny rzecznej, siedlisk i korytarzy ekologicznych oraz odpowiedniego lokalizowania przyszłych

przedsięwzięć. W przypadku inwestycji mogących potencjalnie oddziaływać na Obszar Natura 2000 konieczna będzie ich indywidualna ocena na dalszym etapie przygotowania.

W przypadku zespołów przyrodniczo-krajobrazowych „Borkowice”, „Dąbrowa I” i „Dąbrowa II” pozytywne oddziaływanie mogą mieć działania ukierunkowane na zachowanie i rewitalizację terenów objętych ochroną prawną, ochronę istniejących ekosystemów oraz utrzymanie zieleni. Potencjalne negatywne oddziaływania mogą natomiast wystąpić w przypadku prowadzenia inwestycji w obrębie lub bezpośrednim sąsiedztwie tych obszarów, jeżeli wiązałyby się z ingerencją w roślinność, przekształceniem terenu lub zmianą warunków siedliskowych. Skala tych oddziaływań będzie zależna od lokalizacji i zakresu poszczególnych przedsięwzięć.

W odniesieniu do pomników przyrody potencjalne oddziaływania związane z realizacją Strategii mogą wystąpić przede wszystkim w przypadku prowadzenia prac budowlanych lub infrastrukturalnych w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Zagrożeniem może być uszkodzenie pni, konarów lub systemów korzeniowych drzew, a także zmiana warunków wodnych i glebowych. Z tego względu realizacja inwestycji powinna uwzględniać lokalizację pomników przyrody i zapewniać ich ochronę przed bezpośrednią ingerencją.

Na szczególną uwagę zasługuje zapis Strategii dotyczący wspierania działań na rzecz powoływania nowych form ochrony przyrody, w tym możliwości ustanowienia Obszaru Chronionego Krajobrazu Tuszyńsko-Dłutowskiego. W dokumencie wskazano, że obszar ten został uwzględniony w Audycie Krajobrazowym Województwa Łódzkiego jako obszar wymagający przeprowadzenia analiz w kierunku możliwości objęcia go formą ochrony przyrody zgodnie z ustawą o ochronie przyrody.

Należy podkreślić, że OChK Tuszyńsko-Dłutowski nie stanowi obecnie istniejącej formy ochrony przyrody. Strategia wskazuje jedynie na potrzebę wspierania działań i analiz dotyczących możliwości jego ustanowienia. Oznacza to, że realizacja tego kierunku będzie miała na obecnym etapie przede wszystkim potencjalnie pozytywny charakter, ponieważ może prowadzić do wzmocnienia ochrony cennych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych oraz zapewnienia dodatkowych instrumentów ochrony przestrzeni.

Przygotowanie i porządkowanie terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą zgodnie z dokumentami planistycznymi

Kierunek obejmujący przygotowanie i porządkowanie terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą może wiązać się z największą potencjalną ingerencją w środowisko spośród działań związanych z zagospodarowaniem przestrzeni. Przygotowanie terenów inwestycyjnych może obejmować m.in. budowę infrastruktury technicznej, dróg wewnętrznych i dojazdowych oraz uzbrojenie terenu.

Potencjalne oddziaływanie na formy ochrony przyrody może polegać na zajęciu powierzchni biologicznie czynnej, usunięciu roślinności, przekształceniu siedlisk, zmianie sposobu użytkowania terenu oraz czasowym płoszeniu zwierząt podczas prowadzenia robót. W przypadku lokalizacji inwestycji w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów chronionych możliwe jest również zwiększenie presji antropogenicznej na te obszary.

Szczególne znaczenie nabiera ograniczenie lokalizacji infrastruktury na terenach cennych przyrodniczo. Przy realizacji inwestycji należy w miarę możliwości unikać obszaru Natura 2000 „Grabia”, terenów zalesionych i zadrzewionych oraz miejsc występowania cennych siedlisk przyrodniczych. W przypadku realizacji infrastruktury liniowej wskazane jest stosowanie rozwiązań ograniczających ingerencję w powierzchnię terenu, w tym metod bezwykopowych tam, gdzie jest to technicznie uzasadnione.

W miejscach występowania płazów i gadów należy stosować odpowiednie zabezpieczenia ograniczające możliwość ich przedostawania się na teren prowadzonych robót, natomiast w sąsiedztwie zadrzewień i zakrzewień należy ograniczyć ingerencję w systemy korzeniowe.

Ewentualne negatywne oddziaływania mogą zostać ograniczone poprzez odpowiednią lokalizację, rozwiązania projektowe, techniczne i organizacyjne.

Budowa, remont i bieżące utrzymanie dróg gminnych w celu poprawy dostępności i jakości infrastruktury drogowej

Rozwój infrastruktury drogowej może powodować potencjalne oddziaływania na formy ochrony przyrody związane przede wszystkim z zajęciem terenu, usunięciem roślinności,

przekształceniem powierzchni ziemi, płoszeniem zwierząt oraz zwiększeniem presji komunikacyjnej.

W przypadku nowych odcinków dróg największe znaczenie będzie miała ich lokalizacja względem obszarów chronionych. W przypadku modernizacji istniejących dróg zakres oddziaływania będzie na ogół mniejszy, szczególnie jeżeli prace będą prowadzone w granicach istniejącego pasa drogowego.

Podczas realizacji robót mogą wystąpić czasowe oddziaływania związane z hałasem, emisją pyłów, pracą maszyn, usuwaniem pojedynczych elementów roślinności oraz płoszeniem zwierząt. W przypadku inwestycji prowadzonych w pobliżu form ochrony przyrody należy ograniczać zajęcie dodatkowego terenu i prowadzić roboty w sposób minimalizujący ingerencję w istniejącą roślinność.

W przypadku inwestycji drogowych konieczne będzie także uwzględnienie możliwości występowania siedlisk i miejsc rozrodu zwierząt oraz zachowanie drożności istniejących powiązań przyrodniczych.

Rozwój infrastruktury pieszej, w tym budowa i modernizacja chodników oraz przejść dla pieszych oraz Budowa ścieżek rowerowych zwiększających spójność i bezpieczeństwo systemu komunikacji lokalnej

Budowa i modernizacja chodników, ciągów pieszych oraz tras rowerowych może powodować lokalne i zazwyczaj niewielkie przekształcenia powierzchni terenu oraz czasowe oddziaływania związane z prowadzeniem prac budowlanych.

Potencjalne zagrożenie dla form ochrony przyrody może pojawić się w przypadku prowadzenia tras przez tereny zadrzewione, siedliska przyrodnicze lub w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów chronionych. Dlatego przy lokalizacji tego rodzaju infrastruktury należy w pierwszej kolejności wykorzystywać istniejące ciągi komunikacyjne i tereny już przekształcone.

W przypadku konieczności prowadzenia robót w sąsiedztwie drzew należy zabezpieczyć ich pnie i systemy korzeniowe, a w przypadku występowania płazów i gadów zastosować rozwiązania ograniczające ich narażenie na skutki prowadzonych prac.

Ewentualne negatywne oddziaływania mogą zostać ograniczone poprzez odpowiednią lokalizację, rozwiązania projektowe, techniczne i organizacyjne.

Rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego, w tym oświetlenia solarnego

Rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego będzie wiązała się przede wszystkim z lokalną ingerencją w powierzchnię terenu podczas montażu infrastruktury. Potencjalne oddziaływanie na formy ochrony przyrody będzie zatem niewielkie na etapie budowy.

Większej uwagi wymaga natomiast etap eksploatacji oświetlenia. Niewłaściwie zaprojektowane oprawy mogą powodować nadmierną emisję światła na tereny przyrodniczo cenne i wpływać na aktywność zwierząt, w szczególności owadów, nietoperzy i części gatunków ptaków.

W przypadku lokalizacji infrastruktury oświetleniowej w sąsiedztwie terenów cennych przyrodniczo należy stosować rozwiązania ograniczające rozpraszanie światła, w tym odpowiednio ukierunkowane oprawy oraz ograniczenie oświetlania terenów, które nie wymagają oświetlenia.

Budowa i modernizacja miejsc rekreacji, w tym placów zabaw, boisk i siłowni zewnętrznych

Budowa i modernizacja parków, placów zabaw, boisk, siłowni zewnętrznych i innych obiektów rekreacyjnych może powodować lokalne przekształcenie powierzchni terenu, usunięcie części roślinności oraz czasowe płoszenie zwierząt podczas prowadzenia prac.

W przypadku lokalizacji takich obiektów poza obszarami cennymi przyrodniczo i na terenach już zagospodarowanych skala oddziaływania będzie niewielka. Należy jednak unikać sytuowania intensywnie użytkowanych obiektów rekreacyjnych bezpośrednio w sąsiedztwie cennych siedlisk, miejsc rozrodu zwierząt czy innych elementów wymagających ochrony.

Szczególne znaczenie nabiera również sposób zagospodarowania zieleni. Wprowadzanie rodzimych gatunków roślin i zachowanie istniejących wartościowych drzew może ograniczać negatywne oddziaływanie inwestycji.

Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego Gminy

Działania związane z inwentaryzacją, remontem i renowacją obiektów zabytkowych będą miały przede wszystkim pozytywny wpływ na zachowanie krajobrazu kulturowego.

Jednocześnie remonty dachów i elewacji mogą potencjalnie wpływać na zwierzęta wykorzystujące budynki jako miejsca schronienia lub rozrodu. Szczególne znaczenie mogą mieć tutaj ptaki i nietoperze.

Dlatego przed rozpoczęciem prac mogących prowadzić do zniszczenia potencjalnych miejsc lęgowych lub schronień należy przeprowadzić odpowiednie rozpoznanie przyrodnicze. W przypadku stwierdzenia obecności chronionych gatunków sposób i termin prowadzenia prac należy dostosować do wymagań ich ochrony.

Takie podejście pozwoli ograniczyć możliwość negatywnego oddziaływania inwestycji na faunę, przy jednoczesnym zachowaniu wartości zabytkowych obiektów.

Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej

Realizacja działań związanych z budową i modernizacją budynków użyteczności publicznej może potencjalnie oddziaływać na formy ochrony przyrody przede wszystkim w przypadku realizacji nowych obiektów na terenach dotychczas niezabudowanych. Budowa obiektów wraz z towarzyszącą infrastrukturą może wiązać się z zajęciem powierzchni terenu, usunięciem roślinności, przekształceniem siedlisk, zmianą sposobu użytkowania terenu oraz czasowym płoszeniem zwierząt w trakcie prowadzenia robót.

Skala oddziaływania będzie uzależniona przede wszystkim od lokalizacji i powierzchni planowanych obiektów. Szczególnej uwagi wymagają inwestycje lokalizowane w obrębie lub w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących form ochrony przyrody, w szczególności obszaru Natura 2000 „Grabia”, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych oraz terenów występowania cennych siedlisk i gatunków. W przypadku nowych inwestycji należy w pierwszej kolejności rozważać wykorzystanie terenów już zagospodarowanych lub przekształconych, co pozwoli ograniczyć zajmowanie terenów otwartych i przyrodniczo cennych.

Na etapie realizacji przedsięwzięć mogą wystąpić krótkotrwałe i lokalne oddziaływania związane z pracą maszyn budowlanych, emisją pyłu i hałasu, ruchem pojazdów oraz

czasowym zajęciem terenu. W przypadku konieczności usunięcia drzew lub krzewów należy ograniczać zakres wycinki do niezbędnego minimum, a drzewa pozostające w sąsiedztwie prowadzonych prac zabezpieczyć przed uszkodzeniem.

W przypadku modernizacji istniejących budynków potencjalne oddziaływanie na powierzchnię terenu będzie z reguły mniejsze, ponieważ prace prowadzone będą w obrębie istniejącego zagospodarowania. Należy jednak uwzględnić możliwość występowania ptaków i nietoperzy wykorzystujących budynki jako miejsca rozrodu, schronienia lub odpoczynku. Dotyczy to w szczególności prac obejmujących elewacje, dachy, stropodachy i inne elementy konstrukcyjne, w których mogą znajdować się miejsca wykorzystywane przez zwierzęta. Przed rozpoczęciem prac mogących prowadzić do ich zniszczenia należy przeprowadzić odpowiednie rozpoznanie przyrodnicze, a w przypadku stwierdzenia chronionych gatunków dostosować sposób i termin realizacji prac do wymagań ich ochrony.

W przypadku lokalizacji budynków w sąsiedztwie form ochrony przyrody należy również ograniczyć możliwość zwiększenia presji antropogenicznej na obszary cenne przyrodniczo. Dotyczy to w szczególności odpowiedniego kształtowania dojazdów, parkingów, oświetlenia oraz zagospodarowania terenów przyległych. Należy dążyć do zachowania istniejącej wartościowej zieleni oraz ograniczenia powierzchni uszczelnionych do niezbędnego minimum.

Jednocześnie modernizacja istniejących budynków może przynosić pośrednie pozytywne efekty środowiskowe, w szczególności poprzez poprawę funkcjonalności i trwałości obiektów oraz możliwość ograniczenia ich zapotrzebowania na energię, jeżeli modernizacja obejmuje rozwiązania zwiększające efektywność energetyczną.

Zagospodarowanie przestrzeni publicznych oraz obiektów użyteczności publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami

Przedsięwzięcie będzie obejmować przede wszystkim działania ukierunkowane na zwiększenie dostępności architektonicznej istniejących przestrzeni i obiektów, w szczególności poprzez likwidację barier architektonicznych, dostosowanie wejść i ciągów komunikacyjnych, budowę lub modernizację pochylni, schodów, wind oraz

innych elementów infrastruktury zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.

Działania te będą co do zasady prowadzone w obrębie istniejących obiektów i zagospodarowanych przestrzeni publicznych, dlatego nie przewiduje się ich istotnego wpływu na formy ochrony przyrody. Realizacja prac może wiązać się z niewielkimi, lokalnymi i krótkotrwałymi oddziaływaniami związanymi z robotami budowlanymi, w tym czasowym zajęciem terenu, emisją hałasu i pyłu.

Ewentualne negatywne oddziaływania mogą zostać ograniczone poprzez odpowiednią lokalizację, rozwiązania projektowe, techniczne i organizacyjne.

W przypadku realizacji przedsięwzięć w sąsiedztwie form ochrony przyrody należy uwzględnić lokalne uwarunkowania przyrodnicze oraz ograniczyć ingerencję w istniejącą roślinność. W pierwszej kolejności wskazane jest wykorzystywanie istniejącej infrastruktury i terenów już zagospodarowanych, co pozwoli ograniczyć potrzebę zajmowania nowych terenów i przekształcania powierzchni biologicznie czynnych.

Realizacja działań termomodernizacyjnych

Realizacja działań termomodernizacyjnych będzie oddziaływać na formy ochrony przyrody przede wszystkim poprzez prace prowadzone w obrębie istniejących budynków, w szczególności związane z ociepleniem ścian i dachów, modernizacją przegród budowlanych oraz wymianą lub modernizacją elementów infrastruktury technicznej budynków. Z uwagi na realizację prac w obrębie istniejącej zabudowy nie przewiduje się istotnego bezpośredniego zajmowania nowych terenów przyrodniczych ani przekształcania siedlisk.

Potencjalne oddziaływania na środowisko mogą wystąpić przede wszystkim na etapie prowadzenia prac i obejmować czasowe zwiększenie poziomu hałasu, emisję pyłu, płoszenie zwierząt oraz możliwość uszkodzenia roślinności znajdującej się w bezpośrednim sąsiedztwie budynków. Oddziaływania te będą miały charakter lokalny i krótkotrwały.

Szczególnej uwagi wymagają jednak ptaki i nietoperze wykorzystujące budynki jako miejsca schronienia, rozrodu lub odpoczynku. Prace związane z ocieplaniem ścian,

remontem elewacji lub dachu mogą prowadzić do zniszczenia takich miejsc, a w przypadku prowadzenia robót w okresie rozrodu również do bezpośredniego zagrożenia osobników. Z tego względu przed rozpoczęciem prac mogących ingerować w elewacje, dachy, stropodachy lub inne elementy budynków należy przeprowadzić rozpoznanie pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków i nietoperzy. W przypadku ich stwierdzenia sposób i termin prowadzenia prac należy dostosować do wymagań ochrony poszczególnych gatunków oraz zastosować odpowiednie działania kompensacyjne lub zabezpieczające, jeżeli będą wymagane.

W przypadku termomodernizacji budynków położonych w obrębie lub w bezpośrednim sąsiedztwie form ochrony przyrody należy dodatkowo uwzględnić możliwość występowania powiązanych z nimi siedlisk i gatunków oraz ograniczyć ingerencję w otaczającą zieleń. Prace powinny być prowadzone w sposób ograniczający uszkodzenia drzew i krzewów, a zaplecze budowy powinno być lokalizowane na terenach już przekształconych.

Jednocześnie termomodernizacja będzie miała pośredni pozytywny wpływ na środowisko, ponieważ ograniczenie zapotrzebowania budynków na energię może prowadzić do zmniejszenia zużycia paliw i emisji zanieczyszczeń oraz gazów cieplarnianych. Tym samym działanie to będzie wspierało poprawę jakości powietrza i ograniczanie presji na klimat.

Potencjalne negatywne oddziaływania będą miały przede wszystkim charakter lokalny i krótkotrwały, a najistotniejszym zagadnieniem wymagającym uwzględnienia na etapie realizacji będzie ochrona ptaków i nietoperzy związanych z budynkami.

Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy

Rozwój OZE należy ocenić pozytywnie przede wszystkim z punktu widzenia ograniczania emisji gazów cieplarnianych i przeciwdziałania zmianom klimatu.

Jednocześnie lokalizacja instalacji OZE może wiązać się z zajęciem powierzchni terenu i zmianą sposobu jego użytkowania. W przypadku większych instalacji potencjalne oddziaływanie może obejmować również przekształcenie siedlisk i krajobrazu.

Dlatego instalacje powinny być lokalizowane przede wszystkim na terenach odpowiednich pod względem środowiskowym, z uwzględnieniem występowania form ochrony przyrody, cennych siedlisk oraz walorów krajobrazowych. Szczególną ostrożność należy zachować przy lokalizacji większych instalacji na terenach otwartych.

Rozwój i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej na terenie Gminy Dłutów

Rozwój i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej należy do najistotniejszych kierunków z punktu widzenia potencjalnych oddziaływań na środowisko. Realizacja sieci kanalizacyjnej może wiązać się z prowadzeniem robót ziemnych, wykonywaniem wykopów, czasowym zajęciem terenu oraz ingerencją w roślinność.

Na etapie budowy możliwe są: czasowe przekształcenie powierzchni terenu, usunięcie roślinności, płoszenie zwierząt, lokalne zaburzenie warunków wodnych, ryzyko zanieczyszczenia gruntu i wód w przypadku awarii sprzętu, czasowe ograniczenie funkcjonowania siedlisk.

W przypadku prowadzenia sieci w pobliżu obszarów chronionych należy w pierwszej kolejności analizować możliwość zastosowania metod bezwykopowych, ograniczających zakres ingerencji w powierzchnię terenu. Należy również unikać terenów zalesionych i zadrzewionych oraz ograniczać ingerencję w systemy korzeniowe.

Jednocześnie etap eksploatacji infrastruktury kanalizacyjnej będzie wiązał się z wyraźnym efektem pozytywnym. Rozwój kanalizacji ogranicza możliwość niekontrolowanego odprowadzania ścieków do środowiska, zmniejsza ryzyko zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych oraz pośrednio sprzyja ochronie ekosystemów wodnych.

W odniesieniu do obszaru Natura 2000 „Grabia” szczególnie istotne będzie ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód i zachowanie właściwych warunków siedliskowych związanych z doliną rzeczną.

Modernizacja oczyszczalni ścieków w Dłutowie

Modernizacja oczyszczalni ścieków jest działaniem, które może potencjalnie wiązać się ze znaczącym oddziaływaniem na środowisko, jednak jej długoterminowy efekt powinien być przede wszystkim korzystny.

Na etapie realizacji mogą wystąpić czasowe oddziaływania związane z pracami budowlanymi, w tym hałas, emisja pyłów, ruch pojazdów oraz czasowe przekształcenie terenu.

Po zakończeniu inwestycji zwiększenie wydajności i skuteczności procesu oczyszczania ścieków może natomiast prowadzić do ograniczenia ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska. Tym samym działanie może korzystnie wpływać na wody powierzchniowe i podziemne, a pośrednio również na organizmy i siedliska związane ze środowiskiem wodnym.

Szczególne znaczenie będzie miało zapewnienie prawidłowych parametrów oczyszczania ścieków oraz właściwe funkcjonowanie instalacji w całym okresie eksploatacji.

Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach nieskanalizowanych

Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków może mieć korzystny wpływ na ochronę form ochrony przyrody, przede wszystkim poprzez ograniczenie niekontrolowanego odprowadzania ścieków do gruntu i wód.

Na etapie realizacji mogą wystąpić niewielkie, lokalne przekształcenia powierzchni ziemi i roślinności.

Ewentualne negatywne oddziaływania mogą zostać ograniczone poprzez odpowiednią lokalizację, rozwiązania projektowe, techniczne i organizacyjne.

Rozwój i modernizacja infrastruktury wodociągowej w celu zapewnienia bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę

Rozwój infrastruktury wodociągowej, podobnie jak kanalizacja, może powodować czasowe oddziaływania związane z realizacją inwestycji liniowych. Mogą one obejmować wykonywanie wykopów, czasowe zajęcie terenu, usunięcie roślinności, płoszenie zwierząt oraz lokalne przekształcenie powierzchni ziemi.

Przy realizacji sieci należy ograniczać ingerencję w tereny cenne przyrodniczo, w miarę możliwości wykorzystywać istniejące pasy infrastrukturalne oraz stosować metody ograniczające zakres robót ziemnych.

Długoterminowo kierunek ten będzie przede wszystkim służył poprawie bezpieczeństwa zaopatrzenia mieszkańców w wodę. Potencjalne oddziaływania na formy ochrony przyrody będą zależały przede wszystkim od przebiegu poszczególnych odcinków sieci, co na moment sporządzania Prognozy nie jest możliwe do określenia.

Ewentualne negatywne oddziaływania mogą zostać ograniczone poprzez odpowiednią lokalizację, rozwiązania projektowe, techniczne i organizacyjne.

Usuwanie wyrobów zawierających azbest

Realizacja działań związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest będzie miała przede wszystkim pozytywny wpływ na stan środowiska, ponieważ prowadzi do eliminacji materiałów zawierających substancje stwarzające zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi. Działanie to nie wymaga co do zasady zajmowania nowych terenów ani trwałego przekształcania powierzchni ziemi, ponieważ prace prowadzone będą w obrębie istniejących obiektów i ich bezpośredniego otoczenia.

Potencjalne oddziaływania na formy ochrony przyrody mogą wystąpić przede wszystkim na etapie demontażu, transportu i czasowego magazynowania odpadów zawierających azbest. Nieprawidłowe prowadzenie prac mogłoby powodować uwalnianie włókien azbestowych do powietrza oraz zanieczyszczenie terenu, dlatego konieczne jest prowadzenie prac przez podmioty posiadające odpowiednie uprawnienia i z zastosowaniem wymaganych zabezpieczeń.

Z punktu widzenia ochrony przyrody istotne jest również, że prace związane z demontażem pokryć dachowych mogą ingerować w miejsca wykorzystywane przez ptaki i nietoperze. Budynki, z których usuwane będą wyroby zawierające azbest, mogą stanowić miejsca lęgowe, schronienia lub miejsca odpoczynku zwierząt. Przed rozpoczęciem prac, w szczególności w przypadku demontażu pokryć dachowych, należy zatem uwzględnić możliwość występowania chronionych gatunków i w razie potrzeby przeprowadzić odpowiednie rozpoznanie przyrodnicze.

W przypadku stwierdzenia obecności ptaków lub nietoperzy sposób i termin prowadzenia prac należy dostosować do wymagań ich ochrony. Pozwoli to uniknąć niszczenia miejsc rozrodu lub schronień oraz bezpośredniego zagrożenia dla osobników.

Ewentualne negatywne oddziaływania mogą zostać ograniczone poprzez odpowiednią lokalizację, rozwiązania projektowe, techniczne i organizacyjne.

Pozytywny efekt środowiskowy może być związany również z ograniczeniem ryzyka zanieczyszczenia środowiska w przyszłości, wynikającego z degradacji i niewłaściwego użytkowania wyrobów zawierających azbest. Usunięcie tych materiałów i ich przekazanie do odpowiedniego zagospodarowania eliminuje źródło potencjalnego zagrożenia.

Rozwijanie systemu retencji oraz Wzmacnianie odporności Gminy na powodzie i podtopienia

Działania związane z retencją należy generalnie ocenić jako korzystne dla ochrony przyrody, ponieważ zwiększanie zdolności środowiska do zatrzymywania wody może ograniczać skutki suszy oraz ekstremalnych opadów.

Szczególnie korzystne są rozwiązania oparte na naturalnej retencji, wykorzystujące istniejące możliwości zatrzymywania wody przez doliny rzeczne, tereny podmokłe, lasy i inne ekosystemy.

Jednocześnie budowa nowych zbiorników lub urządzeń hydrotechnicznych może potencjalnie powodować zmianę stosunków wodnych, przekształcenie siedlisk oraz ingerencję w doliny cieków. Dlatego przed realizacją tego rodzaju przedsięwzięć konieczne będzie każdorazowe przeanalizowanie ich lokalizacji i wpływu na istniejące wartości przyrodnicze.

Ewentualne negatywne oddziaływania mogą zostać ograniczone poprzez odpowiednią lokalizację, rozwiązania projektowe, techniczne i organizacyjne.

Bioróżnorodność, fauna i flora, korytarze ekologiczne

Przygotowanie i porządkowanie terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą zgodnie z dokumentami planistycznymi

Zagospodarowanie terenów może prowadzić do trwałego zmniejszenia powierzchni biologicznie czynnej, usunięcia roślinności, przekształcenia siedlisk oraz zmiany sposobu użytkowania terenów otwartych. W przypadku występowania na tych terenach zadrzewień, zakrzewień, oczek wodnych, rowów, niewielkich cieków lub innych

elementów środowiska mogących pełnić funkcje siedliskowe, ich likwidacja lub przekształcenie mogłoby prowadzić do pogorszenia warunków bytowania organizmów.

Potencjalne oddziaływanie na florę będzie związane przede wszystkim z usunięciem roślinności znajdującej się w granicach inwestycji. W przypadku fauny możliwe jest ograniczenie powierzchni żerowisk, miejsc rozrodu i schronienia oraz zwiększenie poziomu antropopresji. Wprowadzenie działalności gospodarczej może również zwiększyć natężenie ruchu pojazdów, hałas i sztuczne oświetlenie, co może dodatkowo oddziaływać na zwierzęta występujące w sąsiedztwie.

Szczególne znaczenie ma możliwość fragmentacji siedlisk. Jeżeli przygotowanie terenów inwestycyjnych będzie prowadzone w sposób powodujący przerwanie istniejących powiązań pomiędzy terenami leśnymi, zadrzewieniami, dolinami cieków i terenami rolniczymi, może dojść do ograniczenia możliwości przemieszczania się zwierząt.

Dlatego przy zagospodarowaniu terenów należy zachowywać istniejące wartościowe elementy przyrodnicze, w szczególności zadrzewienia, zakrzewienia, ciek i rowy, a w przypadku konieczności realizacji infrastruktury liniowej należy ograniczać zakres ingerencji w tereny biologicznie czynne. Szczególnie istotne jest zachowanie powiązań z lokalnym systemem przyrodniczym.

Strategia wskazuje przy tym na zasadę racjonalnego wykorzystania terenów już przekształconych przed przeznaczaniem nowych obszarów pod zabudowę. Takie podejście ogranicza ryzyko dalszego rozpraszania zabudowy i fragmentacji przestrzeni przyrodniczej.

Budowa, remont i bieżące utrzymanie dróg gminnych w celu poprawy dostępności i jakości infrastruktury drogowej

Infrastruktura drogowa może oddziaływać na bioróżnorodność przede wszystkim poprzez przekształcenie powierzchni terenu, usuwanie roślinności oraz fragmentację siedlisk. Szczególne znaczenie ma budowa nowych odcinków lub poszerzanie istniejącej infrastruktury, ponieważ może prowadzić do trwałego zajęcia terenu.

Drogi stanowią również potencjalne bariery ekologiczne, utrudniające przemieszczanie się zwierząt pomiędzy płacami siedlisk. W przypadku występowania szlaków

migracyjnych mogą dodatkowo zwiększać ryzyko kolizji zwierząt z pojazdami. Zjawisko to może dotyczyć zarówno dużych zwierząt, jak i mniejszych gatunków, w szczególności płazów.

W przypadku modernizacji istniejących dróg oddziaływanie będzie zazwyczaj mniejsze, szczególnie jeżeli prace będą prowadzone w obrębie istniejących działek drogowych. W takich przypadkach nie dochodzi do tworzenia całkowicie nowych barier przestrzennych, choć poszerzenie jezdni, budowa odwodnienia czy usunięcie istniejącej roślinności mogą lokalnie zwiększać presję na środowisko.

Na etapie realizacji możliwe są również czasowe oddziaływania związane z hałasem, pracą maszyn, emisją pyłów, ruchem pojazdów budowlanych oraz płoszeniem zwierząt. Należy ograniczać wycinkę drzew i krzewów oraz zabezpieczać roślinność pozostającą w sąsiedztwie robót.

W przypadku przebiegu drogi przez korytarz ekologiczny konieczne jest uwzględnienie jego funkcji i zachowanie możliwości migracji zwierząt. Szczególnej uwagi wymagają doliny cieków oraz tereny leśne i zadrzewione.

W założeniach realizacyjnych przyjęto, że pojedyncze zadania drogowe nie będą obejmować odcinków dłuższych niż 1 km, a zasadniczo prace mają być prowadzone w istniejących działkach drogowych. W przypadku robót dotyczących obszarowych form ochrony przyrody nie zakłada się zmniejszenia powierzchni biologicznie czynnej.

Rozwój infrastruktury pieszej, w tym budowa i modernizacja chodników oraz przejść dla pieszych oraz Budowa ścieżek rowerowych zwiększających spójność i bezpieczeństwo systemu komunikacji lokalnej

Budowa nowych chodników i ścieżek rowerowych może powodować lokalne zajęcie powierzchni biologicznie czynnej, usunięcie roślinności oraz czasowe płoszenie zwierząt. Skala oddziaływania będzie zależała przede wszystkim od przebiegu tras.

Najmniejszej ingerencji należy oczekiwać w przypadku realizacji infrastruktury w istniejących pasach drogowych i na terenach już przekształconych. Większe znaczenie przyrodnicze mogą mieć natomiast nowe ciągi prowadzone przez tereny leśne, zadrzewione, podmokłe, doliny cieków lub inne obszary wykorzystywane przez zwierzęta.

W fazie użytkowania wzrost ruchu pieszego i rowerowego może powodować okresowe płoszenie zwierząt, zwłaszcza w przypadku prowadzenia tras przez tereny dotychczas słabo dostępne. Z tego względu przy wyznaczaniu przebiegu tras należy uwzględnić lokalne siedliska oraz istniejące powiązania ekologiczne.

Jednocześnie rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej może mieć pośredni pozytywny wpływ na środowisko, ponieważ zwiększenie atrakcyjności transportu niezmotoryzowanego może ograniczać wykorzystanie samochodów, a tym samym emisję zanieczyszczeń i presję transportową.

Rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego, w tym oświetlenia solarnego

Oddziaływanie na florę i siedliska związane z montażem oświetlenia będzie na ogół niewielkie i ograniczone do etapu realizacji. Potencjalne znaczenie dla fauny może mieć natomiast emisja sztucznego światła.

Zanieczyszczenie światłem może wpływać na aktywność zwierząt nocnych, w szczególności owadów, nietoperzy i części ptaków. Oświetlenie może również zmieniać sposób wykorzystywania przez zwierzęta terenów stanowiących potencjalne miejsca żerowania lub migracji.

Z tego względu szczególnej uwagi wymagają lokalizacje w pobliżu lasów, zadrzewień, cieków, terenów podmokłych oraz innych obszarów istotnych dla fauny. Korzystne będzie stosowanie opraw ograniczających emisję światła poza obszar wymagający oświetlenia oraz ograniczanie zbędnego oświetlenia nocnego.

Modernizacja istniejącego oświetlenia może mieć pozytywny wpływ poprzez zastosowanie bardziej energooszczędnych urządzeń, natomiast wykorzystanie oświetlenia solarnego może ograniczać zapotrzebowanie na energię z sieci.

Budowa i modernizacja miejsc rekreacji, w tym placów zabaw, boisk i słowni zewnętrznych

Realizacja obiektów rekreacyjnych może powodować lokalne przekształcenie terenu, usunięcie roślinności oraz ograniczenie powierzchni biologicznie czynnej. Na etapie budowy możliwe jest czasowe płoszenie zwierząt.

Skala oddziaływania będzie zależna od lokalizacji. Wykorzystanie istniejących terenów zagospodarowanych lub zdegradowanych będzie ograniczało presję na środowisko. Większej ostrożności wymagają lokalizacje w pobliżu lasów, zadrzewień, terenów podmokłych i innych wartościowych siedlisk.

W fazie użytkowania zwiększona obecność ludzi, hałas i ewentualne oświetlenie mogą powodować płoszenie zwierząt i ograniczenie ich aktywności na terenach bezpośrednio sąsiadujących.

Pozytywnym efektem może być natomiast uporządkowanie terenów już przekształconych oraz wprowadzenie odpowiednio zaprojektowanej zieleni. Zachowanie istniejących drzew i wykorzystanie rodzimych gatunków roślin może zwiększać wartość przyrodniczą takich przestrzeni.

Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego Gminy

Prace związane z ochroną i modernizacją obiektów dziedzictwa kulturowego będą zazwyczaj prowadzone w obrębie istniejącej zabudowy, dlatego nie powinny powodować znaczącej ingerencji w powierzchnię siedlisk czy florę.

Istotnym zagadnieniem może być natomiast wykorzystanie starszych budynków przez ptaki i nietoperze. Remonty dachów, elewacji, stropodachów czy innych elementów budynków mogą prowadzić do zniszczenia miejsc lęgowych i schronień. Przed rozpoczęciem prac należy zatem uwzględnić możliwość występowania chronionych gatunków.

Pozytywnie należy ocenić zachowanie istniejącej substancji budowlanej, ponieważ ogranicza ono presję związaną z koniecznością wprowadzania nowej zabudowy na niezagospodarowanych terenach.

Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej

Budowa nowych budynków może wiązać się z trwałym zajęciem terenu, usunięciem roślinności oraz zmniejszeniem powierzchni biologicznie czynnej. Potencjalne oddziaływania będą szczególnie istotne w przypadku lokalizacji inwestycji na terenach dotychczas niezabudowanych.

Na etapie budowy możliwe jest płoszenie zwierząt oraz czasowe ograniczenie ich dostępu do miejsc żerowania. W przypadku nowych obiektów należy unikać lokalizacji kolidujących z cennymi siedliskami oraz elementami lokalnych korytarzy ekologicznych.

Modernizacja istniejących budynków będzie powodowała zdecydowanie mniejszą ingerencję w siedliska. Należy jednak uwzględnić możliwość występowania ptaków i nietoperzy w obrębie budynków.

Pozytywnym aspektem może być wykorzystanie istniejącej zabudowy i terenów już przekształconych, a także kształtowanie zieleni towarzyszącej w sposób sprzyjający różnorodności biologicznej.

Zagospodarowanie przestrzeni publicznych oraz obiektów użyteczności publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami

Działania będą zasadniczo realizowane w obrębie istniejących przestrzeni publicznych, dlatego ich potencjalny wpływ na bioróżnorodność powinien być ograniczony.

Negatywne oddziaływania mogą wynikać z budowy nowych nawierzchni, dojazdów, pochylni, parkingów lub innych elementów infrastruktury, jeżeli będzie to wymagało usunięcia istniejącej roślinności lub zwiększenia powierzchni uszczelnionych.

W ramach zagospodarowania przestrzeni należy dążyć do zachowania istniejących drzew, krzewów i innych wartościowych elementów zieleni. Wprowadzanie nowych nasadzeń, zwłaszcza z wykorzystaniem rodzimych gatunków dostosowanych do lokalnych warunków, może mieć pozytywny wpływ na florę i drobną faunę.

Realizacja działań termomodernizacyjnych

Termomodernizacja będzie realizowana w obrębie istniejących budynków i dlatego zasadniczo nie będzie wiązała się z zajmowaniem nowych siedlisk ani bezpośrednią ingerencją w florę.

Najważniejsze potencjalne zagrożenie dotyczy fauny wykorzystującej budynki jako miejsca lęgowe, rozrodcze lub schronienia. W szczególności dotyczy to ptaków i nietoperzy. Ocieplanie elewacji, remonty dachów i stropodachów mogą prowadzić do zniszczenia miejsc ich występowania.

Przed rozpoczęciem prac należy zatem rozpoznać możliwość występowania chronionych gatunków i odpowiednio zaplanować zakres, termin oraz sposób prowadzenia robót.

Pozytywny wpływ będzie miał przede wszystkim pośredni. Ograniczenie zużycia energii i emisji zanieczyszczeń będzie zmniejszało presję na środowisko, a ograniczenie emisji gazów cieplarnianych będzie sprzyjało długoterminowemu ograniczaniu presji zmian klimatu na ekosystemy.

Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy

Rozwój OZE będzie miał przede wszystkim pozytywne oddziaływanie pośrednie na środowisko poprzez ograniczenie wykorzystania konwencjonalnych źródeł energii i emisji zanieczyszczeń oraz gazów cieplarnianych.

Potencjalne oddziaływania bezpośrednie będą zależały od rodzaju instalacji i jej lokalizacji. W przypadku instalacji fotowoltaicznych sytuowanych na terenach otwartych możliwe jest przekształcenie powierzchni terenu, ograniczenie możliwości wykorzystania części siedliska przez rośliny i zwierzęta oraz lokalne zmiany warunków siedliskowych.

Należy unikać lokalizowania większych instalacji na terenach cennych przyrodniczo, w miejscach występowania chronionych siedlisk oraz w obrębie istotnych korytarzy ekologicznych.

Jednocześnie ograniczenie emisji gazów cieplarnianych będzie korzystne dla bioróżnorodności w ujęciu długoterminowym, ponieważ zmniejsza presję związaną ze zmianami klimatu.

Rozwój i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej na terenie Gminy Dłutów

Na etapie budowy sieci kanalizacyjnej możliwe będą czasowe negatywne oddziaływania na florę i faunę związane z prowadzeniem wykopów, ruchem sprzętu, czasowym zajęciem terenu oraz usunięciem roślinności.

Szczegółnej uwagi wymagają odcinki przebiegające przez doliny cieków, tereny podmokłe, zadrzewienia i inne elementy systemu przyrodniczego. W przypadku przecinania korytarzy ekologicznych należy ograniczyć czas i zakres ingerencji oraz przywrócić teren do stanu umożliwiającego dalsze funkcjonowanie korytarza.

Po zakończeniu inwestycji spodziewany jest wyraźny pozytywny efekt środowiskowy. Rozwój kanalizacji ograniczy ryzyko niekontrolowanego odprowadzania ścieków do gruntu i wód, a tym samym zmniejszy presję na siedliska wodne i organizmy związane ze środowiskiem wodnym.

Poprawa jakości wód będzie sprzyjała funkcjonowaniu dolin cieków jako siedlisk i korytarzy ekologicznych.

Modernizacja oczyszczalni ścieków w Dłutowie

Na etapie realizacji modernizacji możliwe są czasowe oddziaływania związane z pracami budowlanymi, ruchem sprzętu i lokalną ingerencją w teren.

Docelowo kierunek będzie miał jednoznacznie pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze. Poprawa technologii oczyszczania ścieków i zwiększenie efektywności oczyszczalni będzie ograniczało ilość zanieczyszczeń trafiających do środowiska.

Poprawa jakości wód będzie korzystna dla organizmów wodnych oraz siedlisk zależnych od wód. Pośrednio będzie również sprzyjała funkcjonowaniu korytarzy ekologicznych związanych z dolinami cieków.

Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach nieskanalizowanych

Budowa przydomowych oczyszczalni będzie powodowała niewielkie i lokalne przekształcenia terenu. Możliwe jest czasowe usunięcie roślinności oraz płoszenie zwierząt podczas wykonywania robót ziemnych.

Po zakończeniu prac oddziaływanie to ustąpi. W fazie funkcjonowania przydomowe oczyszczalnie będą ograniczały przedostawanie się nieoczyszczonych ścieków do środowiska, co będzie korzystne dla jakości gleb i wód oraz siedlisk związanych z wodami.

Rozwój i modernizacja infrastruktury wodociągowej w celu zapewnienia bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę

Budowa i modernizacja sieci wodociągowej może powodować czasowe zajęcie terenu, prowadzenie wykopów, usunięcie roślinności oraz płoszenie zwierząt. Potencjalnie większa ingerencja może wystąpić w przypadku prowadzenia sieci przez tereny leśne, zadrzewienia, doliny cieków lub tereny podmokłe.

Przy realizacji inwestycji liniowych należy ograniczać szerokość pasa robót, chronić istniejące drzewa i krzewy oraz przywracać teren po zakończeniu prac. W przypadku przecięcia korytarzy ekologicznych należy zapewnić możliwość dalszego funkcjonowania powiązań przyrodniczych.

Pozytywnym aspektem modernizacji będzie ograniczenie strat wody oraz poprawa efektywności systemu. Ma to znaczenie dla racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi i ograniczania presji związanej z występowaniem okresów suszy.

Usuwanie wyrobów zawierających azbest

Usuwanie azbestu nie powinno powodować istotnego bezpośredniego przekształcenia siedlisk ani powierzchni terenu, ponieważ prace prowadzone będą w obrębie istniejącej zabudowy.

Podobnie jak w przypadku termomodernizacji i remontów budynków, należy jednak uwzględnić możliwość występowania ptaków i nietoperzy wykorzystujących obiekty jako miejsca lęgowe lub schronienia. Nieprawidłowo prowadzone prace mogą prowadzić do ich płoszenia lub utraty miejsc bytowania.

Pozytywnym efektem będzie usunięcie materiałów zawierających substancje niebezpieczne i ograniczenie ryzyka ich przedostawania się do środowiska.

Rozwijanie systemu retencji oraz Wzmacnianie odporności Gminy na powodzie i podtopienia

Jest to jeden z kierunków, który może mieć szczególnie istotne pozytywne znaczenie dla bioróżnorodności, fauny i flory, pod warunkiem stosowania rozwiązań opartych na naturalnych procesach retencji.

Zachowanie i odtwarzanie terenów podmokłych, dolin rzecznych, naturalnych obniżen terenu oraz innych obszarów zdolnych do zatrzymywania wody może poprawiać warunki siedliskowe dla organizmów związanych ze środowiskiem wodnym. Ograniczenie skutków suszy może z kolei zwiększać odporność siedlisk na okresowe niedobory wody.

Działania te mogą również wzmacniać funkcję dolin rzecznych jako korytarzy ekologicznych, zapewniając ciągłość siedlisk i warunki do przemieszczania się organizmów.

Potencjalne negatywne oddziaływania mogą wystąpić w przypadku realizacji technicznych urządzeń retencyjnych powodujących nadmierne przekształcenie naturalnych stosunków wodnych, koryt cieków lub siedlisk. Dlatego w pierwszej kolejności należy wykorzystywać naturalne zdolności retencyjne terenu, a rozwiązania techniczne stosować w sposób ograniczający ingerencję w istniejące ekosystemy.

W przypadku działań przeciwpowodziowych szczególnie ważne jest unikanie rozwiązań prowadzących do nadmiernego usztywnienia brzegów i regulacji cieków, jeżeli mogłoby to pogorszyć funkcjonowanie siedlisk lub ograniczyć drożność korytarzy ekologicznych.

Powietrze

Przygotowanie i porządkowanie terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą zgodnie z dokumentami planistycznymi

Przygotowanie terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą może powodować okresowe pogorszenie jakości powietrza, przede wszystkim na etapie prac przygotowawczych i budowlanych. Źródłem emisji będą maszyny i urządzenia budowlane oraz pojazdy transportujące materiały, a także emisja pyłu związana z robotami ziemnymi, przemieszczaniem mas ziemnych i transportem po nieutwardzonych powierzchniach.

Skala oddziaływania będzie zależała od powierzchni i sposobu zagospodarowania terenów oraz intensywności prowadzonych prac. Oddziaływania te będą miały przede wszystkim charakter czasowy i lokalny.

Pozytywny wpływ może wystąpić w przypadku uporządkowania terenów już przekształconych lub zdegradowanych oraz właściwego zaplanowania ich zagospodarowania. Na etapie funkcjonowania nowych terenów gospodarczych możliwe jest jednak pojawienie się emisji związanych z działalnością gospodarczą i transportem, których skala będzie zależała od rodzaju lokalizowanych przedsięwzięć. W przypadku przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko ich wpływ na jakość powietrza będzie podlegał ocenie na etapie właściwych procedur administracyjnych.

Budowa, remont i bieżące utrzymanie dróg gminnych w celu poprawy dostępności i jakości infrastruktury drogowej

Budowa i remonty dróg mogą powodować okresowe pogorszenie jakości powietrza wskutek emisji spalin z maszyn budowlanych i pojazdów oraz emisji pyłu podczas robót ziemnych, transportu materiałów, frezowania nawierzchni i innych prac drogowych.

Oddziaływania te będą miały charakter krótkotrwały i lokalny. Należy je ograniczać poprzez właściwą organizację robót, ograniczenie czasu pracy silników, stosowanie sprawnych technicznie maszyn, ograniczenie pylenia oraz bieżące oczyszczanie dróg z zanieczyszczeń nanoszonych z placu budowy.

W fazie funkcjonowania poprawa stanu dróg może mieć pozytywny wpływ poprzez usprawnienie ruchu i ograniczenie sytuacji związanych z nierównomierną jazdą, zatrzymywaniem i ponownym ruszaniem pojazdów. Z drugiej strony rozwój infrastruktury drogowej może sprzyjać zwiększeniu ruchu samochodowego, dlatego pozytywny efekt będzie zależał od sposobu organizacji transportu i powiązania inwestycji drogowych z rozwojem transportu pieszego i rowerowego.

Rozwój infrastruktury pieszej, w tym budowa i modernizacja chodników oraz przejść dla pieszych oraz Budowa ścieżek rowerowych zwiększających spójność i bezpieczeństwo systemu komunikacji lokalnej

Realizacja chodników, przejść dla pieszych i ścieżek rowerowych może powodować niewielką, czasową emisję pyłów i spalin podczas prac budowlanych. Źródłem emisji będą przede wszystkim maszyny budowlane i transport materiałów.

Ze względu na lokalny charakter tego typu inwestycji oddziaływanie na powietrze będzie na ogół niewielkie i krótkotrwałe.

W fazie funkcjonowania infrastruktura piesza i rowerowa może mieć pozytywny wpływ na jakość powietrza, ponieważ stworzenie bezpiecznych i spójnych warunków dla ruchu niezmotoryzowanego może zachęcać mieszkańców do ograniczania korzystania z samochodów na krótkich trasach. W konsekwencji możliwe jest ograniczenie emisji z transportu drogowego.

Rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego, w tym oświetlenia solarnego

Realizacja nowych punktów oświetleniowych będzie powodowała jedynie niewielką emisję związaną z pracą maszyn i transportem materiałów podczas montażu.

W fazie eksploatacji modernizacja oświetlenia nie będzie powodowała bezpośredniej emisji zanieczyszczeń do powietrza. Zastosowanie energooszczędnych źródeł światła, a także oświetlenia solarnego, może natomiast ograniczać zapotrzebowanie na energię z konwencjonalnych źródeł, a tym samym pośrednio przyczyniać się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych.

Budowa i modernizacja miejsc rekreacji, w tym placów zabaw, boisk i słowni zewnętrznych

Budowa i modernizacja obiektów rekreacyjnych może powodować czasowe emisje pyłów i spalin związane z prowadzeniem robót oraz transportem materiałów.

Ze względu na lokalny charakter inwestycji i zazwyczaj niewielką skalę robót nie przewiduje się istotnego trwałego wpływu na jakość powietrza.

Pozytywny wpływ może wystąpić pośrednio, jeżeli rozwój lokalnych miejsc rekreacji będzie sprzyjał ograniczeniu konieczności dojazdów samochodem do obiektów sportowych i rekreacyjnych położonych poza Gminą. Wprowadzanie zieleni w ramach zagospodarowania terenów rekreacyjnych może dodatkowo korzystnie wpływać na lokalne warunki aerosanitarnie.

Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego Gminy

Prace związane z ochroną i modernizacją obiektów dziedzictwa kulturowego mogą powodować okresową emisję pyłów i spalin związaną z pracami remontowymi, transportem materiałów i pracą sprzętu.

Oddziaływanie będzie miało charakter lokalny i czasowy. W przypadku prowadzenia prac w obrębie istniejącej zabudowy nie przewiduje się istotnego wpływu na stan powietrza w fazie funkcjonowania obiektów.

Pozytywnym aspektem może być wykorzystanie i utrzymanie istniejącej substancji budowlanej zamiast realizacji nowej zabudowy, co może ograniczać zapotrzebowanie na nowe procesy budowlane i związane z nimi emisje.

Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej

Budowa nowych budynków może powodować czasową emisję pyłów i spalin związaną z pracami ziemnymi, transportem materiałów oraz pracą maszyn budowlanych.

W przypadku modernizacji istniejących budynków zakres tych oddziaływań będzie mniejszy. Docelowy wpływ na powietrze będzie zależał m.in. od zastosowanych systemów ogrzewania, wentylacji oraz standardu energetycznego obiektów.

Pozytywne znaczenie mogą mieć rozwiązania zwiększające efektywność energetyczną, wykorzystanie OZE, ograniczenie zapotrzebowania na energię oraz zastosowanie niskoemisyjnych źródeł ciepła.

Zagospodarowanie przestrzeni publicznych oraz obiektów użyteczności publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami

Realizacja tego kierunku może powodować niewielkie, czasowe emisje pyłów i spalin związane z robotami budowlanymi, przebudową nawierzchni i transportem materiałów.

Oddziaływanie będzie miało charakter lokalny i krótkotrwały. W fazie funkcjonowania zagospodarowanie przestrzeni publicznych nie powinno powodować istotnych emisji.

Pozytywny wpływ pośredni może wystąpić w przypadku tworzenia przestrzeni sprzyjających przemieszczaniu się pieszo i ograniczających konieczność korzystania z samochodu. Korzystne może być również wprowadzanie zieleni w ramach zagospodarowania przestrzeni publicznych, która może wpływać na poprawę lokalnych warunków aerosanitarnych.

Realizacja działań termomodernizacyjnych

Termomodernizacja będzie miała jednoznacznie pozytywne znaczenie dla jakości powietrza w fazie funkcjonowania. Ograniczenie strat ciepła w budynkach prowadzi do zmniejszenia zapotrzebowania na energię cieplną, a w przypadku obiektów ogrzewanych paliwami powoduje ograniczenie zużycia paliw i emisji zanieczyszczeń.

Znaczenie tego działania jest szczególnie istotne w kontekście problemu emisji z indywidualnego ogrzewania budynków. Według GIOŚ emisje z indywidualnego ogrzewania są główną przyczyną przekroczeń PM₁₀, PM_{2,5} i benzo(a)pirenu w strefach, w których występują takie przekroczenia.

Na etapie prowadzenia prac mogą wystąpić niewielkie i czasowe emisje pyłów oraz spalin związane z transportem i pracą sprzętu. Nie będą one jednak miały porównywalnego znaczenia z długoterminowym efektem energetycznym inwestycji.

Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy

Rozwój OZE będzie miał pozytywny wpływ na jakość powietrza, przede wszystkim poprzez zastępowanie energii pochodzącej ze źródeł konwencjonalnych energią ze źródeł odnawialnych.

W przypadku instalacji fotowoltaicznych eksploatacja nie powoduje bezpośredniej emisji zanieczyszczeń do powietrza. Pozytywny efekt będzie dotyczył przede wszystkim ograniczenia emisji związanych z produkcją energii w źródłach konwencjonalnych.

Potencjalne emisje wystąpią przede wszystkim na etapie budowy i będą związane z pracą maszyn oraz transportem elementów instalacji. Będą miały charakter krótkotrwały i lokalny.

Rozwój i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej na terenie Gminy Dłutów

Budowa i modernizacja kanalizacji będzie powodowała czasową emisję pyłów i spalin związanych z prowadzeniem wykopów, pracą maszyn oraz transportem materiałów.

Ze względu na liniowy charakter inwestycji emisje będą występowały lokalnie, w kolejnych miejscach prowadzenia robót, i będą miały charakter krótkotrwały.

Po zakończeniu prac funkcjonowanie kanalizacji nie będzie powodowało istotnych bezpośrednich emisji do powietrza. Pozytywny wpływ może wynikać z uporządkowania gospodarki ściekowej i ograniczenia potencjalnych źródeł uciążliwości zapachowych związanych z niewłaściwym gospodarowaniem ściekami.

Modernizacja oczyszczalni ścieków w Dłutowie

Na etapie modernizacji oczyszczalni możliwe będą emisje pyłów i spalin związane z prowadzeniem prac budowlanych oraz ruchem pojazdów.

Potencjalnym źródłem uciążliwości w fazie funkcjonowania oczyszczalni mogą być również emisje odorowe, których skala będzie zależała od zastosowanej technologii oraz sposobu prowadzenia gospodarki ściekowej i osadowej.

Jednocześnie modernizacja oczyszczalni może ograniczyć uciążliwości związane z funkcjonowaniem obiektu, jeżeli zastosowane rozwiązania technologiczne poprawią szczelność procesów i ograniczą emisje odorowe.

Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach nieskanalizowanych

Realizacja przydomowych oczyszczalni będzie powodowała niewielkie, krótkotrwałe emisje pyłów i spalin związane z robotami ziemnymi i transportem urządzeń.

W fazie funkcjonowania nie przewiduje się istotnej emisji zanieczyszczeń do powietrza. Prawidłowe funkcjonowanie instalacji może ograniczyć uciążliwości zapachowe związane z niewłaściwym gromadzeniem i odprowadzaniem ścieków.

Rozwój i modernizacja infrastruktury wodociągowej w celu zapewnienia bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę

Budowa i modernizacja sieci wodociągowej będzie wiązała się z czasową emisją spalin i pyłów z maszyn budowlanych oraz pojazdów transportowych.

Ze względu na liniowy charakter inwestycji oddziaływanie będzie lokalne i będzie występowało jedynie w okresie prowadzenia robót.

W fazie eksploatacji sama sieć wodociągowa nie będzie stanowiła istotnego źródła emisji zanieczyszczeń do powietrza. Pozytywne znaczenie może mieć natomiast modernizacja infrastruktury ograniczająca awarie i straty wody, a w przypadku zastosowania energooszczędnych urządzeń również ograniczenie zużycia energii.

Usuwanie wyrobów zawierających azbest

Usuwanie wyrobów zawierających azbest jest działaniem, które może mieć istotny pozytywny efekt środowiskowy, pod warunkiem prowadzenia prac zgodnie z wymaganiami dotyczącymi postępowania z materiałami zawierającymi azbest.

Podczas demontażu mogą wystąpić emisje włókien azbestowych, dlatego prace muszą być prowadzone w sposób ograniczający możliwość uwalniania włókien do powietrza. Istotne znaczenie ma właściwe zabezpieczenie materiałów, ich demontaż, pakowanie, transport i przekazanie do odpowiedniego zagospodarowania.

Po usunięciu wyrobów z budynków następuje trwałe ograniczenie potencjalnego źródła zanieczyszczenia, co należy ocenić jako pozytywny wpływ na jakość środowiska.

Rozwijanie systemu retencji oraz Wzmacnianie odporności Gminy na powodzie i podtopienia

Bezpośredni wpływ tych działań na jakość powietrza będzie niewielki. Na etapie realizacji urządzeń retencyjnych mogą wystąpić czasowe emisje pyłów i spalin związane z pracami ziemnymi i wykorzystaniem sprzętu budowlanego.

W fazie funkcjonowania rozwiązania retencyjne nie będą stanowiły istotnego źródła emisji do powietrza. Pośrednio zachowanie terenów zieleni, terenów podmokłych i naturalnych obszarów retencyjnych może korzystnie wpływać na lokalne warunki środowiskowe.

W przypadku rozwiązań opartych na zielonej i błękitno-zielonej infrastrukturze dodatkowym pozytywnym efektem może być zachowanie lub zwiększanie powierzchni roślinności, która pełni funkcję naturalnego elementu poprawiającego lokalne warunki aerosanitarne.

Klimat

Przygotowanie i porządkowanie terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą zgodnie z dokumentami planistycznymi

Przygotowanie terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą może wiązać się z czasowym zwiększeniem emisji gazów cieplarnianych, przede wszystkim w związku z pracą maszyn budowlanych, transportem materiałów oraz robotami ziemnymi.

W przypadku usuwania roślinności i ograniczania powierzchni biologicznie czynnej może również dojść do zmniejszenia lokalnego potencjału pochłaniania dwutlenku węgla.

Znaczenie dla klimatu będzie zależało przede wszystkim od sposobu zagospodarowania terenów. Ograniczanie zajęcia nowych, niezagospodarowanych terenów, wykorzystanie terenów już przekształconych oraz zachowanie istniejącej zieleni pozwoli ograniczyć negatywne oddziaływania.

Ważne jest również uwzględnienie odporności terenów inwestycyjnych na zmiany klimatu. Przy ich zagospodarowaniu należy uwzględniać możliwość występowania podtopień, okresowych niedoborów wody oraz wysokich temperatur. Korzystne będzie zachowanie powierzchni biologicznie czynnych, stosowanie rozwiązań zwiększających retencję wód opadowych oraz ograniczanie nadmiernego uszczelniania terenu.

Budowa, remont i bieżące utrzymanie dróg gminnych w celu poprawy dostępności i jakości infrastruktury drogowej

Budowa i remonty dróg będą powodowały czasową emisję gazów cieplarnianych związaną z pracą maszyn, transportem materiałów i prowadzeniem robót budowlanych. W przypadku budowy nowych dróg może również dochodzić do trwałego przekształcenia powierzchni terenu i ograniczenia powierzchni biologicznie czynnej.

W fazie funkcjonowania poprawa stanu technicznego dróg może przyczyniać się do sprawniejszego i bardziej płynnego ruchu pojazdów, co może ograniczać zużycie paliwa i emisję. Jednocześnie rozwój infrastruktury drogowej może zwiększać atrakcyjność transportu indywidualnego, dlatego efekt ten będzie zależny od lokalnych uwarunkowań komunikacyjnych.

Z punktu widzenia adaptacji do zmian klimatu istotne jest projektowanie dróg z uwzględnieniem występowania nawalnych opadów, podtopień, wysokich temperatur oraz okresów suszy. Korzystne będzie zapewnienie odpowiedniego odwodnienia, stosowanie rozwiązań retencyjnych oraz – w miarę możliwości – ograniczanie uszczelniania powierzchni.

Rozwój infrastruktury pieszej, w tym budowa i modernizacja chodników oraz przejść dla pieszych oraz Budowa ścieżek rowerowych zwiększających spójność i bezpieczeństwo systemu komunikacji lokalnej

Realizacja infrastruktury pieszej i rowerowej będzie wiązała się z niewielką, czasową emisją gazów cieplarnianych wynikającą z pracy sprzętu budowlanego i transportu materiałów.

Docelowo kierunek może mieć pozytywne znaczenie dla ograniczania zmian klimatu, ponieważ rozwój bezpiecznej infrastruktury dla ruchu pieszego i rowerowego może sprzyjać ograniczeniu wykorzystania samochodów, szczególnie w przypadku krótkich podróży lokalnych. W konsekwencji możliwe jest zmniejszenie zużycia paliw i emisji gazów cieplarnianych z transportu.

Istotne znaczenie adaptacyjne może mieć również odpowiednie projektowanie ciągów pieszych i rowerowych. Wprowadzanie zieleni, zacienienia oraz rozwiązań ograniczających nagrzewanie nawierzchni może poprawiać komfort użytkowania podczas fal upałów.

Rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego, w tym oświetlenia solarnego

Modernizacja oświetlenia może mieć pozytywny wpływ na klimat poprzez ograniczenie zużycia energii elektrycznej, szczególnie w przypadku zastosowania energooszczędnych opraw. Jeszcze większy efekt może być związany z wykorzystaniem oświetlenia solarnego, które pozwala ograniczyć zapotrzebowanie na energię dostarczaną z sieci.

Na etapie realizacji wystąpią niewielkie emisje związane z transportem i montażem urządzeń, jednak będą one krótkotrwałe i lokalne.

Budowa i modernizacja miejsc rekreacji, w tym placów zabaw, boisk i słowni zewnętrznych

Realizacja obiektów rekreacyjnych może powodować krótkotrwałe emisje gazów cieplarnianych związane z pracą maszyn budowlanych i transportem materiałów.

Wpływ na klimat będzie w dużej mierze zależał od sposobu zagospodarowania terenów. Szczególnie korzystne będzie zachowanie istniejącej zieleni oraz wprowadzanie nowych

nasadzeń. Zieleń może ograniczać lokalne nagrzewanie powierzchni, zapewniać zacienienie i poprawiać mikroklimat przestrzeni rekreacyjnych.

Odpowiednie zagospodarowanie terenów rekreacyjnych może zatem zwiększać lokalną odporność na fale upałów, szczególnie jeżeli zamiast całkowitego utwardzenia terenu zastosowane zostaną rozwiązania zachowujące powierzchnie biologicznie czynne.

Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego Gminy

Prace remontowe i konserwatorskie mogą powodować niewielką, czasową emisję gazów cieplarnianych związaną z transportem materiałów i pracą sprzętu.

Pozytywnie należy ocenić działania polegające na utrzymaniu i wykorzystaniu istniejącej substancji budowlanej, ponieważ pozwalają ograniczyć konieczność rozbiórki istniejących obiektów i realizacji nowych budynków, a tym samym związane z tym zużycie materiałów i energii.

W przypadku modernizacji obiektów zabytkowych korzystne będzie również stosowanie rozwiązań poprawiających ich efektywność energetyczną, z uwzględnieniem wymogów ochrony konserwatorskiej.

Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej

Budowa nowych budynków będzie wiązała się z emisją gazów cieplarnianych wynikającą z produkcji i transportu materiałów budowlanych, pracy maszyn oraz transportu.

W przypadku modernizacji istniejących obiektów oddziaływania będą zazwyczaj mniejsze. Jednocześnie modernizacja może umożliwić poprawę charakterystyki energetycznej budynków, co w okresie eksploatacji przełoży się na zmniejszenie zapotrzebowania na energię i ograniczenie emisji.

W przypadku nowych budynków korzystne będzie stosowanie standardów energooszczędnych, OZE, efektywnych systemów ogrzewania i chłodzenia oraz rozwiązań ograniczających przegrzewanie budynków podczas fal upałów.

Zagospodarowanie przestrzeni publicznych oraz obiektów użyteczności publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami

Prace związane z przebudową przestrzeni publicznych mogą powodować niewielkie emisje gazów cieplarnianych na etapie realizacji.

Z punktu widzenia klimatu istotne będzie ograniczanie nadmiernego uszczelniania powierzchni oraz zachowanie i rozwijanie zieleni. Drzewa i krzewy mogą ograniczać nagrzewanie przestrzeni publicznych, zapewniać zacienienie oraz poprawiać lokalne warunki termiczne.

Wprowadzanie rozwiązań takich jak nawierzchnie przepuszczalne, zieleń, drzewa dające cień czy rozwiązania retencyjne może zwiększać odporność przestrzeni publicznych na fale upałów i intensywne opady.

Realizacja działań termomodernizacyjnych

Termomodernizacja należy do najważniejszych kierunków Strategii z punktu widzenia ograniczania zmian klimatu.

Ograniczenie strat ciepła w budynkach prowadzi do zmniejszenia zapotrzebowania na energię, a tym samym – w zależności od źródła energii – do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. Pozytywny efekt będzie miał charakter długoterminowy i będzie utrzymywał się przez cały okres użytkowania zmodernizowanych budynków.

Termomodernizacja może również zwiększać odporność budynków na zmiany klimatu, m.in. poprzez poprawę komfortu cieplnego i ograniczenie podatności obiektów na skutki ekstremalnych temperatur.

Na etapie realizacji możliwe będą niewielkie emisje związane z pracą sprzętu i transportem materiałów, jednak będą one krótkotrwałe i nie będą równoważyły długoterminowych korzyści.

Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy

Rozwój OZE będzie miał bezpośrednio pozytywny wpływ na ograniczanie zmian klimatu poprzez zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych i ograniczenie wykorzystania paliw kopalnych.

W zależności od rodzaju i skali instalacji mogą wystąpić lokalne oddziaływania na etapie budowy, jednak w fazie eksploatacji instalacje wykorzystujące energię słoneczną nie będą generować bezpośrednich emisji gazów cieplarnianych związanych z produkcją energii.

Należy jednak uwzględnić odporność instalacji OZE na ekstremalne zjawiska pogodowe, w tym silne wiatry, intensywne opady, wysokie temperatury i susze.

Rozwój i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej na terenie Gminy Dłutów

Budowa kanalizacji będzie powodowała czasową emisję gazów cieplarnianych związaną z pracą maszyn i transportem materiałów.

W fazie funkcjonowania infrastruktura kanalizacyjna nie będzie stanowiła istotnego źródła emisji. Znaczenie kierunku dla adaptacji do zmian klimatu może być natomiast związane z uporządkowaniem gospodarki wodno-ściekowej i możliwością lepszego zarządzania wodami w warunkach występowania ekstremalnych opadów.

Przy projektowaniu kanalizacji należy uwzględnić możliwość występowania intensywnych opadów i przeciążenia systemów odprowadzania wód, a także dążyć do łączenia infrastruktury technicznej z rozwiązaniami retencyjnymi.

Modernizacja oczyszczalni ścieków w Dłutowie

Modernizacja oczyszczalni może powodować krótkotrwałe emisje związane z prowadzeniem prac budowlanych i transportem.

W fazie eksploatacji znaczenie dla klimatu będzie zależało od zastosowanej technologii i energochłonności procesów oczyszczania. Zastosowanie nowoczesnych, energooszczędnych urządzeń może ograniczyć zużycie energii i związane z nim emisje pośrednie.

Istotne będzie również zapewnienie odporności infrastruktury oczyszczalni na ekstremalne zjawiska pogodowe, w szczególności intensywne opady i okresy wysokich temperatur.

Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach nieskanalizowanych

Realizacja przydomowych oczyszczalni będzie wiązała się z niewielkimi emisjami gazów cieplarnianych podczas prac ziemnych i transportu.

W fazie eksploatacji wpływ będzie zależał od zastosowanej technologii i zapotrzebowania urządzeń na energię. Rozwiązania niewymagające intensywnego wykorzystania energii mogą ograniczać pośrednie emisje.

Istotne jest również prawidłowe dostosowanie instalacji do lokalnych warunków, aby zachować ich sprawność podczas okresów suszy, intensywnych opadów i wahań poziomu wód gruntowych.

Rozwój i modernizacja infrastruktury wodociągowej w celu zapewnienia bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę

Budowa i modernizacja sieci wodociągowej będzie powodowała czasowe emisje związane z pracą maszyn i transportem materiałów.

Z punktu widzenia adaptacji do zmian klimatu kierunek ma jednak istotne znaczenie pozytywne. Zmiany klimatu mogą zwiększać ryzyko występowania okresów suszy i niedoborów wody, dlatego poprawa niezawodności systemu wodociągowego zwiększa odporność Gminy na te zjawiska.

Korzystne będzie ograniczanie strat wody w sieci, stosowanie energooszczędnych urządzeń oraz racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi.

Usuwanie wyrobów zawierających azbest

Usuwanie azbestu będzie powodowało niewielkie emisje gazów cieplarnianych związane z pracą sprzętu i transportem materiałów. Będą one jednak krótkotrwałe.

Bezpośredni wpływ tego kierunku na ograniczanie zmian klimatu będzie niewielki. Pozytywne znaczenie może mieć natomiast połączenie usuwania azbestu z termomodernizacją budynków. W takim przypadku działanie może jednocześnie przyczyniać się do poprawy efektywności energetycznej i ograniczenia emisji.

Rozwijanie systemu retencji oraz Wzmacnianie odporności Gminy na powodzie i podtopienia

Rozwój retencji, szczególnie poprzez wykorzystanie naturalnych zdolności retencyjnych terenu oraz rozwiązań błękitno-zielonej infrastruktury, może ograniczać skutki intensywnych opadów, podtopień i powodzi. Jednocześnie zatrzymywanie wody w środowisku może poprawiać odporność terenów na okresowe susze.

Korzystne będzie zachowanie i odtwarzanie terenów podmokłych, dolin rzecznych, naturalnych obniżen terenu, zbiorników retencyjnych oraz innych elementów zwiększających retencję. Zieleń towarzysząca rozwiązaniom retencyjnym może dodatkowo ograniczać lokalne nagrzewanie i poprawiać mikroklimat.

Na etapie realizacji urządzeń technicznych mogą wystąpić czasowe emisje związane z pracami ziemnymi i transportem. W przypadku nadmiernie technicznego podejścia do retencji możliwe są również negatywne oddziaływania środowiskowe, dlatego w pierwszej kolejności należy wykorzystywać naturalne i półnaturalne sposoby zatrzymywania wody.

Wody powierzchniowe i podziemne

Przygotowanie i porządkowanie terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą zgodnie z dokumentami planistycznymi

Przygotowanie terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą może wiązać się z przekształceniem powierzchni terenu, prowadzeniem robót ziemnych oraz zwiększeniem powierzchni uszczelnionych. Może to prowadzić do zwiększenia odpływu powierzchniowego i ograniczenia naturalnej infiltracji wód opadowych do gruntu. Na etapie realizacji istnieje również ryzyko przedostania się do gruntu i wód substancji ropopochodnych z maszyn budowlanych.

Skala oddziaływania będzie zależała od sposobu zagospodarowania poszczególnych terenów. Szczególnie istotne jest zachowanie istniejących cieków, rowów, obniżen terenowych i innych elementów systemu hydrologicznego oraz ograniczenie niepotrzebnego uszczelniania powierzchni.

W przypadku terenów przeznaczonych pod działalność mogącą powodować emisje lub wytwarzanie ścieków wpływ na wody będzie zależał od rodzaju przyszłej działalności.

Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko będą wymagały odpowiedniej oceny na etapie ich przygotowania.

Budowa, remont i bieżące utrzymanie dróg gminnych w celu poprawy dostępności i jakości infrastruktury drogowej

Budowa dróg może prowadzić do zwiększenia powierzchni uszczelnionych, a tym samym do wzrostu odpływu powierzchniowego i ograniczenia infiltracji wód opadowych. W przypadku niewłaściwego zaprojektowania odwodnienia może również dochodzić do lokalnych podtopień lub koncentracji odpływu.

Na etapie budowy istnieje ryzyko zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych substancjami ropopochodnymi, zawiesiną oraz innymi zanieczyszczeniami związanymi z prowadzeniem robót.

Jednocześnie modernizacja istniejących dróg może umożliwić uporządkowanie systemu odwodnienia i ograniczenie niekontrolowanego odpływu wód. Istotne jest stosowanie rozwiązań pozwalających na retencjonowanie i, tam gdzie jest to możliwe, infiltrację wód opadowych.

Rozwój infrastruktury pieszej, w tym budowa i modernizacja chodników oraz przejść dla pieszych oraz Budowa ścieżek rowerowych zwiększających spójność i bezpieczeństwo systemu komunikacji lokalnej

Budowa chodników i ścieżek rowerowych może wiązać się z niewielkim zwiększeniem powierzchni uszczelnionych. W zależności od zastosowanych nawierzchni może to ograniczać infiltrację wód opadowych i zwiększać ich odpływ powierzchniowy.

Oddziaływanie będzie jednak na ogół niewielkie ze względu na stosunkowo małą skalę tego typu inwestycji. Szczególnie korzystne będzie stosowanie nawierzchni przepuszczalnych lub półprzepuszczalnych oraz kierowanie wód opadowych na tereny zielone.

Na etapie realizacji może wystąpić krótkotrwałe ryzyko zanieczyszczenia wód związane z pracą sprzętu budowlanego.

Rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego, w tym oświetlenia solarnego

Realizacja oświetlenia ulicznego nie będzie co do zasady powodowała istotnych zmian w stosunkach wodnych. Prace związane z montażem słupów i urządzeń mogą jednak lokalnie ingerować w powierzchnię terenu.

Na etapie realizacji należy zabezpieczyć teren przed możliwością przedostania się substancji ropopochodnych z maszyn do gruntu i wód.

W fazie funkcjonowania oświetlenie nie powinno stanowić istotnego źródła oddziaływania na wody powierzchniowe ani podziemne.

Budowa i modernizacja miejsc rekreacji, w tym placów zabaw, boisk i słowni zewnętrznych

Realizacja miejsc rekreacji może wiązać się z lokalnym zwiększeniem powierzchni utwardzonych, a tym samym ograniczeniem infiltracji wód opadowych. Skala tego oddziaływania będzie jednak zazwyczaj niewielka.

Negatywne oddziaływanie można ograniczyć poprzez zachowanie terenów biologicznie czynnych, stosowanie przepuszczalnych nawierzchni oraz zagospodarowanie wód opadowych w miejscu ich powstawania.

Wprowadzanie zieleni i rozwiązań retencyjnych w obrębie terenów rekreacyjnych może mieć pozytywny wpływ na lokalny obieg wody, zwiększając infiltrację i ograniczając odpływ powierzchniowy.

Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego Gminy

Prace związane z ochroną i modernizacją obiektów dziedzictwa kulturowego mogą powodować krótkotrwałą ingerencję w powierzchnię terenu i niewielkie ryzyko zanieczyszczenia gruntu lub wód podczas prowadzenia robót.

W przypadku prac prowadzonych w istniejącej zabudowie wpływ na stosunki wodne będzie zazwyczaj niewielki. Wykorzystanie istniejącej substancji budowlanej może dodatkowo ograniczać konieczność zajmowania nowych terenów.

Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej

Budowa nowych obiektów może powodować zwiększenie powierzchni uszczelnionych i związane z tym ograniczenie infiltracji wód opadowych. W przypadku niewłaściwego zagospodarowania wód może również dochodzić do zwiększenia odpływu powierzchniowego.

Na etapie budowy wystąpi potencjalne ryzyko zanieczyszczenia wód substancjami ropopochodnymi oraz zawiesiną.

Negatywny wpływ można ograniczyć poprzez zachowanie powierzchni biologicznie czynnych, stosowanie nawierzchni przepuszczalnych oraz zagospodarowanie wód opadowych na terenie nieruchomości, np. poprzez zbiorniki retencyjne, ogrody deszczowe lub infiltrację.

Zagospodarowanie przestrzeni publicznych oraz obiektów użyteczności publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami

Realizacja kierunku będzie koncentrowała się przede wszystkim na poprawie dostępności architektonicznej istniejących przestrzeni publicznych i obiektów użyteczności publicznej, m.in. poprzez likwidację barier architektonicznych, dostosowanie ciągów pieszych, dojść, wejść, pochylni, miejsc postojowych oraz innych elementów zagospodarowania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Z punktu widzenia wód powierzchniowych i podziemnych działania te co do zasady nie będą powodować istotnych negatywnych oddziaływań. Prace będą prowadzone przede wszystkim w obrębie istniejących, zagospodarowanych przestrzeni, dlatego nie powinny wiązać się ze znaczącym zajmowaniem nowych terenów ani istotną ingerencją w stosunki wodne. Ewentualne wykonanie lub przebudowa nawierzchni, pochylni czy dojść może powodować lokalne zwiększenie powierzchni utwardzonych, a tym samym ograniczenie infiltracji wód opadowych, jednak skala tego zjawiska będzie niewielka.

Na etapie realizacji możliwe są krótkotrwałe oddziaływania związane z prowadzeniem robót budowlanych, w tym ryzyko przedostania się do gruntu lub wód substancji ropopochodnych z maszyn i urządzeń. Oddziaływania te będą miały charakter lokalny

i mogą zostać ograniczone poprzez właściwą organizację prac oraz zabezpieczenie materiałów i sprzętu.

Jednocześnie przy przebudowie przestrzeni publicznych możliwe jest zastosowanie rozwiązań sprzyjających retencji i infiltracji wód opadowych, np. przepuszczalnych nawierzchni na ciągach pieszych i miejscach postojowych, powierzchni biologicznie czynnych czy rozwiązań umożliwiających zagospodarowanie wód opadowych w miejscu ich powstawania. Pozwoli to ograniczyć zwiększenie odpływu powierzchniowego związane z realizacją inwestycji.

Realizacja działań termomodernizacyjnych

Termomodernizacja istniejących budynków będzie miała na ogół neutralny wpływ na wody powierzchniowe i podziemne.

Prace mogą powodować niewielkie, czasowe ryzyko zanieczyszczenia gruntu lub wód w przypadku niewłaściwego magazynowania materiałów i substancji wykorzystywanych podczas robót.

Ze względu na prowadzenie prac przede wszystkim w obrębie istniejącej zabudowy nie przewiduje się istotnej ingerencji w stosunki wodne ani zwiększenia powierzchni uszczelnionych.

Ewentualne negatywne oddziaływania mogą zostać ograniczone poprzez odpowiednią lokalizację, rozwiązania projektowe, techniczne i organizacyjne.

Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy

Wpływ instalacji OZE na wody będzie zależał od ich rodzaju i skali. W przypadku instalacji fotowoltaicznych na istniejących budynkach oddziaływanie będzie zazwyczaj niewielkie.

W przypadku większych instalacji lokalizowanych na powierzchni terenu istotne będzie ograniczenie przekształcenia powierzchni i zachowanie naturalnych warunków infiltracji. Należy również odpowiednio gospodarować wodami opadowymi spływającymi z powierzchni instalacji.

Na etapie budowy może wystąpić krótkotrwałe ryzyko zanieczyszczenia wód w związku z pracą sprzętu.

Rozwój i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej na terenie Gminy Dłutów

Jest to kierunek o bardzo istotnym pozytywnym znaczeniu dla ochrony wód powierzchniowych i podziemnych.

Rozbudowa kanalizacji ogranicza ryzyko niekontrolowanego odprowadzania ścieków do gruntu, wód powierzchniowych oraz wód podziemnych. Uporządkowanie gospodarki ściekowej przyczynia się do ograniczenia dopływu zanieczyszczeń, w tym substancji biogennych i organicznych, do środowiska wodnego.

Na etapie budowy wystąpią czasowe oddziaływania związane z wykopami i pracą maszyn, w tym potencjalne ryzyko zanieczyszczenia wód. Właściwa organizacja robót pozwoli ograniczyć to ryzyko.

Modernizacja oczyszczalni ścieków w Dłutowie

Modernizacja oczyszczalni będzie miała istotne znaczenie dla ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, szczególnie jeżeli pozwoli na zwiększenie efektywności procesów oczyszczania ścieków.

Poprawa parametrów oczyszczania ogranicza ilość zanieczyszczeń odprowadzanych wraz ze ściekami oczyszczonymi do odbiornika, co może korzystnie wpływać na jego stan ekologiczny i chemiczny.

Na etapie realizacji należy uwzględnić ryzyko czasowego oddziaływania na środowisko wodne, w szczególności związane z prowadzeniem prac w obrębie istniejącej infrastruktury.

Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach nieskanalizowanych

Budowa przydomowych oczyszczalni może mieć pozytywny wpływ na ochronę wód, pod warunkiem prawidłowego doboru technologii, lokalizacji i eksploatacji instalacji.

Oczyszczanie ścieków w miejscu ich powstawania ogranicza ryzyko ich niekontrolowanego odprowadzania do środowiska. Szczególne znaczenie będzie miało odpowiednie zabezpieczenie przed zanieczyszczeniem wód podziemnych, zwłaszcza na terenach o wysokiej przepuszczalności gruntów lub płytkim zaleganiu zwierciadła wód podziemnych.

Na etapie realizacji możliwe są niewielkie i krótkotrwałe oddziaływania związane z robotami ziemnymi.

Rozwój i modernizacja infrastruktury wodociągowej w celu zapewnienia bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę

Kierunek ten będzie miał pozytywne znaczenie przede wszystkim dla zasobów wód podziemnych i bezpieczeństwa gospodarowania wodą.

Modernizacja sieci może ograniczać straty wody wynikające z awarii i nieszczelności, a tym samym przyczyniać się do bardziej racjonalnego wykorzystania zasobów wodnych.

Na etapie realizacji mogą wystąpić czasowe ingerencje w powierzchnię terenu i ryzyko zanieczyszczenia wód.

Ewentualne negatywne oddziaływania mogą zostać ograniczone poprzez odpowiednią lokalizację, rozwiązania projektowe, techniczne i organizacyjne.

Istotne będzie również dostosowanie infrastruktury do okresów suszy i potencjalnych zmian dostępności zasobów wodnych.

Usuwanie wyrobów zawierających azbest

Potencjalne zagrożenie może powstać w przypadku niewłaściwego magazynowania lub transportowania materiałów zawierających azbest, dlatego odpady powinny być odpowiednio zabezpieczone i przekazane do uprawnionych podmiotów.

W fazie realizacji może wystąpić jedynie niewielkie i krótkotrwałe ryzyko zanieczyszczenia terenu i wód związane z prowadzeniem prac.

Ewentualne negatywne oddziaływania mogą zostać ograniczone poprzez odpowiednią lokalizację, rozwiązania projektowe, techniczne i organizacyjne.

Rozwijanie systemu retencji oraz Wzmacnianie odporności Gminy na powódzie i podtopienia

Jest to jeden z najważniejszych kierunków pozytywnie oddziałujących na wody powierzchniowe i podziemne.

Rozwój retencji pozwala ograniczać gwałtowny odpływ wód opadowych, zmniejszać ryzyko podtopień i powodzi oraz zwiększać ilość wody zatrzymywanej w środowisku. W zależności od zastosowanych rozwiązań może również sprzyjać infiltracji i zasilaniu zasobów wód podziemnych.

Szczególnie korzystne będą rozwiązania oparte na naturalnej i małej retencji, takie jak zachowanie mokradł i naturalnych zagłębień terenu, renaturyzacja cieków, zwiększanie powierzchni terenów zielonych, ogrody deszczowe, niecki retencyjne czy zbiorniki retencyjne.

Należy przy tym unikać rozwiązań powodujących niekontrolowane przemieszczenie zanieczyszczonych wód do gruntu lub cieków.

Na etapie realizacji urządzeń retencyjnych mogą wystąpić czasowe oddziaływania związane z robotami ziemnymi, natomiast w fazie funkcjonowania kierunek będzie miał zdecydowanie pozytywny wpływ na gospodarkę wodną Gminy.

W kolejnej tabeli przeanalizowano wpływ realizacji Strategii na możliwość nieosiągnięcia celów środowiskowych.

Tabela 7 Oddziaływanie realizacji Strategii na Jednolite Części Wód Powierzchniowych

kod JCWP	nazwa JCWP	stan/potencjał			potencjalne oddziaływania strategii	sposób ograniczenia oddziaływania	możliwość osiągnięcia celów środowiskowych
		ekologiczny	chemiczny	wód			
RW600009182869	Pałusznica	słaby stan	poniżej dobrego	zły	Realizacja Strategii może wiązać się z potencjalnym oddziaływaniem na stosunki wodne i jakość wód, przede wszystkim w związku z rozwojem terenów zabudowanych i gospodarczych, budową i modernizacją dróg oraz infrastruktury technicznej. Jednocześnie rozwój kanalizacji, modernizacja oczyszczalni ścieków, budowa przydomowych oczyszczalni oraz rozwój systemu	Ograniczanie uszczelniania powierzchni, właściwe odwodnienie terenów, stosowanie rozwiązań retencyjnych, prawidłowe prowadzenie robót w sąsiedztwie cieków, rozwój i modernizacja kanalizacji oraz zapewnienie prawidłowego funkcjonowania oczyszczalni ścieków i przydomowych oczyszczalni.	Osiągnięcie celów środowiskowych jest możliwe, przy założeniu prawidłowej realizacji działań ochronnych i ograniczających presję na wody oraz zgodności przedsięwzięć z wymaganiami ochrony wód.

kod JCWP	nazwa JCWP	stan/potencjał			potencjalne oddziaływania strategii	sposób ograniczenia oddziaływania	możliwość osiągnięcia celów środowiskowych
		ekologiczny	chemiczny	wód			
					retencji będą ograniczać presję na wody.		
RW600010182853	Grabia do Dłutówki	umiarkowany stan	poniżej dobrego	zły	Potencjalne oddziaływania mogą być związane przede wszystkim z przekształcaniem powierzchni terenu, wzrostem powierzchni uszczelnionych, pracami budowlanymi oraz rozwojem infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. Istotne znaczenie będzie miało ograniczenie doływu	Ograniczenie powierzchni uszczelnionych i maksymalne zachowanie infiltracji wód opadowych, stosowanie retencji i zagospodarowania wód opadowych w miejscu ich powstawania, zabezpieczenie cieków przed zanieczyszczeniami i w trakcie robót, prawidłowa gospodarka ściekowa oraz	Osiągnięcie celów środowiskowych jest możliwe, jednak wymaga konsekwentnego ograniczania presji związanych z urbanizacją, infrastrukturą komunikacyjną i gospodarką ściekową.

kod JCWP	nazwa JCWP	stan/potencjał			potencjalne oddziaływania strategii	sposób ograniczenia oddziaływania	możliwość osiągnięcia celów środowiskowych
		ekologiczny	chemiczny	wód			
					zanieczyszczeń wraz ze spływem powierzchniowym. Pozytywny wpływ może mieć rozwój kanalizacji, modernizacja oczyszczalni oraz działania retencyjne.	ograniczenie spływu zanieczyszczeń z terenów komunikacyjnych.	
RW600010183229	Dobrzyńka	umiarkowany potencjał	brak danych	zły	Potencjalne oddziaływania mogą wynikać z rozwoju zabudowy i terenów gospodarczych, budowy i modernizacji dróg, zwiększenia powierzchni uszczelnionych oraz prowadzenia	Zapewnienie prawidłowego odprowadzania i oczyszczania ścieków, rozwój kanalizacji na terenach wskazanych do jej objęcia, prawidłowa eksploatacja przydomowych oczyszczalni, ograniczanie	Osiągnięcie celów środowiskowych jest możliwe, pod warunkiem ograniczania presji wynikających z zagospodarowania terenu i zapewnienia właściwej gospodarki wodno-ściekowej.

kod JCWP	nazwa JCWP	stan/potencjał			potencjalne oddziaływania strategii	sposób ograniczenia oddziaływania	możliwość osiągnięcia celów środowiskowych
		ekologiczny	chemiczny	wód			
					prac ziemnych. Ryzyko presji na jakość wód może być związane również z niewłaściwym odprowadzaniem ścieków i wód opadowych. Jednocześnie rozwój kanalizacji, modernizacja oczyszczalni, przydomowe oczyszczalnie i retencja mogą przyczyniać się do ograniczenia presji.	uszczelniania powierzchni, retencjonowanie wód opadowych oraz stosowanie zabezpieczeń podczas robót budowlanych prowadzonych w pobliżu cieków.	
RW600011182873	Grabia od Dłutówki	słaby stan	dobry	zły	Potencjalne oddziaływania Strategii mogą być związane z	Ograniczanie uszczelniania powierzchni, zagospodarowanie	Osiągnięcie celów środowiskowych jest możliwe, a realizacja działań

kod JCWP	nazwa JCWP	stan/potencjał			potencjalne oddziaływania strategii	sposób ograniczenia oddziaływania	możliwość osiągnięcia celów środowiskowych
		ekologiczny	chemiczny	wód			
	do Doptwu z Anielina				rozwojem infrastruktury drogowej i technicznej, przygotowaniem terenów pod działalność gospodarczą oraz zwiększeniem powierzchni zabudowanych i uszczelnionych. Szczególne znaczenie może mieć ograniczenie spływu powierzchniowego z terenów zurbanizowanych i komunikacyjnych. Pozytywnie na stan wód mogą wpływać działania dotyczące	i retencjonowanie wód opadowych, właściwe zabezpieczenie cieków podczas robót, ograniczenie spływu zanieczyszczeń z terenów zabudowanych i dróg, rozwój kanalizacji oraz zapewnienie prawidłowego oczyszczania ścieków.	związanych z gospodarką ściekową i retencją może wspierać poprawę stanu wód.

kod JCWP	nazwa JCWP	stan/potencjał			potencjalne oddziaływania strategii	sposób ograniczenia oddziaływania	możliwość osiągnięcia celów środowiskowych
		ekologiczny	chemiczny	wód			
					kanalizacji, oczyszczania ścieków oraz retencji.		

Źródło: opracowanie własne

Tabela 8 Oddziaływanie realizacji Strategii na Jednolite Części Wód Podziemnych

kod JCWPd	stan		status	potencjalne oddziaływania Strategii	sposób ograniczenia oddziaływania	możliwość osiągnięcia celów środowiskowych
	Chemiczny	ilościowy				
GW600072	Dobry	Dobry	dobry stan	Realizacja Strategii może wiązać się z potencjalną presją na jakość i zasoby wód podziemnych, przede wszystkim w związku z rozwojem terenów zabudowanych i gospodarczych, zwiększeniem powierzchni powierzchni uszczelnionych oraz	Zapewnienie prawidłowego odprowadzania i oczyszczania ścieków, właściwa eksploatacja sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni, prawidłowe funkcjonowanie przydomowych oczyszczalni, ograniczanie	Osiągnięcie celów środowiskowych jest możliwe, przy założeniu prawidłowej realizacji działań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej oraz stosowania rozwiązań ograniczających presję na wody podziemne.

kod JCWPd	stan		status	potencjalne oddziaływania Strategii	sposób ograniczenia oddziaływania	możliwość osiągnięcia celów środowiskowych
	Chemiczny	ilościowy				
				przewodzeniem prac budowlanych. Potencjalne ryzyko dla jakości wód może wynikać również z niewłaściwego gospodarowania ściekami. Jednocześnie rozwój i modernizacja kanalizacji, modernizacja oczyszczalni ścieków oraz budowa przydomowych oczyszczalni będą ograniczać możliwość przedostawania się zanieczyszczeń do gruntu i wód podziemnych. Rozwój systemu retencji może natomiast sprzyjać zachowaniu naturalnego obiegu wody i ograniczać negatywne	nadmiernego uszczelniania powierzchni oraz stosowanie rozwiązań umożliwiających infiltrację i retencjonowanie wód opadowych. Podczas robót budowlanych należy zabezpieczać grunt przed przedostawaniem się substancji mogących zanieczyścić środowisko gruntowo-wodne.	

kod JCWPd	stan		status	potencjalne oddziaływania Strategii	sposób ograniczenia oddziaływania	możliwość osiągnięcia celów środowiskowych
	Chemiczny	ilościowy				
				skutki uszczelniania powierzchni.		
GW600083	Dobry	Słaby	słaby stan	Ze względu na słaby stan ilościowy JCWPd szczególne znaczenie może mieć ograniczanie działań zwiększających presję na zasoby wód podziemnych. Potencjalne oddziaływania Strategii mogą być związane przede wszystkim z rozwojem terenów zabudowanych i gospodarczych, zwiększeniem powierzchni uszczelnionych oraz rozwojem infrastruktury wodociągowej, który może wiązać się ze wzrostem zapotrzebowania na wodę. Potencjalne	Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, ograniczanie strat wody w sieci wodociągowej, ograniczanie nadmiernego poboru wód, rozwój retencji i rozwiązań zwiększających infiltrację wód opadowych, a także zapewnienie prawidłowego oczyszczania i odprowadzania ścieków. W przypadku przydomowych oczyszczalni konieczne jest ich właściwe zaprojektowanie, wykonanie i eksploatacja, z	Osiągnięcie celów środowiskowych jest możliwe, jednak wymaga szczególnej dbałości o ochronę zasobów ilościowych JCWPd, w tym ograniczania poboru wód, strat wody i nadmiernego uszczelniania powierzchni oraz zapewnienia właściwej gospodarki ściekowej.

kod JCWPd	stan		status	potencjalne oddziaływania Strategii	sposób ograniczenia oddziaływania	możliwość osiągnięcia celów środowiskowych
	Chemiczny	ilościowy				
				zagrożenie dla stanu chemicznego może wynikać z niewłaściwego gospodarowania ściekami i zanieczyszczeń przedostających się do gruntu. Pozytywnie należy ocenić rozwój kanalizacji, modernizację oczyszczalni i przydomowe oczyszczalnie ścieków, które ograniczają ryzyko zanieczyszczenia wód podziemnych.	uwzględnieniem lokalnych warunków gruntowo-wodnych.	

Podsumowując, ze względu na poziom szczegółowości Strategii, nie zidentyfikowano kierunków działań, których realizacja mogłaby prowadzić do pogorszenia stanu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych i Podziemnych albo uniemożliwić osiągnięcie ich celów środowiskowych. Jednocześnie należy wskazać, że potencjalne oddziaływania na wody mogą wystąpić w szczególności w związku ze zwiększeniem powierzchni uszczelnionych, rozwojem terenów inwestycyjnych, realizacją infrastruktury, ingerencją w ciek i urządzenia wodne oraz niewłaściwe zaprojektowanymi przedsięwzięciami z zakresu retencji. Ograniczenie przedmiotowych ryzyk może zostać ograniczone przez właściwy dobór lokalizacji inwestycji, ochronę cieków i ich stref przybrzeżnych, prawidłowe gospodarowanie wodami opadowymi i ściekami, ograniczanie uszczelniania powierzchni oraz stosowanie rozwiązań retencyjnych. Należy zaznaczyć, że szczegółowa weryfikacja wpływu konkretnych przedsięwzięć na cele środowiskowe poszczególnych Jednolitych Części Wód będzie następować na kolejnych etapach przygotowania inwestycji.

Surowce naturalne

Nie przewiduje się możliwości wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na surowce naturalne w związku z realizacją postanowień projektowanego dokumentu Strategii. Zapisy dokumentu nie dotyczą bezpośrednio eksploatacji złóż zlokalizowanych na obszarze Gminy Dłutów.

Powierzchnia ziemi i gleby

Przygotowanie i porządkowanie terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą zgodnie z dokumentami planistycznymi

Realizacja tego kierunku może wiązać się z bezpośrednim przekształceniem powierzchni ziemi, w tym prowadzeniem prac ziemnych, niwelacją terenu, usuwaniem wierzchniej warstwy gleby oraz zwiększeniem powierzchni zabudowanych i utwardzonych. W przypadku zagospodarowania nowych terenów może dojść do trwałego wyłączenia części gleb z użytkowania biologicznego.

Na etapie realizacji wystąpi również ryzyko zanieczyszczenia gleby substancjami ropopochodnymi lub innymi substancjami wykorzystywanymi podczas prac budowlanych.

Negatywne oddziaływanie można ograniczać poprzez wykorzystywanie w pierwszej kolejności terenów już przekształconych, ograniczanie zakresu niwelacji, ochronę i właściwe zagospodarowanie warstwy próchnicznej gleby oraz ograniczenie powierzchni uszczelnianych. Szczególne znaczenie będzie miała lokalizacja przedsięwzięć zgodnie z dokumentami planistycznymi i uwarunkowaniami środowiskowymi.

Budowa, remont i bieżące utrzymanie dróg gminnych w celu poprawy dostępności i jakości infrastruktury drogowej

Budowa nowych dróg może powodować trwałe przekształcenie powierzchni ziemi, związane z wykonaniem nasypów, wykopów, podbudowy i nawierzchni. Następstwem może być również trwałe uszczelnienie części terenu oraz ograniczenie jego funkcji biologicznych.

Na etapie realizacji możliwe jest przemieszczanie mas ziemnych, zagęszczanie gleby oraz jej degradacja w wyniku przejazdu ciężkiego sprzętu poza wyznaczonymi trasami. Istnieje także ryzyko zanieczyszczenia gleby substancjami ropopochodnymi.

W przypadku remontów i bieżącego utrzymania istniejącej infrastruktury skala oddziaływania będzie znacznie mniejsza, ponieważ prace prowadzone będą przede wszystkim w obrębie już przekształconych terenów.

Rozwój infrastruktury pieszej, w tym budowa i modernizacja chodników oraz przejść dla pieszych oraz Budowa ścieżek rowerowych zwiększających spójność i bezpieczeństwo systemu komunikacji lokalnej

Realizacja chodników i ścieżek rowerowych może wiązać się z lokalnym przekształceniem powierzchni ziemi, wykonaniem wykopów oraz usunięciem części wierzchniej warstwy gleby. W przypadku budowy nowych ciągów może również dojść do niewielkiego zwiększenia powierzchni utwardzonych.

Oddziaływanie będzie jednak zazwyczaj ograniczone przestrzennie. Jego skalę można zmniejszyć poprzez prowadzenie tras w obrębie istniejących pasów drogowych i terenów już przekształconych, ograniczenie szerokości pasa robót oraz zabezpieczenie gleby przed zanieczyszczeniem i nadmiernym zagęszczeniem.

Rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego, w tym oświetlenia solarnego

Montaż oświetlenia będzie wymagał lokalnych wykopów i wykonania fundamentów pod słupy, co może powodować niewielkie przekształcenia powierzchni ziemi.

Ze względu na punktowy charakter prac i możliwość prowadzenia ich w obrębie istniejących pasów drogowych wpływ na gleby będzie ograniczony. Istnieje krótkotrwałe ryzyko zanieczyszczenia gruntu podczas prowadzenia robót, przede wszystkim w wyniku awarii sprzętu.

Budowa i modernizacja miejsc rekreacji, w tym placów zabaw, boisk i słowni zewnętrznych

Realizacja obiektów rekreacyjnych może powodować lokalne przekształcenie powierzchni ziemi, związane z wykonaniem podbudów, nawierzchni, fundamentów i innych elementów zagospodarowania.

Szczególnej uwagi wymaga ograniczenie niepotrzebnego uszczelniania terenu. W przypadku zachowania części powierzchni biologicznie czynnej i wykorzystania istniejących terenów rekreacyjnych wpływ na gleby będzie mniejszy.

Pozytywnie należy ocenić zagospodarowanie zdegradowanych lub nieużytkowanych terenów na cele rekreacyjne, ponieważ może ono prowadzić do ich uporządkowania i poprawy stanu zagospodarowania.

Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego Gminy

Prace konserwatorskie, remontowe prowadzone w obrębie istniejących obiektów będą zazwyczaj wiązały się z niewielką ingerencją w powierzchnię ziemi.

W przypadku zagospodarowania otoczenia obiektów zabytkowych mogą wystąpić lokalne prace ziemne, jednak ich zakres będzie zależny od rodzaju inwestycji.

Pozytywne znaczenie ma przede wszystkim wykorzystanie i utrzymanie istniejącej substancji budowlanej, co ogranicza potrzebę zajmowania nowych terenów i związane z tym przekształcanie gleb.

Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej

Budowa nowych budynków może powodować trwałe przekształcenie powierzchni ziemi i gleb, obejmujące wykonanie fundamentów, wykopów, podbudów oraz powierzchni utwardzonych.

Szczególnie istotne będzie ograniczenie zajęcia wartościowych gleb oraz wykorzystanie w miarę możliwości terenów już przekształconych i zagospodarowanych. Podczas robót należy również zabezpieczyć glebę przed zanieczyszczeniem oraz ograniczyć ruch ciężkiego sprzętu do wyznaczonych powierzchni.

W przypadku modernizacji istniejących obiektów oddziaływanie będzie zdecydowanie mniejsze.

Zagospodarowanie przestrzeni publicznych oraz obiektów użyteczności publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami

Z uwagi na charakter kierunku inwestycje będą realizowane przede wszystkim w obrębie już zagospodarowanych i przekształconych terenów, dlatego nie przewiduje się znaczącego zajmowania nowych powierzchni glebowych ani istotnego przekształcania naturalnej powierzchni ziemi. Ewentualne roboty ziemne związane z wykonaniem pochylni, podjazdów, nowych dojazdów czy innych elementów poprawiających dostępność mogą powodować lokalne naruszenie wierzchniej warstwy gleby oraz niewielkie przekształcenia powierzchni terenu.

W przypadku przebudowy istniejących ciągów komunikacyjnych możliwe będzie również zwiększenie powierzchni utwardzonych, jednak skala tego oddziaływania będzie zależna od zakresu poszczególnych inwestycji. W pierwszej kolejności zasadne jest wykorzystywanie istniejących nawierzchni i terenów już przekształconych, a w przypadku konieczności prowadzenia prac ziemnych – ograniczenie ich zakresu i właściwe zabezpieczenie warstwy urodzajnej gleby.

Na etapie realizacji może wystąpić również krótkotrwałe ryzyko zanieczyszczenia gleby w związku z pracą sprzętu budowlanego. Przy właściwej organizacji robót i zabezpieczeniu materiałów oraz sprzętu oddziaływanie to będzie ograniczone.

Realizacja działań termomodernizacyjnych

Termomodernizacja istniejących budynków będzie miała na ogół neutralny wpływ na powierzchnię ziemi i gleby. Prace prowadzone są przede wszystkim w obrębie istniejącej zabudowy i nie wymagają znaczącego zajmowania nowych terenów.

Możliwe jest jedynie krótkotrwałe ryzyko zanieczyszczenia gruntu materiałami wykorzystywanymi podczas prac oraz lokalne przekształcenia powierzchni w przypadku wykonywania izolacji fundamentów.

Ewentualne negatywne oddziaływania mogą zostać ograniczone poprzez odpowiednią lokalizację, rozwiązania projektowe, techniczne i organizacyjne.

Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy

Wpływ na powierzchnię ziemi i gleby będzie zależał od rodzaju, lokalizacji i skali instalacji OZE.

W przypadku instalacji montowanych na istniejących budynkach oddziaływanie na gleby będzie minimalne. Większej uwagi wymagają instalacje naziemne, które mogą wiązać się z zajęciem powierzchni, punktowym przekształceniem gleby oraz wykonaniem dróg dojazdowych i infrastruktury technicznej.

Negatywne oddziaływania można ograniczać poprzez lokalizowanie instalacji na terenach już przekształconych lub o niskiej wartości przyrodniczej i rolniczej oraz ograniczenie zakresu prac ziemnych.

Rozwój i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej na terenie Gminy Dłutów

Budowa kanalizacji będzie wymagała prowadzenia wykopów i czasowego przemieszczania mas ziemnych, co spowoduje lokalne przekształcenie powierzchni ziemi.

W fazie funkcjonowania uporządkowanie gospodarki ściekowej może natomiast ograniczać ryzyko degradacji i zanieczyszczenia gleb w wyniku niekontrolowanego odprowadzania ścieków.

Modernizacja oczyszczalni ścieków w Dłutowie

Modernizacja istniejącej oczyszczalni będzie prowadzona przede wszystkim w obrębie już przekształconego terenu, dlatego nie powinna powodować znaczącego zajęcia nowych powierzchni.

Na etapie robót możliwe są lokalne przekształcenia powierzchni ziemi oraz ryzyko zanieczyszczenia gruntu substancjami wykorzystywanymi przy prowadzeniu prac.

Docelowo poprawa funkcjonowania oczyszczalni może ograniczyć ryzyko przedostawania się nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych ścieków do środowiska, a tym samym pośrednio ograniczać możliwość degradacji gleb.

Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach nieskanalizowanych

Budowa przydomowych oczyszczalni będzie wiązała się z lokalnymi wykopami i przekształceniem powierzchni ziemi. Skala oddziaływania pojedynczych instalacji będzie niewielka, jednak przy ich dużej liczbie może wystąpić skumulowana presja na powierzchnię terenu.

Istotne jest odpowiednie lokalizowanie instalacji oraz właściwe prowadzenie prac ziemnych, w szczególności ochrona warstwy próchnicznej gleby.

W fazie funkcjonowania prawidłowo działające oczyszczalnie mogą ograniczać ryzyko zanieczyszczenia gleb ściekami, co stanowi pozytywny efekt tego kierunku.

Rozwój i modernizacja infrastruktury wodociągowej w celu zapewnienia bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę

Budowa sieci wodociągowej może powodować czasowe przekształcenia powierzchni ziemi związane z wykonaniem wykopów. Po zakończeniu robót teren powinien zostać odpowiednio odtworzony, a warstwa urodzajna gleby przywrócona.

Ze względu na liniowy charakter inwestycji oddziaływanie będzie występowało przede wszystkim w pasie prowadzonych prac i w dużej mierze będzie miało charakter odwracalny.

Ewentualne negatywne oddziaływania mogą zostać ograniczone poprzez odpowiednią lokalizację, rozwiązania projektowe, techniczne i organizacyjne.

Usuwanie wyrobów zawierających azbest

Usuwanie wyrobów zawierających azbest nie będzie wiązało się z istotnym przekształceniem powierzchni ziemi. Prace będą prowadzone przede wszystkim w obrębie istniejącej zabudowy.

Potencjalne zagrożenie dla gleby może wystąpić w przypadku niewłaściwego postępowania z odpadami zawierającymi azbest, dlatego konieczne jest ich odpowiednie zabezpieczenie, czasowe magazynowanie oraz przekazanie uprawnionym podmiotom.

Rozwijanie systemu retencji oraz Wzmacnianie odporności Gminy na powódzie i podtopienia

Realizacja urządzeń retencyjnych może wiązać się z lokalnymi pracami ziemnymi, w tym wykopami, przemieszczeniem mas ziemnych i zmianą ukształtowania terenu. W przypadku dużych zbiorników retencyjnych możliwe będzie również trwałe przekształcenie części powierzchni ziemi.

Jednocześnie odpowiednio zaprojektowane działania retencyjne mogą ograniczać erozję gleb i degradację powierzchni ziemi powodowane gwałtownym spływem wód podczas intensywnych opadów. Szczególnie korzystne będą rozwiązania wykorzystujące naturalne obniżenia terenu i istniejące możliwości retencyjne, bez nadmiernej ingerencji w powierzchnię ziemi.

Krajobraz

Przygotowanie i porządkowanie terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą zgodnie z dokumentami planistycznymi

Przygotowanie terenów pod działalność gospodarczą może powodować istotne przekształcenia krajobrazu, szczególnie w przypadku zagospodarowania dotychczas niezabudowanych terenów. Budowa obiektów, dróg wewnętrznych, placów manewrowych, parkingów oraz infrastruktury technicznej może prowadzić do zmiany sposobu użytkowania terenu, jego struktury przestrzennej oraz fizjonomii.

Szczególne znaczenie będzie miała lokalizacja terenów inwestycyjnych w odniesieniu do istniejących otwarc widokowych, dominant krajobrazowych, ciągów widokowych oraz charakterystycznych elementów krajobrazu wiejskiego. Nieodpowiednio zaprojektowana

zabudowa gospodarcza, szczególnie o dużej kubaturze, może stanowić nową dominantę i prowadzić do obniżenia walorów krajobrazowych.

W przypadku terenów znajdujących się w obrębie lub w sąsiedztwie krajobrazów priorytetowych konieczne będzie uwzględnienie ich cech charakterystycznych oraz rekomendacji Audytu krajobrazowego. Audyt wskazuje bowiem nie tylko same granice krajobrazów priorytetowych, ale również zagrożenia dla zachowania ich wartości oraz rekomendacje dotyczące ich kształtowania i ochrony.

Pozytywnie należy ocenić prowadzenie przygotowania terenów inwestycyjnych zgodnie z dokumentami planistycznymi, ponieważ pozwala na uporządkowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej i ograniczenie przypadkowej lokalizacji obiektów.

Budowa, remont i bieżące utrzymanie dróg gminnych w celu poprawy dostępności i jakości infrastruktury drogowej

Budowa nowych dróg może powodować trwałą zmianę struktury i fizjonomii krajobrazu, szczególnie w przypadku prowadzenia tras przez tereny otwarte, rolnicze lub leśne. Wprowadzenie nasypów, wykopów, nawierzchni, urządzeń bezpieczeństwa ruchu, oświetlenia oraz innych elementów infrastruktury może zmienić sposób postrzegania przestrzeni.

Potencjalne oddziaływanie będzie większe w przypadku inwestycji prowadzonych w miejscach o wysokich walorach widokowych lub w pobliżu elementów stanowiących charakterystyczne dominanty krajobrazowe. Należy również ograniczać powstawanie przypadkowych elementów infrastruktury towarzyszącej, które mogą zwiększać chaos wizualny.

W przypadku remontów i bieżącego utrzymania istniejących dróg oddziaływanie będzie znacznie mniejsze. Modernizacja istniejących tras może wręcz przyczynić się do uporządkowania pasa drogowego i poprawy estetyki krajobrazu.

W przypadku przebiegu nowych dróg przez krajobrazy priorytetowe konieczne będzie uwzględnienie ich wartości oraz rekomendacji Audytu krajobrazowego, w szczególności dotyczących zachowania charakterystycznych cech krajobrazu i ograniczania jego fragmentacji.

Rozwój infrastruktury pieszej, w tym budowa i modernizacja chodników oraz przejść dla pieszych oraz Budowa ścieżek rowerowych zwiększających spójność i bezpieczeństwo systemu komunikacji lokalnej

Budowa chodników i ścieżek rowerowych może powodować przede wszystkim lokalne przekształcenia istniejącego zagospodarowania. Oddziaływanie na krajobraz będzie zazwyczaj niewielkie, ponieważ infrastruktura ta ma stosunkowo małą skalę i często będzie lokalizowana w istniejących pasach drogowych.

Nowe ciągi komunikacyjne mogą jednak wprowadzać do krajobrazu dodatkowe elementy techniczne, takie jak nawierzchnie, bariery, oznakowanie, oświetlenie czy małą architekturę. W przypadku prowadzenia ścieżek przez tereny otwarte istotne będzie zachowanie ich istniejącego charakteru i ograniczenie niepotrzebnego przekształcania otoczenia.

Pozytywnie należy ocenić modernizację istniejących ciągów, która może prowadzić do uporządkowania przestrzeni i poprawy jej estetyki.

W przypadku realizacji inwestycji w krajobrazach priorytetowych należy dostosować przebieg i sposób zagospodarowania ciągów do charakteru krajobrazu oraz unikać rozwiązań powodujących nadmierną ingerencję w jego walory widokowe.

Rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego, w tym oświetlenia solarnego

Rozbudowa oświetlenia ulicznego może wprowadzać do krajobrazu nowe elementy techniczne, przede wszystkim słupy i oprawy oświetleniowe. Ich wpływ będzie zależał od lokalizacji, wysokości, liczby oraz formy urządzeń.

W przypadku terenów zabudowanych oddziaływanie będzie zazwyczaj niewielkie, ponieważ urządzenia będą stanowiły element istniejącej infrastruktury. Większej uwagi wymaga lokalizacja oświetlenia w terenach otwartych, przy obiektach o wysokich walorach krajobrazowych oraz w sąsiedztwie punktów i ciągów widokowych.

W krajobrazach priorytetowych należy uwzględniać możliwość wystąpienia negatywnego oddziaływania wizualnego oraz efektu świetlnego, szczególnie w miejscach charakteryzujących się wysoką wartością estetyczno-widokową.

Budowa i modernizacja miejsc rekreacji, w tym placów zabaw, boisk i słowni zewnętrznych

Realizacja obiektów rekreacyjnych może prowadzić do lokalnego przekształcenia krajobrazu poprzez wprowadzenie nowych nawierzchni, urządzeń, ogrodzeń, małej architektury i zieleni urządzonej.

Oddziaływanie będzie zazwyczaj niewielkie, szczególnie gdy inwestycje będą realizowane w obrębie istniejących terenów rekreacyjnych lub przestrzeni publicznych. Modernizacja istniejących obiektów może mieć wręcz pozytywny wpływ poprzez uporządkowanie i poprawę estetyki miejsca.

W przypadku lokalizacji obiektów rekreacyjnych w krajobrazach priorytetowych należy zwrócić uwagę na ich skalę, formę, kolorystykę i sposób wpisania w otoczenie, aby nie powodowały degradacji walorów krajobrazowych.

Ewentualne negatywne oddziaływania mogą zostać ograniczone poprzez odpowiednią lokalizację, rozwiązania projektowe, techniczne i organizacyjne.

Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego Gminy

Kierunek ten należy ocenić jako zasadniczo pozytywny z punktu widzenia krajobrazu, ponieważ ochrona dziedzictwa kulturowego przyczynia się do zachowania charakterystycznych elementów krajobrazu kulturowego, historycznych układów przestrzennych, obiektów zabytkowych oraz ich otoczenia.

Prace remontowe i konserwatorskie mogą czasowo wpływać na odbiór wizualny przestrzeni, jednak po ich zakończeniu mogą przyczyniać się do poprawy stanu technicznego i estetycznego obiektów.

Szczególnie istotna jest zgodność sposobu prowadzenia prac z lokalnymi cechami architektonicznymi oraz rekomendacjami Audytu krajobrazowego dotyczącymi ochrony walorów kulturowych i krajobrazowych.

Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej

Budowa nowych budynków może powodować trwałe przekształcenie krajobrazu, szczególnie gdy obiekty będą powstawały na terenach dotychczas niezabudowanych.

Znaczenie będzie miała przede wszystkim ich skala, wysokość, forma architektoniczna oraz sposób powiązania z istniejącą zabudową.

Obiekty o dużej kubaturze mogą stać się lokalnymi dominantami, a ich nieodpowiednia lokalizacja może wpływać na panoramy i osie widokowe.

W przypadku modernizacji istniejących budynków oddziaływanie będzie mniejsze, a poprawa ich stanu technicznego i estetycznego może mieć pozytywny wpływ na krajobraz.

W krajobrazach priorytetowych szczególne znaczenie będzie miało dostosowanie nowych obiektów do charakterystycznych cech krajobrazu oraz lokalnych form architektonicznych wskazanych w Audycie krajobrazowym. Audyt przewiduje bowiem rekomendacje dotyczące kształtowania zabudowy, w tym lokalnych form architektonicznych

Zagospodarowanie przestrzeni publicznych oraz obiektów użyteczności publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami

Z punktu widzenia krajobrazu inwestycje te będą zazwyczaj miały niewielki wpływ, ponieważ będą realizowane w obrębie już zagospodarowanych przestrzeni. Nowe elementy mogą jednak lokalnie zmieniać ich wygląd.

Przy właściwym projektowaniu mogą one zostać harmonijnie wkomponowane w istniejące zagospodarowanie, a jednocześnie przyczynić się do uporządkowania i poprawy estetyki przestrzeni publicznych.

W przypadku realizacji działań w krajobrazach priorytetowych konieczne będzie uwzględnienie ich charakteru, wartości estetyczno-widokowych oraz rekomendacji Audytu krajobrazowego. Szczęólnego znaczenia nabiera dobór materiałów, form i kolorystyki elementów infrastruktury dostępnościowej.

Realizacja działań termomodernizacyjnych

Termomodernizacja może powodować lokalne zmiany wyglądu elewacji budynków, w szczególności poprzez zmianę kolorystyki, materiałów wykończeniowych czy detali architektonicznych.

W przypadku zwykłej zabudowy wpływ będzie zazwyczaj niewielki. Natomiast w przypadku budynków posiadających istotne walory architektoniczne, kulturowe lub znajdujących się w obrębie krajobrazów priorytetowych sposób przeprowadzenia termomodernizacji powinien uwzględniać ich charakter.

Niewłaściwie przeprowadzona termomodernizacja może prowadzić do utraty charakterystycznych detali i cech architektonicznych budynku. Z drugiej strony odpowiednio zaprojektowane prace mogą poprawić stan techniczny i estetykę zabudowy.

Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy

Oddziaływanie OZE na krajobraz będzie silnie zależne od rodzaju i skali instalacji.

Instalacje fotowoltaiczne na dachach istniejących budynków będą zazwyczaj powodowały niewielką zmianę wyglądu obiektów. Większej uwagi wymagają instalacje naziemne, szczególnie wielkopowierzchniowe, które mogą zmieniać sposób postrzegania terenów otwartych, wprowadzać nowe dominanty i elementy techniczne oraz wpływać na ekspozycję krajobrazową.

W przypadku lokalizacji instalacji OZE w krajobrazach priorytetowych szczególnie istotne będzie zachowanie walorów widokowych, otwarć krajobrazowych, panoram i charakterystycznych dominant oraz dostosowanie skali inwestycji do charakteru krajobrazu.

Rozwój i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej na terenie Gminy Dłutów

Budowa kanalizacji będzie powodowała przede wszystkim czasowe przekształcenia krajobrazu związane z prowadzeniem wykopów i robotami ziemnymi. Po zakończeniu inwestycji teren powinien zostać odtworzony.

W przypadku prowadzenia sieci przez tereny już zagospodarowane wpływ na krajobraz będzie niewielki. Większej uwagi wymagają odcinki prowadzone przez tereny otwarte, cenne krajobrazowo lub objęte ochroną.

Elementy naziemne infrastruktury kanalizacyjnej powinny być lokalizowane i projektowane w sposób ograniczający ich ekspozycję w krajobrazie.

Modernizacja oczyszczalni ścieków w Dłutowie

Modernizacja oczyszczalni będzie prowadzona w obrębie istniejącego obiektu i już przekształconego terenu, dzięki czemu nie powinna powodować znaczącego zwiększenia presji na krajobraz.

Jednocześnie nowe urządzenia, obiekty technologiczne lub przebudowane elementy infrastruktury mogą lokalnie zmienić wygląd obiektu. Istotne będzie zachowanie spójności przestrzennej całego kompleksu i ograniczenie ekspozycji elementów technicznych.

Pozytywnie należy ocenić modernizację istniejącego obiektu zamiast budowy nowej oczyszczalni w niezagospodarowanym terenie.

Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach nieskanalizowanych

Pojedyncze przydomowe oczyszczalnie ścieków będą miały niewielki wpływ na krajobraz, ponieważ ich elementy naziemne są zazwyczaj niewielkie.

Największe znaczenie będzie miało właściwe wkomponowanie elementów instalacji w istniejące zagospodarowanie działek. Należy unikać sytuowania urządzeń w miejscach szczególnie eksponowanych oraz stosować rozwiązania ograniczające ich widoczność.

Ewentualne negatywne oddziaływania mogą zostać ograniczone poprzez odpowiednią lokalizację, rozwiązania projektowe, techniczne i organizacyjne.

Rozwój i modernizacja infrastruktury wodociągowej w celu zapewnienia bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę

Budowa sieci wodociągowej będzie powodowała przede wszystkim czasowe przekształcenia krajobrazu związane z wykonywaniem wykopów. Po zakończeniu prac teren powinien zostać przywrócony do poprzedniego sposobu użytkowania.

Większego znaczenia krajobrazowego mogą nabierać obiekty naziemne związane z infrastrukturą wodociągową, takie jak zbiorniki, hydrofornie czy inne obiekty techniczne. Ich lokalizacja i forma powinny być dostosowane do otoczenia.

W przypadku inwestycji w krajobrazach priorytetowych należy uwzględnić ich walory oraz rekomendacje dotyczące sposobu kształtowania przestrzeni.

Usuwanie wyrobów zawierających azbest

Usuwanie wyrobów zawierających azbest będzie miało zasadniczo pozytywny wpływ na krajobraz, ponieważ prowadzi do eliminacji zużytych i często nieestetycznych pokryć dachowych oraz innych elementów wpływających negatywnie na wygląd zabudowy.

Po zastąpieniu azbestowych pokryć nowymi materiałami możliwa będzie poprawa estetyki budynków i uporządkowanie ich wyglądu. Jednocześnie w przypadku obiektów znajdujących się w krajobrazach priorytetowych istotny będzie dobór nowych materiałów i kolorystyki z uwzględnieniem charakteru istniejącej zabudowy oraz lokalnych form architektonicznych.

Rozwijanie systemu retencji oraz Wzmacnianie odporności Gminy na powodzie i podtopienia

Działania retencyjne mogą zarówno pozytywnie, jak i negatywnie wpływać na krajobraz, w zależności od rodzaju i skali zastosowanych rozwiązań.

Pozytywnie należy ocenić rozwiązania oparte na naturalnej retencji, takie jak zachowanie istniejących zagłębień terenowych, terenów podmokłych, zieleni, cieków i naturalnych elementów krajobrazu. Mogą one wzmacniać naturalny charakter krajobrazu oraz zachowywać jego walory przyrodnicze i widokowe.

Budowa większych zbiorników retencyjnych, wałów lub innych obiektów hydrotechnicznych może natomiast powodować trwałe przekształcenie rzeźby terenu i wprowadzać nowe elementy techniczne. W takich przypadkach konieczne jest uwzględnienie ich wpływu na panoramy, osie widokowe i charakter krajobrazu.

W przypadku realizacji działań na obszarze krajobrazu priorytetowego szczególnie istotne będzie zachowanie jego charakterystycznych cech i zastosowanie rozwiązań możliwie najlepiej wpisujących się w istniejącą strukturę krajobrazową.

Dobra materialne i zabytki

Przygotowanie i porządkowanie terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą zgodnie z dokumentami planistycznymi

Realizacja kierunku może oddziaływać na dobra materialne poprzez rozwój i uporządkowanie terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą, a także poprawę ich wyposażenia w infrastrukturę techniczną i komunikacyjną. Może to zwiększać wartość użytkową i gospodarczą terenów oraz tworzyć warunki do rozwoju istniejących i nowych podmiotów gospodarczych.

Potencjalne negatywne oddziaływanie może wystąpić w przypadku lokalizacji nowych obiektów w sąsiedztwie istniejącej zabudowy, infrastruktury lub obiektów przedstawiających wartość kulturową. Nieodpowiednie zagospodarowanie może prowadzić do pogorszenia ich ekspozycji lub ograniczenia wartości przestrzennej otoczenia.

W przypadku terenów, na których znajdują się obiekty zabytkowe lub stanowiska archeologiczne, realizacja inwestycji powinna uwzględniać ich ochronę oraz wymagania wynikające z przepisów dotyczących ochrony zabytków.

Budowa, remont i bieżące utrzymanie dróg gminnych w celu poprawy dostępności i jakości infrastruktury drogowej

Działania w zakresie dróg będą miały przede wszystkim pozytywny wpływ na dobra materialne, poprzez poprawę stanu infrastruktury transportowej, zwiększenie jej trwałości i bezpieczeństwa oraz poprawę dostępności poszczególnych części Gminy. Remonty i modernizacje mogą ograniczać postępującą degradację istniejącego majątku komunalnego.

Na etapie budowy nowych dróg możliwe jest czasowe oddziaływanie na istniejącą infrastrukturę techniczną, ogrodzenia, dojazdy do nieruchomości czy inne elementy zagospodarowania. W przypadku inwestycji prowadzonych w sąsiedztwie obiektów zabytkowych konieczne będzie ograniczenie ryzyka ich uszkodzenia oraz zachowanie właściwego otoczenia zabytków.

Prace ziemne prowadzone w rejonie potencjalnych stanowisk archeologicznych mogą wymagać odpowiedniego nadzoru i postępowania zgodnego z przepisami dotyczącymi ochrony zabytków.

Rozwój infrastruktury pieszej, w tym budowa i modernizacja chodników oraz przejść dla pieszych oraz Budowa ścieżek rowerowych zwiększających spójność i bezpieczeństwo systemu komunikacji lokalnej

Rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej przyczyni się do zwiększenia wartości użytkowej i funkcjonalnej przestrzeni publicznych, a także poprawy dostępności istniejących obiektów i terenów. Modernizacja infrastruktury będzie jednocześnie wpływała na zachowanie i poprawę stanu istniejącego majątku komunalnego.

Oddziaływanie na zabytki będzie zależało od przebiegu poszczególnych inwestycji. W przypadku prowadzenia prac w historycznych układach przestrzennych lub w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów zabytkowych istotne będzie dostosowanie rozwiązań do ich charakteru. Roboty ziemne mogą również wiązać się z ryzykiem naruszenia nieujawnionych pozostałości archeologicznych.

Rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego, w tym oświetlenia solarne

Modernizacja oświetlenia będzie pozytywnie wpływać na stan i wartość infrastruktury technicznej Gminy, a także poprawiać bezpieczeństwo użytkowników przestrzeni publicznych.

W odniesieniu do zabytków szczególnego znaczenia nabiera sposób lokalizacji nowych słupów i opraw w historycznych przestrzeniach oraz w sąsiedztwie obiektów zabytkowych. Nieodpowiednio dobrane elementy mogą wpływać na odbiór zabytku i jego otoczenia.

Jednocześnie odpowiednio zaprojektowane oświetlenie może podkreślać walory obiektów zabytkowych i porządkować przestrzeń historycznych zespołów, pod warunkiem zachowania właściwej skali i formy.

Budowa i modernizacja miejsc rekreacji, w tym placów zabaw, boisk i słowni zewnętrznych

Realizacja tego kierunku będzie prowadziła do powstania lub poprawy stanu infrastruktury rekreacyjnej, zwiększając wartość użytkową terenów publicznych i majątku komunalnego.

W przypadku lokalizacji nowych obiektów w sąsiedztwie zabytków należy zwrócić uwagę na ich skalę i formę, aby nie powodowały negatywnego wpływu na ekspozycję lub charakter obiektu zabytkowego. W przypadku prowadzenia prac ziemnych w obszarach o potencjalnych wartościach archeologicznych konieczne jest uwzględnienie odpowiednich wymogów ochrony zabytków.

Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego Gminy

Jest to kierunek o bezpośrednio pozytywnym znaczeniu dla zabytków i dóbr materialnych. Działania konserwatorskie, remontowe, restauratorskie i związane z zagospodarowaniem obiektów zabytkowych będą sprzyjały zachowaniu ich wartości historycznej, architektonicznej i użytkowej.

Utrzymanie obiektów zabytkowych w odpowiednim stanie technicznym ogranicza ryzyko ich degradacji i utraty wartości, a jednocześnie przyczynia się do zachowania charakterystycznych elementów krajobrazu kulturowego Gminy.

W przypadku obiektów wymagających adaptacji do współczesnych funkcji konieczne będzie zachowanie ich najważniejszych wartości zabytkowych i odpowiednie dostosowanie zakresu prac.

Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej

Budowa i modernizacja obiektów użyteczności publicznej będzie wpływać na zwiększenie wartości i trwałości majątku komunalnego oraz poprawę jego funkcjonalności. Modernizacja istniejących obiektów ograniczy ich degradację i może wydłużyć okres użytkowania.

W przypadku nowych inwestycji potencjalne oddziaływanie na zabytki będzie zależało przede wszystkim od ich lokalizacji. Szczególnej uwagi wymagają obszary historycznych układów urbanistycznych i ruralistycznych oraz otoczenie obiektów zabytkowych.

Jeżeli modernizacja będzie dotyczyła obiektu zabytkowego, zakres prac powinien być dostosowany do jego wartości i wymagań ochrony konserwatorskiej.

Zagospodarowanie przestrzeni publicznych oraz obiektów użyteczności publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami

Kierunek będzie pozytywnie wpływał na dobra materialne poprzez poprawę funkcjonalności i dostępności istniejących obiektów oraz przestrzeni publicznych. Dostosowanie wejść, ciągów pieszych, pochylni, podjazdów, miejsc postojowych i innych elementów infrastruktury zwiększy możliwość korzystania z istniejącego majątku przez wszystkich użytkowników.

W przypadku obiektów zabytkowych konieczne będzie takie prowadzenie działań zwiększających dostępność architektoniczną, aby nie naruszyć wartości historycznych i architektonicznych obiektu. Wprowadzanie pochylni, podjazdów czy innych elementów dostępnościowych powinno być dostosowane do charakteru zabytku i jego otoczenia.

Właściwie zaprojektowane rozwiązania mogą jednocześnie przyczynić się do zachowania i dalszego użytkowania obiektów zabytkowych, ograniczając ryzyko ich wyłączenia z użytkowania z powodu niedostępności.

Realizacja działań termomodernizacyjnych

Termomodernizacja będzie korzystnie wpływała na stan techniczny i trwałość istniejących budynków, a także może przyczyniać się do ograniczenia ich degradacji. Poprawa stanu technicznego budynków stanowi pozytywny wpływ na istniejące dobra materialne.

W przypadku budynków zabytkowych lub posiadających wartości historyczne szczególnej uwagi wymaga sposób wykonania prac. Nieodpowiednia termomodernizacja może prowadzić do utraty oryginalnych detali architektonicznych, zmiany proporcji elewacji lub innych cech istotnych z punktu widzenia ochrony zabytku.

Dlatego w przypadku obiektów objętych ochroną konserwatorską działania powinny być prowadzone z uwzględnieniem ich wartości i odpowiednich wymogów konserwatorskich.

Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy

Rozwój odnawialnych źródeł energii będzie miał przede wszystkim pozytywny wpływ na dobra materialne, poprzez zwiększenie efektywności energetycznej i ograniczenie kosztów funkcjonowania obiektów oraz infrastruktury wyposażonych w instalacje OZE. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii może również przyczyniać się do zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego i ograniczenia zależności od konwencjonalnych źródeł energii.

Realizacja instalacji OZE może wiązać się z wprowadzeniem nowych elementów technicznych, jednak ich wpływ na istniejące dobra materialne będzie zależny od rodzaju, skali i lokalizacji poszczególnych inwestycji. W przypadku instalacji lokalizowanych na terenach już zagospodarowanych nie przewiduje się istotnego negatywnego oddziaływania na istniejące zagospodarowanie.

W ramach kierunku nie zakłada się realizacji instalacji OZE na obiektach zabytkowych, w związku z czym nie przewiduje się bezpośredniego oddziaływania tego kierunku na substancję zabytkową wynikającego z montażu instalacji na tego typu obiektach. Ewentualne oddziaływanie na zabytki może mieć znaczenie jedynie w przypadku lokalizacji inwestycji OZE w ich bezpośrednim sąsiedztwie lub na terenach objętych ochroną konserwatorską i będzie zależne od indywidualnych uwarunkowań lokalizacyjnych.

Rozwój i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej na terenie Gminy Dłutów

Rozwój kanalizacji będzie miał pozytywny wpływ na dobra materialne, poprzez zwiększenie wartości i funkcjonalności infrastruktury komunalnej oraz poprawę wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną.

Podczas budowy mogą wystąpić czasowe oddziaływania na istniejące drogi, dojścia, ogrodzenia, sieci uzbrojenia terenu i inne elementy zagospodarowania. Po zakończeniu prac teren powinien zostać odtworzony.

W przypadku prowadzenia robót w historycznych układach przestrzennych lub na obszarach o potencjalnych wartościach archeologicznych konieczne będzie uwzględnienie wymagań dotyczących ochrony zabytków.

Modernizacja oczyszczalni ścieków w Dłutowie

Modernizacja oczyszczalni będzie przyczyniała się do poprawy stanu technicznego i funkcjonalności istniejącego majątku komunalnego, a tym samym do zwiększenia jego trwałości.

Ponieważ prace będą prowadzone w obrębie istniejącego obiektu, ryzyko oddziaływania na zabytki będzie co do zasady niewielkie. Jeżeli jednak w toku prac wystąpi konieczność ingerencji w teren mogący posiadać wartości archeologiczne, należy postępować zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach nieskanalizowanych

Realizacja kierunku przyczyni się do zwiększenia wyposażenia nieruchomości w infrastrukturę techniczną, a tym samym poprawy ich funkcjonalności i wartości użytkowej.

Ze względu na niewielką skalę pojedynczych inwestycji wpływ na zabytki będzie na ogół ograniczony. W przypadku lokalizacji oczyszczalni w obrębie nieruchomości zabytkowych lub w ich otoczeniu konieczne będzie uwzględnienie ograniczeń wynikających z ochrony konserwatorskiej.

Rozwój i modernizacja infrastruktury wodociągowej w celu zapewnienia bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę

Modernizacja i rozwój wodociągów będą pozytywnie wpływać na stan infrastruktury technicznej oraz bezpieczeństwo funkcjonowania istniejącej zabudowy i działalności gospodarczej.

Roboty budowlane mogą czasowo powodować utrudnienia w dostępie do nieruchomości, dróg czy innych elementów infrastruktury. W przypadku prowadzenia prac w obrębie historycznych układów przestrzennych należy uwzględnić ich charakter oraz ewentualne stanowiska archeologiczne.

Usuwanie wyrobów zawierających azbest

Usuwanie azbestu będzie pozytywnie wpływać na stan techniczny i użytkowy istniejących budynków, ponieważ umożliwi zastąpienie zużytych materiałów nowymi rozwiązaniami. Działanie to może również ograniczać postępującą degradację obiektów.

W przypadku obiektów zabytkowych wymiana pokrycia dachowego powinna uwzględniać ich wartość historyczną i architektoniczną. Dobór nowego materiału powinien pozwalać na zachowanie charakteru obiektu i jego otoczenia.

Rozwijanie systemu retencji oraz Wzmacnianie odporności Gminy na powódzie i podtopienia

Kierunek będzie miał istotne pozytywne znaczenie dla ochrony dóbr materialnych, ponieważ ograniczanie ryzyka powodzi i podtopień może zapobiegać uszkodzeniom budynków, dróg, infrastruktury technicznej, obiektów użyteczności publicznej i innych składników majątku.

Szczególnie istotne jest zabezpieczenie obiektów zabytkowych oraz historycznych układów przestrzennych przed skutkami ekstremalnych zjawisk hydrologicznych. Działania retencyjne mogą więc pośrednio przyczyniać się do ochrony dziedzictwa kulturowego przed zniszczeniem lub degradacją.

Jednocześnie przy realizacji większych urządzeń retencyjnych należy uwzględnić możliwość ingerencji w istniejące obiekty, układy przestrzenne lub stanowiska archeologiczne.

Ludzie

Przygotowanie i porządkowanie terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą zgodnie z dokumentami planistycznymi

Realizacja kierunku może mieć pozytywny wpływ na mieszkańców, przede wszystkim poprzez tworzenie warunków do rozwoju działalności gospodarczej, powstawania nowych miejsc pracy oraz zwiększania dostępności terenów inwestycyjnych. Uporządkowanie terenów i ich wyposażenie w odpowiednią infrastrukturę może również poprawiać funkcjonalność przestrzeni i ograniczać przypadkowe lokalizowanie działalności gospodarczej.

Na etapie przygotowania terenów mogą wystąpić czasowe uciążliwości dla mieszkańców, związane m.in. z prowadzeniem prac ziemnych, ruchem pojazdów, hałasem i zapyleniem. W przypadku lokalizacji przyszłych przedsięwzięć w sąsiedztwie terenów mieszkaniowych istotne będzie ograniczenie potencjalnych uciążliwości wynikających z późniejszego użytkowania terenów gospodarczych.

Budowa, remont i bieżące utrzymanie dróg gminnych w celu poprawy dostępności i jakości infrastruktury drogowej

Kierunek będzie miał wyraźnie pozytywny wpływ na ludzi, ponieważ poprawa stanu dróg zwiększy bezpieczeństwo i komfort przemieszczania się mieszkańców, poprawi dostępność poszczególnych części Gminy oraz ułatwi dostęp do usług publicznych, miejsc pracy, szkół i innych obiektów.

Modernizacja dróg może również poprawić warunki funkcjonowania transportu zbiorowego, służb ratunkowych oraz transportu gospodarczego. Poprawa jakości nawierzchni może ograniczać hałas i zapylenie związane z ruchem pojazdów.

Na etapie realizacji możliwe są czasowe utrudnienia w ruchu, hałas, zapylenie i ograniczenia dostępności nieruchomości, jednak będą one miały charakter lokalny i przejściowy.

Rozwój infrastruktury pieszej, w tym budowa i modernizacja chodników oraz przejść dla pieszych oraz Budowa ścieżek rowerowych zwiększających spójność i bezpieczeństwo systemu komunikacji lokalnej

Realizacja kierunku będzie miała bezpośredni pozytywny wpływ na mieszkańców, przede wszystkim poprzez poprawę bezpieczeństwa i komfortu przemieszczania się pieszo i rowerem. Budowa i modernizacja chodników oraz przejść dla pieszych może ograniczać ryzyko wypadków i poprawiać dostępność podstawowych usług i obiektów publicznych.

Rozwój infrastruktury rowerowej stworzy bezpieczniejsze warunki dla ruchu rowerowego i może zwiększać możliwości korzystania z alternatywnych form transportu. Szczególne znaczenie ma zapewnienie ciągłości i spójności infrastruktury, aby nie tworzyła ona pojedynczych, niepowiązanych ze sobą odcinków.

Na etapie budowy mogą wystąpić czasowe utrudnienia dla pieszych i kierowców, jednak po zakończeniu prac wpływ będzie zdecydowanie pozytywny.

Ewentualne negatywne oddziaływania mogą zostać ograniczone poprzez odpowiednią lokalizację, rozwiązania projektowe, techniczne i organizacyjne.

Rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego, w tym oświetlenia solarnego

Modernizacja oświetlenia będzie pozytywnie wpływać na bezpieczeństwo mieszkańców i użytkowników przestrzeni publicznych, w szczególności po zmroku. Lepsze oświetlenie dróg, chodników, przejść dla pieszych i innych przestrzeni może zwiększać poczucie bezpieczeństwa oraz ograniczać ryzyko zdarzeń drogowych.

Zastosowanie nowoczesnych i energooszczędnych opraw, w tym oświetlenia solarnego, może dodatkowo ograniczać koszty eksploatacji infrastruktury.

Należy jednocześnie odpowiednio projektować system oświetlenia, aby ograniczyć nadmierną emisję światła i nie powodować uciążliwości dla mieszkańców, szczególnie w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej.

Ewentualne negatywne oddziaływania mogą zostać ograniczone poprzez odpowiednią lokalizację, rozwiązania projektowe, techniczne i organizacyjne.

Budowa i modernizacja miejsc rekreacji, w tym placów zabaw, boisk i stawni zewnętrznych

Realizacja kierunku będzie miała pozytywny wpływ na jakość życia mieszkańców, poprzez zwiększenie dostępności miejsc przeznaczonych do wypoczynku, aktywności fizycznej i spędzania czasu wolnego. Szczególnie istotne jest tworzenie przestrzeni dostępnych dla różnych grup wiekowych.

Modernizacja istniejących obiektów może poprawić ich bezpieczeństwo i funkcjonalność, natomiast nowe obiekty zwiększą dostępność infrastruktury rekreacyjnej na obszarach, gdzie jest ona niewystarczająca.

W trakcie budowy mogą wystąpić czasowe uciążliwości związane z hałasem i prowadzeniem prac, jednak po ich zakończeniu oddziaływanie będzie pozytywne.

Ewentualne negatywne oddziaływania mogą zostać ograniczone poprzez odpowiednią lokalizację, rozwiązania projektowe, techniczne i organizacyjne.

Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego Gminy

Ochrona dziedzictwa kulturowego będzie pozytywnie wpływała na mieszkańców poprzez zachowanie lokalnej tożsamości, historii i tradycji, a także utrzymanie obiektów i miejsc istotnych dla społeczności lokalnej.

Działania związane z ochroną i udostępnianiem dziedzictwa mogą również zwiększać atrakcyjność Gminy i sprzyjać rozwojowi turystyki oraz lokalnej aktywności społecznej.

Ewentualne prace remontowe lub konserwatorskie mogą czasowo powodować utrudnienia w dostępie do obiektów, jednak będą one ograniczone w czasie.

Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej

Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej będzie pozytywnie wpływała na warunki korzystania z usług publicznych. Poprawa stanu technicznego i funkcjonalności obiektów może zwiększać komfort mieszkańców oraz jakość świadczonych usług.

Modernizacja istniejących obiektów pozwala również dostosowywać je do współczesnych standardów użytkowych, bezpieczeństwa i dostępności. W przypadku nowych obiektów możliwe będzie ich projektowanie od początku z uwzględnieniem potrzeb różnych grup użytkowników.

Na etapie realizacji możliwe są przejściowe utrudnienia w dostępie do obiektów, hałas i inne uciążliwości budowlane.

Zagospodarowanie przestrzeni publicznych oraz obiektów użyteczności publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami

Kierunek będzie miał bezpośrednie i szczególnie istotne pozytywne oddziaływanie na mieszkańców, ponieważ jego podstawowym celem jest poprawa dostępności architektonicznej przestrzeni publicznych i obiektów użyteczności publicznej.

Likwidacja barier architektonicznych, dostosowanie wejść do budynków, wykonanie pochylni i podjazdów, dostosowanie ciągów pieszych, schodów, miejsc postojowych oraz

innych elementów infrastruktury umożliwi bardziej samodzielne i bezpieczne korzystanie z przestrzeni publicznych osobom z niepełnosprawnościami, osobom starszym, a także osobom z czasowymi ograniczeniami mobilności.

Działania te będą sprzyjały wyrównywaniu dostępu do usług publicznych i przestrzeni wspólnych, ograniczaniu wykluczenia społecznego oraz zwiększaniu samodzielności mieszkańców. Istotne jest, aby dostępność była zapewniana nie tylko poprzez pojedyncze rozwiązania, ale tworzyła spójny i ciągły system dostępnych dojazdów, wejść i przestrzeni użytkowych.

Realizacja działań termomodernizacyjnych

Termomodernizacja będzie korzystnie wpływać na mieszkańców poprzez poprawę komfortu cieplnego budynków, ograniczenie strat energii oraz zmniejszenie kosztów ich ogrzewania. Może również przyczyniać się do poprawy jakości powietrza poprzez ograniczenie zapotrzebowania na energię i emisji związanych z ogrzewaniem.

W przypadku budynków użyteczności publicznej pozytywny efekt będzie dotyczył zarówno użytkowników, jak i osób pracujących w tych obiektach.

Na etapie realizacji mogą wystąpić przejściowe uciążliwości, takie jak hałas, zapylenie czy czasowe utrudnienia w korzystaniu z budynków.

Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy

Rozwój OZE może mieć pozytywny wpływ na mieszkańców poprzez zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego, ograniczenie kosztów energii oraz zmniejszenie zależności od konwencjonalnych źródeł energii.

W przypadku instalacji realizowanych na budynkach mieszkalnych lub publicznych mieszkańcy mogą uzyskać bezpośrednie korzyści ekonomiczne związane z ograniczeniem kosztów energii. Rozwój OZE może również wspierać transformację energetyczną Gminy i ograniczać emisję zanieczyszczeń do powietrza.

W przypadku dużych instalacji OZE konieczne jest natomiast uwzględnienie ich wpływu na komfort życia mieszkańców, w szczególności w zakresie lokalizacji, oddziaływań wizualnych czy ewentualnego hałasu urządzeń.

Rozwój i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej na terenie Gminy Dłutów

Rozbudowa kanalizacji będzie pozytywnie wpływała na warunki życia i zdrowie mieszkańców, poprzez zwiększenie dostępu do zbiorowego systemu odprowadzania ścieków i ograniczenie konieczności korzystania z indywidualnych, potencjalnie mniej bezpiecznych sposobów ich zagospodarowania.

Rozwój sieci może również poprawiać standard wyposażenia nieruchomości w infrastrukturę techniczną i zwiększać atrakcyjność terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Na etapie realizacji możliwe są czasowe utrudnienia w ruchu i dostępie do nieruchomości, a także hałas i zapylenie związane z robotami ziemnym.

Modernizacja oczyszczalni ścieków w Dłutowie

Modernizacja oczyszczalni będzie pozytywnie wpływała na mieszkańców poprzez poprawę funkcjonowania systemu gospodarki ściekowej i zwiększenie jego bezpieczeństwa. Sprawniejsza oczyszczalnia pozwoli na stabilne świadczenie usług związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków oraz ograniczy ryzyko awarii i związanych z nimi uciążliwości.

Pośrednio inwestycja będzie wpływała również na poprawę warunków sanitarnych i środowiskowych, co przekłada się na jakość życia mieszkańców.

Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach nieskanalizowanych

Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków będzie pozytywnie wpływać na mieszkańców terenów, na których rozwój sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniony lub utrudniony. Działanie zwiększy dostęp do bezpiecznego i właściwego systemu zagospodarowania ścieków, poprawiając warunki sanitarne i komfort życia.

Istotne będzie zapewnienie prawidłowej eksploatacji oczyszczalni i dostosowanie ich rozwiązań technicznych do lokalnych warunków.

Rozwój i modernizacja infrastruktury wodociągowej w celu zapewnienia bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę

Kierunek będzie miał bezpośrednie i bardzo istotne znaczenie dla mieszkańców, ponieważ zapewnienie odpowiedniej jakości i ciągłości dostaw wody jest podstawowym elementem bezpieczeństwa i jakości życia.

Modernizacja sieci może ograniczać awarie, straty wody oraz ryzyko przerw w dostawach. Rozbudowa infrastruktury może również poprawiać dostęp do sieci wodociągowej na terenach dotychczas słabiej wyposażonych.

Na etapie robót możliwe są przejściowe przerwy w dostawie wody lub utrudnienia w ruchu, jednak docelowo kierunek będzie miał zdecydowanie pozytywny charakter.

Usuwanie wyrobów zawierających azbest

Usuwanie azbestu będzie miało bezpośredni pozytywny wpływ na mieszkańców, przede wszystkim poprzez ograniczanie potencjalnego narażenia na szkodliwe włókna azbestowe. Wymiana zużytych pokryć i innych wyrobów zawierających azbest poprawi również stan techniczny budynków.

Szczególne znaczenie ma prawidłowe prowadzenie prac demontażowych, zabezpieczenie miejsca wykonywania robót oraz właściwy transport i zagospodarowanie odpadów. Nieprawidłowe postępowanie z materiałami zawierającymi azbest mogłoby bowiem powodować krótkotrwałe zagrożenie dla ludzi.

Rozwijanie systemu retencji oraz Wzmacnianie odporności Gminy na powódzie i podtopienia

Kierunek będzie miał istotne pozytywne znaczenie dla bezpieczeństwa mieszkańców, ponieważ ograniczenie ryzyka powodzi i podtopień może zmniejszać zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi oraz ograniczać ryzyko strat materialnych.

Rozwiązania retencyjne i działania zwiększające odporność Gminy mogą poprawiać bezpieczeństwo terenów mieszkaniowych, infrastruktury publicznej i komunikacyjnej oraz zwiększać zdolność Gminy do reagowania na ekstremalne zjawiska pogodowe.

W przypadku realizacji większych inwestycji hydrotechnicznych mogą wystąpić czasowe uciążliwości związane z robotami budowlanymi, jednak ich docelowym efektem będzie zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców i ograniczenie skutków podtopień i powodzi.

Charakter oddziaływań skutków realizacji Strategii na środowisko

Realizacja projektu dokumentu Strategii powodować będzie oddziaływania o charakterze głównie pośrednim i długofalowym, wynikającym z ramowego i kierunkowego charakteru dokumentu. Oddziaływania te będą zależne od późniejszego uszczegółowienia inwestycji (m.in. decyzji w zakresie konkretnej lokalizacji i decyzji projektowych) oraz zastosowanych rozwiązań technicznych i organizacyjnych.

Analiza przeprowadzona w niniejszej Prognozie wskazuje, że przewidywane skutki dla środowiska będą zróżnicowane pod względem czasu trwania, intensywności oraz odwracalności, a ich charakter można scharakteryzować następująco:

- **Oddziaływania pozytywne** - obejmują w szczególności działania na rzecz poprawy jakości środowiska, funkcjonalności i estetyki przestrzeni, ochrony dziedzictwa kulturowego oraz utrzymania walorów przyrodniczych. Oddziaływania te będą miały charakter średnioterminowy, długoterminowy lub stały.
- **Oddziaływania negatywne** - o charakterze lokalnym, krótkoterminowym, średnioterminowym lub w niektórych przypadkach długoterminowe, wynikające głównie z realizacji prac budowlanych, modernizacyjnych lub infrastrukturalnych. Mogą obejmować czasowe zakłócenia funkcjonowania siedlisk przyrodniczych, emisję pyłów i hałasu, ograniczoną fragmentację krajobrazu czy uciążliwości dla mieszkańców. Wdrożenie zasad ograniczania i zapobiegania (lokalizacja inwestycji z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych, minimalizacja zajęcia terenu, stosowanie rozwiązań chroniących rośliny i zwierzęta, ograniczenie uciążliwości dla powietrza, wody i gleby) pozwoli w znacznym stopniu ograniczyć i zneutralizować negatywne skutki. W przypadku szczególnie cennych elementów środowiska możliwe jest zastosowanie działań kompensacyjnych, np. odtwarzania siedlisk lub tworzenia alternatywnych korytarzy ekologicznych.
- **Oddziaływania bezpośrednie i pośrednie** - oddziaływania bezpośrednie będą dotyczyły terenów, na których realizowane będą przyszłe inwestycje, natomiast

oddziaływania pośrednie mogą obejmować sąsiednie obszary, wynikające np. z presji turystycznej, ruchu rekreacyjnego, zmian w systemach wodnych czy fragmentacji siedlisk.

- **Oddziaływania skumulowane i wtórne** - kumulacja efektów może wystąpić w miejscach koncentracji przyszłych działań inwestycyjnych lub w przypadku powiązania presji antropogenicznej z istniejącymi uciążliwościami środowiskowymi. Warto zaznaczyć, że realizacja założeń Strategii w horyzoncie do 2036 r. powoduje, że oddziaływania będą rozłożone w czasie, co ogranicza ryzyko nagromadzenia negatywnych skutków. Należy jednak mieć na uwadze, że kumulacja może mieć charakter przestrzenny i długoterminowy. Może wynikać przykładowo ze stopniowego zwiększania powierzchni zabudowanych i uszczelnionych, rozwoju terenów działalności gospodarczej i infrastruktury komunikacyjnej, zwiększania antropopresji, fragmentacji siedlisk oraz kolejnych zmian krajobrazowych. Poszczególne inwestycje rozpatrywane oddzielnie mogą powodować niewielkie oddziaływania, natomiast ich koncentracja na określonym obszarze może zwiększać łączną presję na środowisko. Co istotne, na poziomie Strategii nie jest możliwe dokładne określenie skali kumulacji oddziaływań ze względu na brak szczegółowych lokalizacji i parametrów planowanych kierunków działań. Ograniczanie tego rodzaju oddziaływań powinno następować przede wszystkim poprzez właściwe planowanie przestrzenne, unikanie nadmiernej koncentracji inwestycji na terenach wrażliwych oraz uwzględnianie istniejących i planowanych przedsięwzięć podczas późniejszych procedur środowiskowych. Oddziaływania wtórne mogą pojawić się w wyniku zmian w strukturze przestrzennej i użytkowaniu terenu, które wymagają uwzględnienia w projektowaniu przyszłych działań minimalizujących negatywne skutki.

Należy również zaznaczyć, że charakter i trwałość oddziaływań będą zależeć przede wszystkim od rodzaju planowanego przedsięwzięcia. Część oddziaływań może być trwała, jednakże przy odpowiednim planowaniu przestrzennym i stosowaniu działań minimalizujących nie musi osiągnąć poziomu oddziaływania znaczącego.

Podsumowując, prognozowany charakter oddziaływań skutków realizacji dokumentu Strategii jest w szczególności pozytywny, a ewentualne negatywne skutki mają

ograniczony, lokalny i tymczasowy charakter. Kluczowe znaczenie dla minimalizacji negatywnego wpływu będzie miało przestrzeganie przyjętych zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, realizacja działań kompensacyjnych oraz wnikliwy monitoring wpływu przedsięwzięć w kolejnych etapach planowania.

Możliwość powstania przedsięwzięć mogących zawsze znacząco lub mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko

Badając oddziaływania postanowień dokumentu Strategii na środowisko poddano analizie jej zapisy w odniesieniu do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Strategia definiuje kierunki działań, związane z realizacją różnego rodzaju przedsięwzięć tj. będą to zarówno projekty „miękkie” jak i „twarde” (inwestycyjne). W zależności od szczegółowego zakresu przyjętego na kolejnych etapach planowania, wskazane działania mogą również obejmować przedsięwzięcia inwestycyjne zakwalifikowane do kategorii mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Potencjalne oddziaływania mogą mieć charakter liniowy, punktowy lub rozproszony i mogą wystąpić na obszarach bezpośrednio objętych realizacją zadań inwestycyjnych. Należy jednak podkreślić, że określenie rzeczywistego zasięgu i intensywności oddziaływań jest niemożliwe na obecnym, strategicznym etapie planowania. Weryfikacja szczegółowa wymaga indywidualnego podejścia do każdej planowanej inwestycji, w tym wykonania odrębnych procedur oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Należy zaznaczyć, że Strategia pełni funkcję dokumentu kierunkowego i ramowego, którego celem jest wskazanie możliwych obszarów interwencji rozwojowej gminy przy jednoczesnym uwzględnieniu ochrony środowiska, bez przesądzania o szczegółowych lokalizacjach czy parametrach technicznych przyszłych przedsięwzięć.

Analiza zakresu ujętych w §2 ust.1. Rozporządzenia ooś mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839) przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko:

- zapory lub inne urządzenia przeznaczone do zatrzymywania i stałego retencjonowania (gromadzenia) nie mniej niż 10 mln m³ nowej lub dodatkowej masy wody

W ramach kierunków ujęto **Rozwijanie systemu retencji**, nie wskazano jednak dokładnych szczegółów co do zakresu planowanych działań. W związku z tym, na obecnym etapie nie można jednoznacznie stwierdzić, czy przedsięwzięcie, dla którego ramy stwarza Strategia rozwoju gminy stanowić będzie przedsięwzięcia kwalifikujące się jako mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Ze względu na uwarunkowania gminy, nie przewiduje się jednak, aby na terenie Gminy Dłutów była możliwość utworzenia zbiorników retencyjnych o pojemności przekraczającej 10 mln m³ wody.

Mając na uwadze zasadę przezorności, potencjalne oddziaływanie niniejszego zamierzenia na poszczególne komponenty środowiska zostało opisane w szczegółowo w rozdziale „ODDZIAŁYWANIE CELÓW I KIERUNKÓW DZIAŁAŃ OKREŚLONYCH W STRATEGII NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO”.

- instalacje wykorzystujące do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru – w zależności od mocy

Pomimo, iż w tabeli zadań rekomendowanych do realizacji w ramach Strategii nie wskazano budowy farm wiatrowych, należy zaznaczyć, że w ramach kierunku **Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy** uwzględniono wsparcie inwestycji w OZE, obejmujące w szczególności instalacje fotowoltaiczne, wykorzystujące energię słońca. Pośrednio jednak na podstawie ogólnych założeń strategicznych nie jest wykluczone, że mogą powstać inne instalacje, w tym turbiny wiatrowe. Strategia stwarza bardzo ogólne ramy do realizacji przedsięwzięcia, jednak ze względu na brak danych dotyczących lokalizacji, parametrów (w szczególności mocy) oraz przede wszystkim rodzaju przyszłych instalacji - nie można na obecnym etapie przesądzić wprost o skutkach w postaci realizacji przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Mając na uwadze zasadę przezorności, potencjalne oddziaływanie niniejszego zamierzenia na poszczególne komponenty środowiska zostało opisane

szczegółowo w rozdziale „ODDZIAŁYWANIE CELÓW I KIERUNKÓW DZIAŁAŃ OKREŚLONYCH W STRATEGII NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO”.

Należy zaznaczyć również, że w Strategii uwzględniono **Przygotowanie i porządkowanie terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą zgodnie z dokumentami planistycznymi**. Na obecnym, strategicznym etapie planowania nie jest możliwe określenie, jaki będzie charakter przedmiotowych terenów. W związku z tym nie można obecnie przesądzić, czy na tych terenach powstaną inwestycje kwalifikujące się jako przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko.

Analiza zakresu ujętych w §3 ust.1. Rozporządzenia ooś przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (w zależności od skali i przyjętego zakresu):

- drogi o nawierzchni twardej o całkowitej długości przedsięwzięcia powyżej 1 km
Wśród działań rekomendowanych do realizacji w ramach Strategii uwzględniono **Budowę, remont i bieżące utrzymanie dróg gminnych w celu poprawy dostępności i jakości infrastruktury drogowej**. Dokument strategiczny nie wskazuje jednak szczegółowego zakresu (tj. długości odcinków dróg), pozwalającego stwierdzić, czy przedsięwzięcie kwalifikuje się jako potencjalnie znacząco oddziałujące na środowisko. Należy mieć jednak na uwadze, że mogą być to odcinki powyżej 1 km.

Oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska niniejszego przedsięwzięcia przeanalizowano szczegółowo w rozdziale „ODDZIAŁYWANIE CELÓW I KIERUNKÓW DZIAŁAŃ OKREŚLONYCH W STRATEGII NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO”. Zgodnie z przeprowadzoną oceną nie wskazano możliwości trwałego przekształcenia siedlisk przyrodniczych ani fragmentacji obszarów cennych przyrodniczo. Oddziaływanie na pozostałe komponenty środowiska związane będzie głównie z etapem realizacji przedsięwzięć.

- sieci kanalizacyjne o całkowitej długości przedsięwzięcia nie mniejszej niż 1 km – w zależności od przyjętej metody realizacji oraz lokalizacji

W tabeli przykładowych zadań do realizacji w ramach Strategii wskazano **Rozwój i modernizację infrastruktury kanalizacyjnej na terenie Gminy Dłutów**. Rozporządzenie podkreśla jednak, iż przedsięwzięcie nie kwalifikuje się jako mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, jeśli przebudowa wykonywana jest metodą bezwykopową lub przedsięwzięcie dotyczy przyłączy do budynków. Ponieważ zarówno zakres jak i metody potencjalnego przedsięwzięcia, do którego realizacji ramy stwarza przedmiotowa Strategia nie są znane - niemożliwe jest na obecnym etapie potwierdzenia, że wystąpi przedsięwzięcie mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Potencjalne oddziaływanie niniejszego zamierzenia na poszczególne komponenty środowiska zostało opisane w szczególności w rozdziale „ODDZIAŁYWANIE CELÓW I KIERUNKÓW DZIAŁAŃ OKREŚLONYCH W STRATEGII NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.”

- instalacje do oczyszczania, przewidziane do obsługi liczby mieszkańców nie mniejszej niż 400 równoważnej liczby mieszkańców w rozumieniu art. 86 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne

wśród działań rekomendowanych do realizacji w ramach Strategii uwzględniono **Modernizację oczyszczalni ścieków w Dłutowie** Zgodnie z §3 ust.2. Rozporządzenia ooś w zależności od założeń do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko mogą kwalifikować się także przedsięwzięcia polegające na rozbudowie, przebudowie lub montażu w ramach istniejącego obiektu. Na etapie projektu Strategii nie są znane dokładne założenia co do zakresu przedsięwzięcia, w tym przepustowość oczyszczalni, metodologia oczyszczania ścieków, itp. Potencjalne oddziaływanie niniejszego zamierzenia na poszczególne komponenty środowiska zostało opisane w rozdziale „ODDZIAŁYWANIE CELÓW I KIERUNKÓW DZIAŁAŃ OKREŚLONYCH W STRATEGII NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO” zgodnie ze stopniem szczegółowości adekwatnym dla ocenianego dokumentu. Należy zaznaczyć, że przyszły projekt modernizacji oczyszczalni będzie podlegał odrębnej procedurze oceny oddziaływania na środowisko w ramach pozyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia.

Poza zadaniami, wskazywanymi jako rekomendowane do realizacji w ramach dokumentu oraz zamierzeń określonych ujętymi w dokumencie kierunkami działań należy wspomnieć też o pozostałych założeniach strategicznym, ujętych w ramach modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Dłutów wskazuje obszary zabudowy mieszkaniowej. Zgodnie z Rozporządzeniem - zabudowa mieszkaniowa wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą – w zależności od lokalizacji i powierzchni może stanowić przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Należy zaznaczyć jednak, że zaproponowana w Strategii docelowa struktura funkcjonalno-przestrzenna wskazuje jedynie potencjalne miejsca możliwej realizacji przyszłych funkcji, które będą weryfikowane pod kątem uwarunkowań a tym samym możliwości ich realizacji przy sporządzaniu dokumentów planistycznych. Te z kolei podlegać będą odrębnej procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Prognoza oddziaływania na środowisko wskazuje możliwość realizacji przedsięwzięć zdefiniowanych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839) na podstawie ustaleń Strategii, jednak nie przesądza o ich powstaniu. W dużej mierze jest to uzależnione od rodzaju oraz skali przyszłych inwestycji, które na etapie sporządzania Strategii nie są znane.

W odniesieniu do przeprowadzonej analizy możliwości powstania na skutek realizacji dokumentu Strategii przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko należy podkreślić, iż każda z tych inwestycji wymagać będzie odrębnych, szczegółowych analiz dot. oddziaływania na środowisko a jej powstanie oraz funkcjonowanie podlegać będzie dodatkowym obostrzeniom – nałożonym m.in. przez decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia.

INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Ocena ryzyka wystąpienia znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko stanowi obligatoryjny element analiz przeprowadzanych w ramach strategicznej oceny

oddziaływania na środowisko. Wynika to z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym (sporządzonej w Espoo w dniu 25 lutego 1991 r.) oraz dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 w sprawie ocen wpływu niektórych planów i programów na środowisko. Wymóg ten przewidziany jest również w Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Gmina Dłutów nie jest położona w obszarze przygranicznym, w związku z czym wykluczone jest powstanie skutków środowiskowych o znaczeniu transgranicznym wynikających z realizacji założeń projektowanego dokumentu Strategii.

Realizacja ustaleń Strategii nie spowoduje możliwości wystąpienia transgranicznego oddziaływania na środowisko pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i nie ma potrzeby przeprowadzania postępowania w zakresie transgranicznego oddziaływania na środowisko.

ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Jednym z kluczowym celów strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest identyfikacja potencjalnych negatywnych efektów realizacji ustaleń projektowanego dokumentu oraz wskazanie rozwiązań umożliwiających ich zapobieganie, ograniczanie lub w sytuacjach nieuniknionych kompensację przyrodniczą. W przypadku dokumentu strategicznego, jakim jest Strategia Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026-2036, odniesiono się przede wszystkim do zasad i warunków realizacji przyszłych inwestycji, które zostaną uszczegółowione na kolejnych etapach planowania przedsięwzięć, w tym w zakresie rozwiązań technicznych.

Strategia, poprzez przyjęte cele, kierunki działań oraz zasady kształtowania polityki przestrzennej, stwarza ramy umożliwiające prowadzenie rozwoju Gminy Dłutów w sposób jak najbardziej ograniczający presję na środowisko. Istotne znaczenie dla zapobiegania i minimalizacji negatywnych oddziaływań będzie miało przede wszystkim:

- Uwzględnianie uwarunkowań środowiskowych już na etapie wyboru lokalizacji przyszłych inwestycji;
- zachowanie istniejących ekosystemów oraz przeciwdziałanie fragmentacji siedlisk przyrodniczych – poprzez rewaloryzację terenów i obiektów objętych ochroną prawną, ochronę cennych siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin, zwierząt i grzybów, w szczególności na obszarach chronionych, a także rozwój i utrzymanie zieleni urządzonej na terenach zurbanizowanych;
- objęcie szczególną ochroną obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, terenów leśnych, zadrzewień śródpolnych i przydrożnych, dolin rzecznych oraz terenów podmokłych pełniących funkcje ekologiczne i retencyjne;
- utrzymanie i odtwarzanie korytarzy ekologicznych umożliwiających migrację gatunków;
- zachowanie spójności lokalnego systemu przyrodniczego, w tym poprzez wspieranie działań na rzecz powoływania form ochrony przyrody – w tym Obszaru Chronionego Krajobrazu Tuszyńsko-Dłutowskiego wskazanego w Audycie krajobrazowym województwa łódzkiego jako obszar wymagający przeprowadzenia analiz w kierunku możliwości objęcia formą ochrony przyrody zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- ochrona wód powierzchniowych i podziemnych przed zanieczyszczeniami oraz racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi.

Wszystkie wskazane założenia zostały kompleksowo uwzględnione w rozdziale Strategii pn. “Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej” obejmującym m.in. zasady ochrony środowiska i jego zasobów ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu czy zasady ochrony dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Założenia dokumentu Strategii w sposób kompleksowy odnoszą się do problematyki ochrony środowiska na obszarze Gminy, w stopniu możliwym do osiągnięcia w przypadku

dokumentów o charakterze strategicznym. Dla poszczególnych komponentów środowiska wprowadzono zasady, które w trakcie realizacji Strategii będą skutkować ograniczeniem negatywnego oddziaływania przedsięwzięć, poprzez działania zapobiegawcze, łagodzące lub kompensacyjne, w tym ochronę przyrody, krajobrazu i dziedzictwa kulturowego.

Dodatkowo, w ramach Prognozy proponuje się dodatkowe działania ograniczające i kompensacyjne w odniesieniu do negatywnych oddziaływań realizacji projektu Strategii, co opisano w dalszej części podrozdziału.

W ramach ograniczenia negatywnych oddziaływań planowanych inwestycji, zarówno na etapie realizacji, jak i eksploatacji należy stosować następujące działania:

- szczegółowa analiza środowiskowa poprzedzająca lokalizację planowanych przedsięwzięć, zwłaszcza na formach ochrony przyrody, korytarzach ekologicznych czy zdefiniowanym w audycie krajobrazowym województwa łódzkiego krajobrazie priorytetowym;
- ograniczenie zajęcia terenu i ingerencji w istniejące ekosystemy;
- prawidłowe zabezpieczenie sprzętu i placu budowy;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań ograniczających degradację środowiska;
- dostosowanie terminów realizacji do cykli rozwojowych i okresów lęgowych istotnych gatunków roślin i zwierząt.

Prace budowlane prowadzone w ramach wszystkich planowanych w przyszłości na podstawie założeń Strategii inwestycji powinny być prowadzone w sposób efektywny, tak aby ich ewentualne negatywne oddziaływanie było możliwie krótkotrwałe. Jeżeli planowane przedsięwzięcia będą zlokalizowane na terenie lub w pobliżu form ochrony przyrody, przy prowadzeniu prac budowlanych należy wdrożyć szczególne środki ostrożności.

Jako przykładowe działania kompensacyjne i zapobiegawcze, w ramach Prognozy, proponuje się:

A) różnorodność biologiczna:

- a. ograniczanie do niezbędnego minimum przekształcania i zajmowania siedlisk przyrodniczych oraz terenów istotnych dla zachowania różnorodności biologicznej;
- b. zachowanie istniejących siedlisk przyrodniczych, zadrzewień, zakrzewień, łąk, terenów podmokłych i innych elementów środowiska istotnych dla występowania gatunków roślin i zwierząt;
- c. ograniczanie fragmentacji siedlisk oraz zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych;
- d. lokalizowanie zaplecza budowy, dróg technologicznych i miejsc składowania materiałów poza terenami cennymi przyrodniczo oraz w sposób ograniczający ingerencję w siedliska;
- e. prowadzenie prac budowlanych w sposób ograniczający płoszenie, niepokojenie i niszczenie siedlisk gatunków, w szczególności w okresach ich rozrodu i lęgów;
- f. prowadzenie prac budowlanych w sposób ograniczający płoszenie, niepokojenie i niszczenie siedlisk gatunków, w szczególności w okresach ich rozrodu i lęgów;
- g. przeprowadzanie w razie potrzeby inwentaryzacji przyrodniczych;
- h. ograniczanie możliwości rozprzestrzeniania się inwazyjnych gatunków obcych;
- i. stosowanie rodzimych gatunków roślin;

B) ludzie:

- a. oznakowanie obszarów, gdzie prowadzone będą prace budowlane i modernizacyjne w celu zwiększenia bezpieczeństwa ludzi podczas wykonywania tych prac;
- b. stosowanie sprawnego i posiadającego odpowiednie świadectwa i atesty sprzętu;

- c. stałe prowadzenie nadzoru oraz bezwzględne przestrzeganie przepisów BHP;
- d. ograniczenie czasu pracy maszyn do niezbędnego minimum, w tym wyłączanie na czas przerw w pracy w celu zmniejszenia emisji spalin oraz hałasu;
- e. stosowanie systemów zabezpieczających wykopy, rusztowania oraz maszyny i urządzenia podczas remontów i innych prac budowlanych, ograniczające jednocześnie uciążliwości przez niewywoływane;
- f. stosowanie roślinności izolacyjnej (obudowa biologiczna wzdłuż ciągów komunikacyjnych);
- g. stosowanie rozwiązań technicznych sprzyjających osiągnięciu wymaganych standardów jakości środowiska na terenach zamieszkałych (m.in. w zakresie hałasu), np. stosowanie cichych nawierzchni i elementów uspakajania ruchu w ramach ciągów komunikacyjnych, pasów zieleni wysokiej wzdłuż dróg;

C) zwierzęta:

- a. ograniczanie do niezbędnego minimum zajmowania i przekształcania siedlisk oraz miejsc bytowania, rozrodu i żerowania zwierząt;
- b. przeprowadzanie w razie potrzeby inwentaryzacji przyrodniczych;
- c. prowadzenie prac budowlanych w sposób ograniczający płoszenie i niepokojenie zwierząt, w szczególności poprzez ograniczenie hałasu, oświetlenia i ruchu ciężkiego sprzętu do niezbędnego minimum;
- d. dostosowanie terminów prowadzenia prac do okresów rozrodu, lęgów, migracji i hibernacji zwierząt;
- e. kontrolowanie przed rozpoczęciem prac miejsc mogących stanowić schronienia, miejsca lęgowe lub rozrodcze zwierząt oraz stosowanie odpowiednich działań ochronnych w przypadku ich stwierdzenia;
- f. zabezpieczanie wykopów, studzienek, rowów i innych zagłębień powstających podczas realizacji inwestycji przed możliwością wpadania i uwięzienia zwierząt oraz umożliwienie ich bezpiecznego opuszczenia;

D) rośliny:

- a. ograniczanie do niezbędnego minimum usuwania drzew, krzewów i roślinności podczas realizacji inwestycji;
- b. zabezpieczanie drzew i krzewów znajdujących się w sąsiedztwie prowadzonych prac przed uszkodzeniami mechanicznymi i zanieczyszczeniem;
- c. prowadzenie prac ziemnych w sposób ograniczający uszkodzenia systemów korzeniowych drzew i krzewów;
- d. stosowanie do nasadzeń gatunków rodzimych, dostosowanych do lokalnych warunków siedliskowych;
- e. lokalizowanie zaplecza budowy, miejsc postoju maszyn i miejsc składowania materiałów poza obszarami cennej roślinności oraz poza bezpośrednim sąsiedztwem drzew przeznaczonych do zachowania;

E) zasoby wodne:

- a. ograniczanie możliwości przedostawania się zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych podczas realizacji i eksploatacji inwestycji;
- b. stosowanie zabezpieczeń przed OGRwyciekami paliw, olejów, substancji ropopochodnych i innych substancji mogących zanieczyścić wody;
- c. prowadzenie prac budowlanych w sposób ograniczający ingerencję w naturalne stosunki wodne;
- d. ograniczanie ingerencji w koryta cieków i ich doliny do zakresu niezbędnego dla realizacji inwestycji;

F) powietrze:

- a. dbałość o stan techniczny maszyn, urządzeń i pojazdów wykorzystywanych podczas realizacji inwestycji, w szczególności w zakresie emisji spalin;
- b. ograniczanie czasu pracy silników spalinowych urządzeń i pojazdów do niezbędnego minimum;
- c. stosowanie osłon i zabezpieczeń ograniczających pylenie podczas prowadzenia prac budowlanych, załadunku, rozładunku oraz transportu materiałów sypkich;

- d. odpowiednie zabezpieczanie materiałów pyłących podczas transportu i magazynowania;
- e. zachowanie wysokiej kultury prowadzenia robót, w szczególności poprzez systematyczne sprzątanie placów budowy i dróg dojazdowych oraz ograniczanie wtórnego pylenia;
- f. stosowanie pasów zieleni izolacyjnej w miejscach narażonych na zwiększoną emisję zanieczyszczeń komunikacyjnych;

G) powierzchnia ziemi:

- a. ograniczanie zajmowania i przekształcania powierzchni ziemi, w szczególności poprzez ograniczenie zakresu terenów przeznaczonych pod nowe inwestycje do powierzchni niezbędnej dla ich realizacji;
- b. ograniczanie uszczelniania powierzchni terenu;
- c. prowadzenie prac ziemnych w sposób minimalizujący ingerencję w warstwę glebową;
- d. odpowiednia organizacja robót ziemnych oraz zabezpieczenie powierzchni gruntu przed sptywem powierzchniowym i erozją;
- e. racjonalne gospodarowanie masami ziemnymi powstającymi podczas realizacji inwestycji;
- f. odtworzenie powierzchni ziemi po zakończeniu prac inwestycyjnych, w szczególności poprzez przywrócenie właściwej warstwy glebowej, uporządkowanie terenu i odtworzenie powierzchni biologicznie czynnych;

H) krajobraz:

- a. ograniczanie rozpraszania zabudowy oraz lokalizowania nowych obiektów w sposób powodujący chaos przestrzenny;
- b. dostosowanie skali, formy i charakteru nowej zabudowy oraz infrastruktury do istniejącego krajobrazu;
- c. ograniczanie ingerencji w istniejącą zielen, zadrzewienia i aleje;
- d. ochrona terenów otwartych, rolniczych i leśnych przed nadmierną urbanizacją;

I) klimat:

- a. ograniczanie przekształcania powierzchni biologicznie czynnych i uszczelniania powierzchni terenu;

- b. zachowanie istniejącej zieleni, zadrzewień i terenów leśnych;
- c. ograniczanie negatywnego wpływu inwestycji na lokalne stosunki wodne i naturalną retencję;
- d. uwzględnianie występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych, już na etapie projektowania inwestycji, poprzez stosowanie rozwiązań zwiększających odporność infrastruktury;

J) zasoby naturalne:

- a. racjonalne wykorzystanie materiałów i surowców;
- b. stosowanie technologii ograniczających zużycie zasobów naturalnych;
- c. ograniczanie przekształceń powierzchni terenu;

K) zabytki, dobra materialne:

- a. planowanie działań w harmonii z istniejącym krajobrazem kulturowym i historycznym układem przestrzennym;
- b. prowadzenie prac dotyczących obiektów zabytkowych w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków;
- c. respektowanie historycznego rozplanowania przestrzeni i nawiązywanie skalą oraz charakterem do istniejącej zabudowy;
- d. zachowanie charakterystycznych elementów zagospodarowania: historyczne założenia parkowe, aleje, zadrzewienia, tradycyjne formy zabudowy, powiązania widokowe.

Dodatkowo, w przypadku przedsięwzięć, zaliczanych do mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, przed uzyskaniem pozwolenia na budowę, istnieje obowiązek uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. W przedmiotowej decyzji organ właściwy do jej wydania określi działania mające na celu zapobieganie bądź minimalizację negatywnego wpływu na środowisko.

Uwzględniając cele dokumentu Strategii, nie zaleca się rezygnacji z działań inwestycyjnych, a wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań technicznych i technologicznych podczas ich realizacji. Ponadto należy minimalizować oddziaływania podczas późniejszych etapów, związanych z realizacją i wdrażaniem konkretnych kierunków działań, zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie. Istotnym jest

również realizacja tzw. działań miękkich, które wzmocnią oddziaływanie działań infrastrukturalnych.

ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W STRATEGII WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU ALBO WYJAŚNIENIA BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH

Celem opracowania i realizacji Strategii jest rozwój Gminy w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym. Jest to dokument o dużym stopniu ogólności, czyli nie wskazuje szczegółowych parametrów technicznych oraz lokalizacji w zakresie poszczególnych kierunków działań.

Ze względu na strategiczny i kierunkowy charakter dokumentu nie jest możliwe wskazanie szczegółowych wariantów lokalizacyjnych i technologicznych dla konkretnych przedsięwzięć. Na poziomie Strategii możliwe jest jednak wskazanie ogólnych kierunków alternatywnych, obejmujących w szczególności wariantowanie lokalizacyjne, technologiczne i organizacyjne przyszłych inwestycji.

Strategia w sposób kompleksowy odpowiada na potrzeby lokalnej społeczności, jednocześnie uwzględniając zasadę zrównoważonego rozwoju. Mając powyższe na uwadze, nie przewiduje się konieczności wskazania rozwiązań alternatywnych.

Należy jednak zaznaczyć, że dla inwestycji zawartych w Strategii może być wymagane opracowanie odrębnych analiz dot. oddziaływania na środowisko. W dokumencie Strategii nie określono sposobów realizacji przedsięwzięć. Wskazanie konkretnych działań alternatywnych dla poszczególnych inwestycji będzie możliwe na etapie ewentualnych postępowań w sprawie wydania decyzji administracyjnych, w tym decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Wśród proponowanych działań alternatywnych, które będą mogły zostać zastosowane na etapie realizacji poszczególnych kierunków działań można przewidzieć warianty strategiczne, w tym:

- warianty lokalizacyjne;
- warianty technologiczne;
- warianty organizacyjne;
- wariant bezinwestycyjny.

Odnosząc się do napotkanych trudności wynikających z niedostatku techniki lub luk we współczesnej wiedzy, na czas opracowywania dokumentu nie jest możliwe wskazanie szczegółowych rozwiązań technicznych, a także lokalizacji. Ponadto należy podkreślić, że poziom realizacji w dużym stopniu zależeć będzie od sytuacji finansowej Gminy oraz od pozyskanych środków zewnętrznych.

PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Monitoring Strategii Rozwoju Gminy Dłutów stanowi istotny element systemu zarządzania jej realizacją. Jego celem jest bieżąca ocena postępów we wdrażaniu przyjętych celów strategicznych i operacyjnych oraz identyfikacja ewentualnych problemów lub barier w realizacji zaplanowanych działań.

Proces monitoringu będzie prowadzony w oparciu o zestaw wskaźników przypisanych do poszczególnych kierunków działań i oczekiwanych rezultatów. Analiza tych wskaźników pozwoli na ocenę stopnia realizacji Strategii oraz skuteczności podejmowanych działań.

Wyniki monitoringu będą stanowiły podstawę do przygotowywania okresowych raportów z realizacji Strategii, przedstawianych organom Gminy. Raporty te umożliwią ocenę postępów wdrażania dokumentu oraz podejmowanie decyzji dotyczących ewentualnych korekt w sposobie realizacji działań lub aktualizacji przyjętych kierunków rozwoju.

Dodatkowo, co najmniej raz na 3 lata prowadzona będzie analiza skutków realizacji postanowień Strategii w oparciu o wskaźniki środowiskowe, w włączeniu danych pozyskiwanych przez:

- RDOŚ Łódź – monitoring gatunków i siedlisk Obszaru Natura 2000 (co 6 lat według harmonogramu SDF, dane wnioskowane co 3 lata na potrzeby niniejszego monitoringu), wyniki nadzorów przyrodniczych przy inwestycjach liniowych;
- WIOŚ Łódź – jakość powietrza (roczne raporty z oceny jakości powietrza województwa łódzkiego);
- RZGW Poznań/PGW Wody Polskie – wyniki monitoringu jednolitych części wód położonych na terenie Gminy;
- Gmina Dłutów – realizacja wskaźników produktu i rezultatu określone w ramach Strategii, protokoły z ekspertyz ornitologiczno-chiropterologicznych, protokoły z nadzoru przyrodniczego, protokoły z nadzoru archeologicznego.

Monitoring realizacji celów i ich skutków dla środowiska zostanie również oparty o następujące wskaźniki:

- Zmniejszenie zużycia energii;
- Zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód, poprawa jakości wód płynących, stojących, wód podziemnych;
- Poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza (zwłaszcza zanieczyszczeń szczególnie szkodliwych dla zdrowia i zanieczyszczeń wywierających najbardziej niekorzystny wpływ na ekosystemy, a więc przede wszystkim metali ciężkich, substancji zakwaszających, pyłów i lotnych związków organicznych);
- Zmniejszenie uciążliwości hałasu;
- Zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów;
- Zwiększenie stopnia skanalizowania;
- Zmniejszenie strat wody;

- Wzrost poziomu lesistości;
- Zmniejszenie powierzchni uszczelnionych;
- Zwiększenie powierzchni terenów zielonych;
- Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Celem monitoringu środowiskowego będzie ocena czy stan środowiska uległ polepszeniu czy pogorszeniu – poprzez zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych dotyczących jakości środowiska i zachodzących w nich zmian. Monitoring będzie również podstawą oceny efektywności wdrażania polityki środowiskowej.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. U. UE. L.01. 197. 30) państwa członkowskie Unii Europejskiej (a zatem również Polska) zobowiązane są do prowadzenia monitoringu znaczącego wpływu na środowisko, wynikającego z realizacji planów i programów. Dyrektywa zaznacza, iż celem monitoringu jest między innymi możliwość określenia na wczesnym etapie nieprzewidzianego niepożądanego wpływu oraz podjęcia odpowiedniego działania naprawczego. Zgodnie z art. 10 ust. 2 w celu przestrzegania ust. 1 można wykorzystywać, stosownie do potrzeb, istniejące systemy monitoringu. Stąd monitoring skutków realizacji postanowień Strategii w zakresie oddziaływania na środowisko może polegać na analizie i ocenie poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska lub też w ramach innych monitoringów prowadzonych przez organy administracji publicznej, gminę, powiat oraz podmioty gospodarcze, o ile dotyczą one obszaru Gminy Dłutów.

System Państwowego Monitoringu Środowiska odzwierciedla środowiskowe efekty wszystkich działań podejmowanych w regionie. W sytuacjach pogorszenia stanu jakiegoś elementu środowiska (wskazanego nie tylko w oficjalnych materiałach, ale również na podstawie zgłoszeń mieszkańców Gminy Dłutów lub przyjezdnych) proponuje się weryfikację, czy nie wynika to z niewłaściwej realizacji postanowień Strategii oraz ewentualne podjęcie działań naprawczych.

STRESZCZENIE W JĘZYKU NIEPECJALISTYCZNYM

Przedmiotowa Prognoza została sporządzona w celu oceny wpływu na środowisko skutków realizacji postanowień projektu dokumentu Strategii Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026-2036. Obowiązek sporządzenia prognozy wynika z zapisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Prognozę sporządzono wykorzystując wiedzę o funkcjonowaniu środowiska, przy użyciu metody opisowej, porównawczej oraz metody analizy trendu.

W Prognozie omówiono zawartość sporządzanego dokumentu strategicznego, jego cele i wyznaczone kierunki działań. Strategia, jako dokument kierunkowy i ramowy nie określa skali ani parametrów technicznych konkretnych przedsięwzięć, a jedynie wyznacza kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Z tego względu przeprowadzona prognoza oddziaływania na środowisko opiera się na analizie potencjalnych, typowych i hipotetycznych oddziaływań, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji działań o charakterze inwestycyjnym, wynikających z zapisów Strategii.

W ramach Prognozy wykazano, że zapisy zawarte w Strategii są zgodne z zapisami innych dokumentów o charakterze strategicznym i planistycznym, ustalonych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Dokument wykazuje zgodność z Rozporządzeniem Unii Europejskiej w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych²⁵ i Audytem krajobrazowym województwa łódzkiego.

W dalszej części Prognozy dokonano charakterystyki poszczególnych komponentów środowiska na obszarze Gminy Dłutów, uwzględniającą budowę geologiczną, rzeźbę terenu, zasoby naturalne, warunki klimatyczne, wody podziemne i powierzchniowe, gleby, świat roślinny i zwierzęcy, obszary podlegające ochronie przyrodniczej oraz korytarze ekologiczne. Szczegółowo opisano również obecny stan środowiska w Gminie, z podaniem charakterystyki dotyczącej takich obszarów jak: wody powierzchniowe, wody podziemne, powietrze atmosferyczne, hałas, promieniowanie elektromagnetyczne oraz zagrożenia stwarzane przez odpady.

W Prognozie omówiono potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji celów zawartych w Strategii. Cele i kierunki działań określone w dokumencie Strategii skupiają się na ogólnym rozwoju społeczno-gospodarczym z uwzględnieniem ochrony i poprawy stanu środowiska. Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdzono, że brak realizacji założeń zapisanych w Strategii może powodować pogłębianie się niekorzystnych zjawisk zachodzących w środowisku oraz stopniowe pogorszenie się jego stanu.

W dalszym etapie dokonano analizy i oceny przewidywanego wpływu ustaleń dokumentu na poszczególne elementy środowiska, w tym: różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta, wody powierzchniowe i podziemne, powietrze atmosferyczne, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne oraz ludzi. Uwzględniono również możliwe oddziaływania na obszary i obiekty chronione na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w tym obszary Natura 2000.

Część z kierunków rozwoju wskazanych w Strategii ma charakter nieinwestycyjny, zatem nie będą one w żaden sposób negatywnie oddziaływały na środowisko. Jak wynika z analiz przeprowadzonych w Prognozie oceny oddziaływania na wszystkie elementy środowiska realizacja zapisów analizowanej Strategii może powodować oddziaływania o charakterze potencjalnie neutralnym, potencjalnie pozytywnym, jak i potencjalnie negatywnym.

Analiza wykazała, że realizacja założeń Strategii może powodować zarówno oddziaływania pozytywne, jak i negatywne. Część oddziaływań negatywnych może mieć charakter trwały lub długoterminowy, w szczególności w przypadku przedsięwzięć związanych z zajęciem terenu, zmianą sposobu jego użytkowania, rozwojem infrastruktury czy przekształceniem krajobrazu. Należy jednak zauważyć, że wystąpienie oddziaływania negatywnego lub trwałego nie jest jednak równoznaczne z wystąpieniem znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Oddziaływania pozytywne mają charakter głównie długoterminowy i pośredni i wiążą się m.in. z poprawą jakości środowiska, racjonalnym gospodarowaniem zasobami, rozwojem infrastruktury technicznej oraz działaniami sprzyjającymi adaptacji do zmian klimatu.

Na poziomie szczegółowości Strategii nie zidentyfikowano oddziaływań, które przesądzałyby o niedopuszczalności przyjętych kierunków rozwoju lub wskazywałyby na konieczność rezygnacji z realizacji Strategii. Zidentyfikowane potencjalne ryzyka środowiskowe mają w większości charakter lokalny albo są możliwe do ograniczenia poprzez właściwe planowanie przestrzenne, dobór lokalizacji, rozwiązania projektowe, techniczne i organizacyjne oraz stosowanie środków zapobiegających i minimalizujących na kolejnych etapach przygotowania i realizacji przedsięwzięć.

W Prognozie oddziaływania na środowisko dokonano analizy możliwości powstania przedsięwzięć, które zgodnie z przepisami odrębnymi uznane są za przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko. Wśród zapisów projektowanej Strategii wskazano takie, które mogą stworzyć ramy dla późniejszej realizacji takich przedsięwzięć. W dużej mierze jest to uzależnione od rodzaju oraz skali przyszłych inwestycji, które na etapie sporządzania Strategii nie są znane. W stosunku do tych przedsięwzięć, dla których zachodzić będzie obowiązek uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia, zostanie przeprowadzona stosowna procedura zakończona wydaniem przedmiotowej decyzji. Przy przestrzeganiu zasad prowadzenia polityki przestrzennej zgodnie ze wskazaniem Strategii (z uwzględnieniem działań ograniczających, minimalizujących, zapobiegających a także kompensacyjnych) nie powinno dojść do znaczących negatywnych skutków realizacji zaplanowanych celów i kierunków działań.

Prognoza wykazała, że ze względu na stopień szczegółowości Strategii nie zidentyfikowano kierunków działań, których realizacja będzie powodować pogorszenie stanu czy uniemożliwienie osiągnięcia celów środowiskowych określonych w Planach gospodarowania wodami dla dorzecza Odry, dla Jednolitych Części Wód Powierzchniowych i Podziemnych, w zasięgu których położona jest Gmina Dłutów. Potencjalne oddziaływanie na wody mogą wystąpić w szczególności ze zwiększeniem powierzchni uszczelnionych, rozwojem terenów inwestycyjnych, realizacją infrastruktury, ingerencją w ciek i urządzenia wodne oraz niewłaściwie zaprojektowanymi przedsięwzięciami z zakresu retencji. Należy zauważyć, że ograniczenie tych ryzyk może nastąpić poprzez właściwy dobór lokalizacji inwestycji, ochronę cieków i ich stref przybrzeżnych, prawidłowe gospodarowanie wodami opadowymi i ściekami,

ograniczenie uszczelniania powierzchni oraz stosowanie rozwiązań retencyjnych. Szczegółowa weryfikacja wpływu konkretnych przedsięwzięć na cele środowiskowe poszczególnych Jednolitych Części Wód będzie następować na kolejnych etapach przygotowania inwestycji.

Szczególnej uwagi na kolejnych etapach realizacji Strategii wymagają dolina Grabi i Obszar Natura 2000 „Grabia”, korytarze ekologiczne, zasoby wód powierzchniowych i podziemnych oraz pozostałe tereny o wysokiej wartości przyrodniczej i krajobrazowej.

W odniesieniu do przedsięwzięć, których szczegółowe parametry i lokalizacja nie są obecnie znane, ocena rzeczywistej skali oddziaływania powinna następować na etapie ich dalszego planowania i – jeżeli będzie to wymagane – w ramach właściwych procedur oceny oddziaływania na środowisko.

W Prognozie nie wskazano potrzeby opracowywania wariantów alternatywnych na poziomie strategicznym, ze względu na ogólny charakter dokumentu oraz brak precyzyjnych danych dotyczących przyszłych inwestycji. Jednocześnie podkreślono, że Strategia zawiera liczne zapisy o charakterze zapobiegawczym i ochronnym, w szczególności w zakresie polityki przestrzennej i zasad realizacji zamierzeń, które ograniczają ryzyko wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko. Ewentualne wariantowanie rozwiązań lokalizacyjnych i technologicznych powinno następować na dalszych etapach planowania, w ramach indywidualnych postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko.

Prognoza przedstawia również rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko. Zaproponowane rozwiązania odnoszą się zarówno do etapu budowy, jak i eksploatacji poszczególnych inwestycji. Podczas budowy należy przede wszystkim ograniczyć zajęcia terenu, zabezpieczyć odpowiednio sprzęt placu budowy, stosować odpowiednie technologie i materiały i rozwiązań a także dostosować terminy prac do okresu wegetacji i rozrodu poszczególnych gatunków. Jeżeli dojdzie do zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie działań mających na celu odtwarzanie zniszczonych siedlisk w innych miejscach.

Gmina Dłutów nie jest położona w obszarze przygranicznym, w związku z czym nie stwierdzono możliwości powstania skutków środowiskowych o znaczeniu transgranicznym wynikających z realizacji założeń projektowanego dokumentu Strategii.

Długi okres, dla którego sporządzana jest Strategia decyduje, iż niezwykle istotnym elementem efektywnego osiągania założonych celów jest dokonywanie jej monitoringu. W Prognozie wskazano, że odbywać się on będzie w systemie rocznego raportowania oraz monitoringu środowiskowego co trzy lata.

Podsumowując, można stwierdzić, że zakres przewidywanych przekształceń oraz negatywnych oddziaływań na środowisko spowodowanych realizacją ustaleń projektu dokumentu Strategii mieścić się będzie w dopuszczalnych granicach. Zakłada się, że w odniesieniu długoterminowym, w wyniku realizacji Strategii nastąpi poprawa stanu środowiska i standardu życia mieszkańców.

Przy zachowaniu wskazanych w Prognozie zasad ochrony środowiska oraz środków zapobiegających i minimalizujących nie stwierdzono na obecnym poziomie planowania podstaw do przewidywania wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań, które uniemożliwiałyby realizację Strategii Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026-2036.